

ΚΟΝΙΤΣΑ

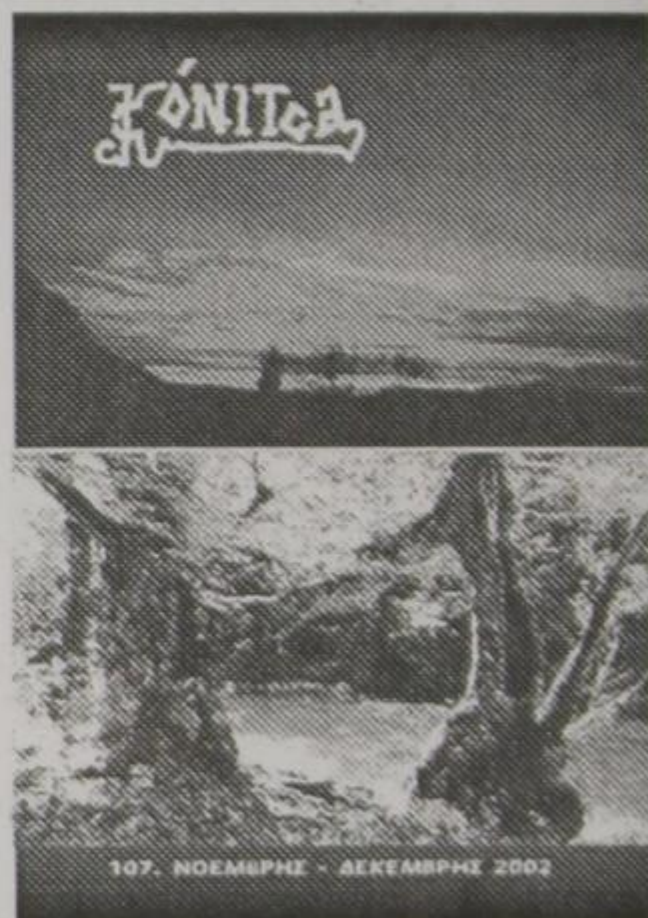

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ ΤΕΥΧΟΣ 107 1 €

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Τα εγκαίνια του Τελωνείου Μέρτζιανης, Σ.Τ.	335
Ενδείξεις Πολιτιστ. κύκλου της κοινωνίας της Κόνιτσας, Ι. Λυμπερόπουλου	339
Τα δικά μας Χριστούγεννα, Τ. Κανάτση	346
Εικονομαχικές έριδες, Ν. Ρεμπέλη	347
Ένωση Κονιτσιωτών, Σ.Τ.	349
Ομοσπονδία Αδ/των Κόνιτσας	350
Κατάφωρη αδικία, Δ. Βότσικα	351
Οι σημαιοφόροι στις Εθν. γιορτές, Α. Πολίτη	353
Εριφίλειο Έπαθλο 2002-2003	355
Η σημασία της διατροφής, Γ. Μπούρη	357
Δροσοπηγιώτικα νέα, Ν. Δημητρούλη	359
Ιστορικό Συνδέσμου Βούρμπιανης	362
Ηπειρώτες Αγωνιστές του 1821, Χ. Σωτηρίου	365
Εκδρομή με την Αν. Σχολή, Γ. Λάππα	370
Η Κόνιτσα το 1896, Χ. Γκούτου	371
Βιβλιοκρισία, Ι. Τσιάγκη	373
Διάδρομοι σκέψεις (Ποίημα), Α.Κ.	378
Ερήμωση της υπαίθρου, Κ. Φασούλη	379
Η κλαδανομή στο χωριό μου, Σ. Ξεινού	381
Επιστολή, Γ. Μπίμπα	383
Μαθητές Λαγκάδας, Π. Μανώλη	384
Ανακοίνωση - Κάλεσμα	385
Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά	387
Νεκρολογίες	391

Φωτ. εξωφ. Π.Σ.Τ - (Ηλιοβασίλεμα στην Κόνι
Πλατάνια στον Βοϊδομάτη)

**Εκδίδεται από Συντακτικ
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. 06550 22464 - 22212

Fax: 06550 22464

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Γαριβάλδη 10, 45221 Ιωάννινα

Τηλ.-Fax: 0651 - 77358

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού 7 €

Εξωτερικού, Δολ. USA 25 Αυστραλία 30

Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα

στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη

ή στο Βιβλιοπωλείο "ΕΛΕΓΕΙΟ" Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΣΤΗ ΜΕΡΤΖΙΑΝΗ

Την Παρασκευή 20/12/02 έγιναν τα εγκαίνια Γέφυρας και Τελωνείου στη Μέρτζιανη Κόνιτσας στα σύνορα Ελλάδας - Αλβανίας και έτσι επανασυνδέονται η περιοχή Κόνιτσας από την ελληνική πλευρά και οι περιοχές Πρεμετή, Λεσκοβίκι και Ερσέκα από την αλβανική πλευρά.

Την κορδέλα έκοψαν οι υφυπουργοί Ελλάδας και Αλβανίας κ. Ανδρέας Λομβέρδος και Λουάν Χανταράκα. Παρευρέθηκαν στα εγκαίνια ο Γ.Γ. του υπουργείου Δημ. Τάξης κ. Δημ. Ευσταθιάδης, ο Έλληνας πρεσβευτής στα Τίρανα κ. Ηλιόπουλος, ο Γ.Γ. Περιφ. Ηπείρου κ. Π. Παπαδόπουλος, ο Δήμαρχος Ιωαννίνων κ. Αναστ. Παπασταύρος, νέος Νομάρχης κ. Αλέκος Κακριμάνης καθώς και άλλοι παράγοντες των υπουργείων Δημ. Τάξης και εξωτερικών, εκπρόσωποι φορέων και πλήθος κόσμου από την Κόνιτσα και τα γύρω χωριά.

Μετά τη Δοξολογία στο Τελωνείο που έγινε πρόσφατα με σύγχρονες προδιαγραφές πήρε το λόγο ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Μάκης Χατζνεφραιμίδης ο οποίος είπε περίπου τα εξής:

“Είναι μέρα μεγάλης χαράς η σημερινή, γιατί με τη λειτουργία του τελωνείου Μέρτζιανης η περιοχή της Κόνιτσας βρίσκεται πλέον στο κέντρο των Βαλκανίων

επ’ ωφελεία των δυο λαών. Η προσπάθειά μας ξεκίνησε πριν από το 1990 και εκείνος που είπε το μεγάλο ναι ήταν ο Κάρολος Παπούλιας ως υπουργός Εξωτερικών. Στη συνέχεια, η Περιφέρεια, η Νομαρχία και οι φορείς άρχισαν να μελετούν το έργο για να ακολουθήσει η χρηματοδότηση από κοινοτικά προγράμματα και εθνικά κονδύλια για να έχουμε σήμερα αυτό το στολίδι στην περιοχή

μας. Εμείς τώρα θα ανοίξουμε επαφές με την αυτοδιοίκηση της άλλης πλευράς, την Πρεμετή, το Λεσκοβίκι, την Ερσέκα. Είμαι σίγουρος ότι και από την άλλη πλευρά των συνόρων υπάρχει η διάθεση για συνεργασία. Πολύ σύντομα η περιοχή θα κάνει άλματα αφού θα εκμεταλλευτούμε όλοι αυτή τη δίοδο”.

Κατόπιν ο υφυπουργός, όπως προα-

ναφέραμε, έκοψε την κορδέλα εν μέσω χειροκροτημάτων του πλήθους και μαζί με τον Αλβανό υφυπουργό και άλλους παράγοντες βάδισαν ως τη μέση της νιοχτισμένης σύγχρονης γέφυρας όπου έκοψαν κι εκεί την κορδέλα.

Ύστερα, υφυπουργοί και κόσμος συνοδεία λαϊκών οργάνων επέστρεψαν στο Τελωνείο όπου ακολούθησαν οι ομιλίες.

Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ

Ο κ. Υφυπουργός αφού αναφέρθηκε στις δυσκολίες και τις ταλαιπωρίες των Αλβανών που επέστρεφαν στη χώρα τους το 15αύγουστο κατά χιλιάδες, από την Κακαβιά, τόνισε ότι τέτοιες σκηνές δεν θα επαναληφθούν πια, αφού η νέα δίοδος της Μέρτζιανης θα κάνει αποσυμφορηση στην κίνηση. Αρκεί βέβαια να συντονίζουν κι εκείνοι τα δρομολόγια τους ώστε να μη γίνεται συνωπισμός στα τελωνεία...

Ανέφερε, στη συνέχεια, ότι τον Αύ-

γουστο στα Τίρανα συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο πλευρών (Ελλάδας - Αλβανίας) να παραδοθεί ο μεθοριακός σταθμός Μέρτζιανης ως τα Χριστούγεννα και αυτό πραγματοποιήθηκε σήμερα. Αυτό έγινε και από την Αλβανία κι έτσι ανοίγουν ξανά οι δρόμοι, όπως παλιά, για να διευκολύνονται οι άνθρωποι στις εμπορικές συναλλαγές και στις επαφές τους γενικά.

Τέλος, συγχάρηκε όσους εργάστηκαν με κάθε τρόπο κι από τις δύο πλευρές, για την επίτευξη του τελικού σκοπού...

Ο Λ. ΧΑΝΤΑΡΑΚΑ

Ο Αλβανός υφυπουργός κ. Χανταράκα μιλώντας κατόπιν, τόνισε μεταξύ των άλλων, ότι η λειτουργία του νέου Τελωνείου θα συμβάλει στη μεγαλύτερη συνεργασία των δύο χωρών και κύρια των κατοίκων των ομόρων περιοχών στους τομείς της οικονομίας και του πολιτισμού.

Το Τελωνείο Μέρτζιανης

Έτσι θα υπάρχουν οφέλη και για τους δυο γειτονικούς λαούς....

ΤΟ ΤΕΛΩΝΕΙΟ

Η δαπάνη για την κατασκευή της νέας γέφυρας και του τελωνείου έφτασαν τα δυο δισεκατομμύρια δραχμές και τα περισσότερα δόθηκαν από το πρόγραμμα "INTEREG" (τα άλλα από εθνικούς πόρους). Για το αλβανικό τελωνείο, από το πρόγραμμα "Far".

Στην αλβανική πλευρά συνεχίζονται τα έργα για βελτίωση του δρόμου προς την Πρεμετή και στην ελληνική η αποπεράτωση του δρόμου κάτω από το χωριό Αειτόπετρα για την παράκαμψη των χωριών Αειτόπετρα-Μάζι.

Όταν αποπερατωθεί και η υπόλοιπη περίφραξη στο τελωνείο μαζί με τη διευθέτηση του περιβάλλοντα χώρου, θα έχουμε πια ένα ολοκληρωμένο και

εξαιρετικό έργο.

Ήδη από την ημέρα των εγκαινίων εγκαταστάθηκαν οι τελωνειακοί υπάλληλοι και οι αστυνομικοί στα δυο τελωνεία και σφραγίστηκαν τα διαβατήρια των πρώτων ταξιδιωτών που πέρασαν απ' αυτά.

ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

Προπολεμικά η επαρχία Κόνιτσας επικοινωνούσε με την Αλβανία δια μέσου της γέφυρας Μερτζιανης, στο άκρο της οποίας ήταν χτισμένο και το ελληνικό Τελωνείο. Με την ανατίναξη της γέφυρας το 1943 από τα αντάρτικα τμήματα και της εμπόλεμης κατάστασης που επακολούθησε, σταμάτησε κάθε επικοινωνία μεταξύ των γειτονικών λαών για περισσότερο από μισό αιώνα.

Εμείς από τις σελίδες του περιοδι-

Η παλιά Γέφυρα της Μέρτζιανης

κού μας πολλές φορές τονίσαμε τη σημασία της επαναλειτουργίας Τελωνείου και επανακατασκευής της γέφυρας. Έτσι, στο τεύχος 41 (Νοέμβρης-Δεκέμβρης 1991, σελ. 209 γράφαμε:

“Σήμερα, μετά την κατάργηση του εμπολέμου και τη συνεχή βελτίωση των σχέσεων ανάμεσα στις δυο χώρες, γίνεται επιτακτική η ανάγκη για την επανίδρυση του Τελωνείου και την κατασκευή της γέφυρας. Μια τέτοια διέξοδος θα ωφελήσει και τους δυο λαούς.

Η Κόνιτσα που ασφυκτιά ανάμεσα στους ορεινούς όγκους Γράμμου-Σμόλικα-Τύμφης και Νεμέρτσικας πρέπει να βρεί διέξοδο.

Θα έχουμε οικονομικά και πολιτισμικά οφέλη, αν καταφέρουμε να σπάσουμε την απομόνωση μας και αρχίσουμε να επικοινωνούμε με την αντίπερα όχθη του Σαραντάπορου και την κοιλάδα Αώου.

Έχουμε ξαναγράψει κι άλλοτε. Πρέ-

πει ν' ανοίξουμε τις “ρούγες” προς κάθε κατεύθυνση (Ζαγόρι Δ. Μακεδονία - Αλβανία) για ν' αποφύγουμε το μαρτυρικό της επαρχίας μας που έρχεται αναπόφευκτα. Ας κινηθούμε δραστήρια και όλοι μαζί προς κάθε αρμόδιο...”.

Πέρασαν έντεκα χρόνια από τότε. Με την ασφαλιτόστρωση του δρόμου από Βοϊδομάτη προς Αρίστη- Ζαγόρι, την κατασκευή της γέφυρας Παλιοσέλι-Βρυσοχώρι και το άνοιγμα της διόδου προς Αλβανία με το Τελωνείο Μέρτζιανης, οι προσδοκίες μας δικαιώθηκαν και πρέπει να νιώθουν ικανοποίηση, σήμερα, όλοι όσοι συνέβαλαν με κάθε τρόπο για το σκοπό αυτόν. Βέβαια πρέπει να γίνουν πολλά ακόμα για το ζωντάνεμα της επαρχίας μας, όπως π.χ. η ασφαλιτόστρωση του δρόμου προς Δίστρατο κ.α.

Πιστεύουμε ότι με τις προσπάθειες όλων μας θα βαδίσουμε προς το καλύτερο...

Σ.Τ.

Η νέα γέφυρα Μέρτζιανης

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Παρατηρώντας τη σημερινή Κοινωνία της Κόνιτσας, σου κάνει εντύπωση η αδιαφορία της και η έλλειψη κάθε είδους προβληματισμού για θέματα που ανάγονται στο ιστορικό βάθος και τις προοπτικές του πολιτισμού της περιοχής της. Αντιμετωπίζει τη ζωή σα να πρωτοφάνηκε σ' αυτό τον τόπο, μόλις χτες και προορίζεται να εξαφανιστεί σε μια ή δυό γενιές. Δε βλέπεις να υπάρχει όραμα, δυναμισμός, προβολή προς τον έξω κόσμο, συμμετοχή στο πανηπειρωτικό, πανελλήνιο, πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο γίγνεσθαι. Καταλαβαίνεις απ' την πρώτη κιόλας ματιά, πώς βρίσκεσαι μπροστά σε μια κοινωνία που βαρυνασασαίνει, με χαλαρό ιστό, που ακόμα δε δέθηκαν οι αρμοί της, που χαίνει από παντού, και που στοιχεία συστατικά της ύπαρξής της διαρρέουν από κάθε σημείο ήσσονος αντιστάσεως.

Με πάρα πολύ μεγάλη δυσκολία αναγνωρίζεις μέσα σ' αυτό τον αχταρμά την Κόνιτσα κάποιων μεγάλων στιγμών, μεγάλων φιλοδοξιών και απογειώσεων τις οποίες συναντάς μελετώντας την ιστορική διαδρομή της κοινωνίας της, στο βάθος του χρόνου.

Ο πολιτισμός μιας κοινωνίας, παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του

χαρακτήρα των μελών της, του τρόπου ζωής τους, των φιλοδοξιών τους, των οραμάτων τους, των πιστεύω τους. Και είναι αναμφισβήτητο ότι η βασική εστία, ο χώρος που παράγεται ο πολιτισμός είναι οι μικροκοινωνίες που περιβάλλουν τους ανθρώπους στα πρώτα βήματα της ανάπτυξής τους, οι οικογένειές τους, οι γειτονιές τους, οι πατρίδες τους με τη στενή έννοια.

Μ' αυτή τη συλλογιστική, ξεκινώντας από την αντίθετη πλευρά του δρόμου και βλέποντας μια πλειάδα ανθρώπων που η "αντικειμενική" Ιστορία τους ξεχώρισε, ως στοιχεία ιστορικά πολιτισμού και δημιουργίας, να προέρχονται από την ίδια πηγή, τον ίδιο τόπο και να ναι γεννήματα άμεσα ή έμμεσα της ίδιας μικροκοινωνίας, της παλιάς κοινωνίας της Κόνιτσας φτάνεις αβίαστα στο συμπέρασμα ότι κάποτε η κοινωνία της Κόνιτσας είχε επίπεδο, διαμόρφωνε χαρακτήρες και ανθρώπους που σκόπευαν πολύ ψηλά και πολύ μακριά.

Στο βιβλίο μου *Ο Αλή Πασάς και οι βαθύτερες καταβολές των πολιτιστικών επιδιώξεών του*, μου δόθηκε η ευκαιρία να τονίσω ότι η Κονιτσιώτικη κοινωνία και μετά την κατάκτησή της από τους Τούρκους (1417) και τον μερικό εξισλαμισμό της κυρίαρχης τάξης της

(των φεουδαρχών της) εξακολουθούσε να συνεχίζει χωρίς μεγάλες αλλαγές, ανακατάξεις και αναστατώσεις στον κοινωνικό της ιστό, τη ζωή της, τις διανθρώπινες σχέσεις της, τις οικονομικές και εν γένει συναλλακτικές της σχέσεις και προ παντός έχοντας σαν όργανο συνεννόησης, σκέψης και διαβούλευσης την ελληνική παράδοση και την ελληνική γλώσσα, με την οποία κατάφερε μέχρι το χρόνο της Απελευθέρωσής της 1913 όχι μόνο να συντηρήσει το πολιτιστικό της μόρφωμα-επίπεδο, αλλά να απορροφήσει σ' αυτό, με ελάχιστες εξαιρέσεις, και όλες τις εθνοκοινωνικές ομάδες που καταφθάναν εδώ, είτε από τα βάθη της Ανατολής, με όργανο συνεννόησης "ποικίλες ανατολίτικες διαλέκτους", για την ενίσχυση του μεταφυτευμένου και επιβιώνοντος εδώ Μπεχτασισμού είτε από το βορρά, που κυριαρχούσαν οι γειτονικοί, πρωτόγονοι και ημιβάρβαροι Ιλλυριοί-Αρβανίτες, των οποίων οι φάρες και τα μπουλούκια, κατά κύριο λόγο "αλβανόγλωσσα", αυταρχικοί και άρπαγες με το άσι ντούε (έτσι θέλω) μετακινούνταν προς Νότον και ξέμεναν (ευτυχώς σε μικρούς αριθμούς ατόμων) όπου τους βόλευε.

Θα μπορούσα μάλιστα εδώ να συμπληρώσω ότι στην Επαρχία της Κόνιτσας που είναι το ακραίο, το οριακό από την βαθειά αρχαιότητα σημείο του Ελληνισμού "Όρια Ελλάδος Αώς" αποδεικνύεται περίτρανα το πόσο θεμελιακό, κυπταρικό, ουσιώδες και της ποιότητας της ζωής" είναι η ελληνική

γλώσσα, οι παραδόσεις και η ιστορία του ελληνικού λαού. Η Ελληνική γλώσσα, για την οποία ο μεγάλος Γκαίτε λέει, ότι είναι η θήκη που κλείνει μέσα της το κοφτερό μαχαίρι του Πολιτισμού.

Στο προαναφερθέν βιβλίο μου έδειξα πως το πιο σημαντικό στοιχείο από την προσωπικότητα του Αλή Πασά, ήταν η τεράστια πολιτισμική συμβολή του στην περιοχή που κυριάρχησε για την εποχή του. Η δημιουργία Κράτους μέσα στο ζόφο και το χάος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η Οικονομική Ανάπτυξη της περιοχής. Η ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων και εμπορευμάτων. Η ανάπτυξη μιας σύγχρονης με πρότυπο την Ευρώπη Παιδείας. Το άνοιγμα όλων των δυνατοτήτων για την επαφή με τον έξω κόσμο και η εισαγωγή στην ζώνη που αυτός κυριαρχούσε των σύγχρονων ρευμάτων του παγκόσμιου γίγνεσθαι. Η ανεξιθρησκεία και η αξιοποίηση του μέχρι κείνη τη στιγμή αδρανούντος ελληνικού - χριστιανικού πληθυσμού. Η χρησιμοποίηση της ελληνικής γλώσσας σαν επίσημης γλώσσας του κράτους του. κλπ.

Και απόδειξα πως για αυτή τη δράση του Αλή Πασά, γι' αυτή τη διαμόρφωση του χαρακτήρα του, και του πνεύματός του, γι' αυτή την πολιτισμική προετοιμασία του (αγωγή, παιδεία, μπούσουλα προσανατολισμού και οράματος ζωής) υπεύθυνη και κυριολεκτικά εμπνευστή και εμπνευστή του υπήρξε η μητέρα του Χάμκω. Η

Κονιτσιώτισσα, κόρη του σπαχή της Κόνιτσας άρχοντα εξισλαμισμένου Ζεϊνέλ μπέν. Γεγονός που το αναγνώριζε και ο ίδιος ο Αλή Πασάς όταν ο ίδιος στην εκ βαθέων ομολογία του στον Πουκεβίλ έλεγε “οφείλω τα πάντα στη μητέρα μου, γιατί ο πατέρας μου πεθαίνοντας δεν μου άφησε παρά μια τρύπα και κάτι χωράφια... Η φαντασία μου έπαιρνε φωτιά από τις συμβουλές της, και έτσι μούδινε δυό φορές τη ζωή, μια που μ’ έκανε.

Μια γυναίκα όμως σαν τη Χάμκω, μεγαλωμένη στο χαρεμλίκι του Ζεϊνέλ μπέν δεν θα μπορούσε να έχει όλο αυτό το εύρος του οράματος που μετάδωσε στο γιό της Αλή Πασά, αν όλη η περιρρέουσα ατμόσφαιρα της Κόνιτσας όπου μεγάλωσε, δεν το διάθετε. Δεν διάθετε την αγάπη προς τα γράμματα. Την αγάπη στην τάξη και την ευνομία, Την ανεξιθρησκεία. Την αγάπη και την εκτίμηση στην Ελληνική γλώσσα και Παιδεία. Τη φιλοδοξία για καλύτερες μέρες του απλού λαού κλπ.

Και με δεδομένο ότι οι επιδράσεις της οικογένειας και του περίγυρου όπου μεγάλωσε ο καθένας είναι στατικές και ουσιώδεις στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του, και στη μόρφωση του ιδανικού ζωής εν γένει, και επί πλέον γνωρίζοντας από τον σύγχρονο του Αλή Πασά Κοσμά το Θεσπρωτό (βλ. Γεωγραφία του Έκδοση ΕΗΜ 1964) ότι στο Τεπελένι οι κάτοικοι πριν από τον Αλή Πασά ήταν βάρβαροι, απολίτιστοι και άγριοι, καταλήγουμε, ότι η κοινωνία της Κόνιτσας

των χρόνων εκείνων είναι αυτή που σε τελευταία ανάλυση διαμόρφωσε τις σημαντικές για τη νεοελληνική ιστορία και την ιστορία των Βαλκανικών λαών πολιτισμικές επιδιώξεις του Αλή Πασά.

Και εαν ακόμα δεν είχαμε το φαινόμενο του Αλή Πασά για να κρίνουμε το πολιτιστικό επίπεδο της Κονιτσιώτικης Κοινωνίας στα τέλη του δέκατου όγδοου αρχές δέκατου ένατου αιώνα, πάλι στο ίδιο συμπέρασμα θα καταλήγαμε, αν στηριζόμαστε σε άλλα ιστορικά δεδομένα, όπως είναι τα παρακάτω. (Τα οποία εκθέτω και στο βιβλίο μου για τον Αλή Πασά).

Στα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη, ο Σμαήλ μπέης Κονίτζας (γιός κι αυτός του Ζεϊνέλ μπέν, συνεπώς αδερφός της Χάμκως, που ονομάζεται στην απόφαση του Ιεροδίκη (κατή) Ιωαννίνων του 1811 (βλ. το βιβλίο μου ΚΟΝΙΤΣΑ Β, σελ. 91) ο σπαχής της Κόνιτσας, την εποχή που ο Σουλτάνος είχε κηρύξει τον πόλεμο κατά του Αλή Πασά, και είχε επιστρατεύσει όλους τους οθωμανούς υπηκόους χωρίς καμιά εξαίρεση, και επομένως και αυτόν, εμφανίζεται σαν μια προσωπικότητα ψηλής στάθμης, σεβαστός σ’ όλους τους Αλβανούς Πασάδες και σερασκέρηδες που βρίσκονται μαζί του, διατηρών την ιδιαιτερότητά του έναντι των Τούρκων και την μέχρι παρεξηγήσεως αλληλεγγύη του με τους Χριστιανούς Έλληνες - τον ίδιο τον Μακρυγιάννη και τη γυναίκα του Θανάση Λιδωρίκη-ικανή και πολεμική σύρραξη να προκαλέσει με την τούρκικη ορδή.

Δεν χρειάζονται περισσότερα σχόλια για να διαπιστώσει κανένας πώς μέσα από τα λόγια του Μακρυγιάννη, αδρά και χαρακτηριστικά προβάλλει ένας ολοκληρωμένος άνθρωπος, υποδειγματικό στοιχείο μιας κοινωνίας που δεν έχει καμιά σχέση με την αγριότητα και το ζόφο της κοινωνίας των άλλων περιοχών της Τουρκοκρατούμενης Ελλάδας [όπως τουλάχιστον τη βλέπουμε στα γραπτά των διάφορων ξένων περιηγητών, που ήρθαν στα μέρη μας εκείνα ή τα προηγουόμενα χρόνια].

Προϊόν της ίδιας κοινωνίας και της ίδιας εποχής, είναι και ο Ισούφ εφέντη Κονιτσιώτης, που αναφέρει ο Διονύσιος Σουρμελής στην ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ [έκδοση 1834 σελ. 179] και ο Νικόλαος Καρώρης στο Ημερολόγιό του [Αθηναϊκό Αρχείο Βλαχογιάννη 1901, σελ. 131 κε].

Τον προφανώς Κονιτσιώτη Ισούφ εφέντη ο Σουρμελής περιγράφει ως ενάρετο Τούρκο, Αλβανό το γένος, που επαιδεύθη εις την Κωνσταντινούπολιν και έλαβεν ήθη χρηστά, εγνώριζε και ωμίλει γλώσσας Τουρκικήν, Περσικήν Αραβικήν την καθ' ημάς Ελληνικήν και την πατρικήν αυτού, προφανώς μάλλον Αλβανικήν. Ην δε φρονημάτων ελευθέρων και φρονήσεως μεγάλης. Θάνατον φιλοσοφικόν ηκούομεν και εις τούτον τον άνδρα τον είδομεν πραγματικώς. Ην δε ετων περίπου 35.

Τι άλλο θα περιμέναμε για να αναγνωρίσουμε μια προσωπικότητα πολι-

τισμένη εκείνου του καιρού και να καταλάβουμε σε ποιο επίπεδο βρίσκονταν η Κοινωνία της Κόνιτσας.

Οι ενδείξεις αυτές μας οδηγούν να καταλάβουμε και ποιανού πνευματικού-πολιτικού και εν γένει πολιτιστικού διαμετρήματος θα ήταν δυό άλλοι Κονιτσιώτες που χρησιμοποιήθηκαν από τους Τούρκους ηγεμόνες της Ηπείρου ως τοποτηρητές τους στα Γιάννινα τα πολύ δύσκολα χρόνια μετά το σκοτωμό του Αλή Πασά και την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης. Έτσι τα χρόνια που Διοικητής Ηπείρου είχε διοριστεί ο Ομέρ Βριώνης, πασάς Ιωαννίνων και ο ίδιος ήταν αναγκασμένος να βρίσκεται μόνιμα στη Στερεά Ελλάδα καταπολεμώντας τους επαναστατημένους Έλληνες, άφησε τοποτηρητές του στα Γιάννινα τον ανεψιό του Τσαφέρμπεη Βριώνη και τον Σουλεϊμάν μπεη Κονίτζα. Και όπως γράφει ο Παν. Αραβαντινός [Χρονογραφία τ. 1 σελ. 277]. Το 1823. “ο εν Θεσσαλονίκη σατραπέυων Μπαλαμπούτ Πασάς διωρίσθη και απεστάλη εν τη αυτή εποχή εις την Θεσσαλίαν ως ηγεμών της Ρουμελίας αντί του Κιοσέ Μεχμέτ Πασά, ίνα και εκείσε κορέσει την αιμοδόρον καρδίαν του. Ο θηριώδης αυτός Σατράπης τοιαύτην σκληρότητα και απανθρωπίαν μετήληθεν κατά των αθλίων χριστιανών... ώστε μετα βαθείας φρίκης αναφέρεται και απομνημονεύεται το όνομα αυτού. Την αυτήν λοιπόν διαγωγήν ηκολούθησε και εν Θεσσαλία αλλά και ο εν Θεσσαλονίκη διαδεχθείς αυτόν

Ιμπραήμ Πασάς, ολίγην διαφοράν, λέγεται ότι έδειξεν επί χριστιανοκτονία και αδικία. Απέναντι λοιπόν τοιούτων αιμοβόρων υπαλλήλων της Υ.Πύλης, η Ήπειρος διοικουμένη υπό του Ιμέρου [Ομέρ Βριώνη] ελογίζετο ευτυχής, καθότι ο Σατράπης ούτος έσπευδεν όσον ηδύνατο ίνα απαγορεύσει την χύσιν του αίματος των πιστών υπηκόων της Πύλης. Εν τη εκστρατεία δε ταύτη διείπον εις Ιωάννινα ως τοποτηρηταί του Ιμέρου ο ανεψιός του Τσαφέρμπεης Βρυώνης και ο Σουλειμάν μπέης Κονίτζας”.

Όταν δε αργότερα Διοικητής στην Ήπειρο και σ’ όλη τη Ρούμελη έγινε ο Ρεσίτ Μεχμέτ Πασάς Κουταχής ο οποίος το 1826 συγκέντρωνε στα Γιάννινα μεγάλο αριθμό στρατολογημένων που προορίζονταν να πολεμήσουν για την εκπόρθηση του Μεσολογγίου, και οι οποίοι παρά την αυστηρότητα και τα μέτρα επιτήρησης του σκληρού και άτεγκτου Ρούμελη Βαλεσά είχαν καταντήσει για όλη την Ελλάδα μάστιγα με τις αρπαγές τους και τους σκοτωμούς, “η Ήπειρος υφίστατο οπωσούν ολιγώτερα δεινα, φοβουμένων των κακούργων την οργήν και την δικαιοσύνην του ρηθέντος Στρατάρχου [Ρεσίτ πασά Κιουταχή] όστις και μακρόθεν εμερίμνα και διέτασεν την παύσιν των αυθαιρεσιών και αρπαγών διείπον δε τότε τοποτηρητικώς την Ήπειρον ο υιός του Ρεσίτου Ιμήν Πασάς μετά του Λιατιφ Εφέντη εκ Κονίτζης.

Τον παραπάνω Λιατιφ Εφέντη, που συναντάμε για πρώτη φορά σαν έναν

από τους εκπρόσωπους των κατοίκων της Κόνιτσας στην υπόθεση της διαφοράς με τη Λεσνίτσα-Βρυσοχώρι (βλ. παραπάνω), η μεγάλη για την Οθωμανική Αυτοκρατορία, πραγματικά, προσωπικότητα του Ρεσίτ Μεχμέτ Ρούμελη Βαλεσά, μετέπειτα ανανεωτή Μεγάλου Βεζύρη του Σουλτάνου, διατήρησε ως Μουτεσελίμη (αναπληρωτή διοικητή) Ιωαννίνων μέχρι και το 1830 (βλ. Η.Χ. 1929 σελ. 227). Την ίδια εποχή Μουτεσελίμης στην Κόνιτσα είχε διορισθεί ο Ισμαήλ μπέης του Ζεϊνέλ μπεν. (Η Χ. 1929 σ. 219).

Οι επιλογές αυτές ως Μουτεσελίμηδων Ιωαννίνων και Κόνιτσας δυο Κονιτσιωτών από έναν Βεζύρη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που η Ιστορία τον κατεχώρησε μεταξύ των πιο άξιων βεζύρηδων αυτής, δείχνει και το επίπεδο των ανθρώπων αυτών.

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι βρισκόμαστε σε μια εποχή (18-19ος αιώνας) που και τα ελληνικά σχολεία της Κόνιτσας, στα οποία φοιτούσαν όχι μόνον οι χριστιανοί αλλά και οι μουσουλμάνοι, βρίσκονται σε μεγάλη ακμή με δασκάλους σημαντικούς (Αδελφοί Μόστρα, Κοσμάς ο Θεσπρωτός, Αναστάσιος Γκίνου Σήψας κλπ) και με πλούσιες χρηματικές ενισχύσεις εύπορων Κονιτσιωτών (Ζαΐρας Τατσέτας, Δημήτριος Κονιτσιώτης, Ιωάννης Μάνθου Κονιτσιώτης, Μιχαήλ Διαμάντη Κονιτσιώτης, Παναγιώτης Χατζηνίκου, Ζήσης Καραπάνος κλπ).

Συνεχίζοντας τη διερεύνηση της κοινωνίας της Κόνιτσας από άποψη πολι-

τιστικού επιπέδου με την ίδια συλλογιστική και προ παντός θεωρώντας ότι εκτός της ταξικής διάκρισης που αναμφισβήτητα υπήρχε στην κοινωνία της Κόνιτσας, τα παλιά χρόνια, ανάμεσα στους πλούσιους γαιοκτήμονες-άρχοντες, έμποροβιοτέχνες από τη μια μεριά (των οποίων βέβαια “διαβάζουμε” από τα στοιχεία που έχουμε στα χέρια, στην παρούσα προσπάθειά μας, το πολιτιστικό επίπεδο και την ποιότητα της ζωής τους) και τους μικροκτηματίες ή ακτήμονες αγρότες - εργάτες από την άλλη, εθnikοθρησκευτική διάκριση τέτοια που να επηρεάζει ώστε τελικά να αλλοιώνει το πολιτιστικό επίπεδο σε σοβαρό βαθμό δεν υπήρχε, και επί πλέον ότι με την επάνοδο του Ρωμαίικου - απελευθέρωση στην περιοχή, και τις κάποιες ανακατατάξεις που έλαβαν χώραν με την ανταλλαγή των πληθυσμών, και την οριστική εθnikοθρησκευτική και ταξική κατάργηση η ντόπια κοινωνία συνεχίζει την ιστορία της, έτσι ώστε η σημερινή κοινωνία να θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης, επιδεικτική σύγκριση μ’ αυτήν, φτάνουμε στα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα και στις αρχές του εικοστού.

Σ’ αυτή την περίοδο έχουμε δυο περιλάμπρα και με σοβαρή ακτινοβολία γενικώτερα, προϊόντα, της πνευματοπολιτιστικής ζύμωσης που γίνονταν στην Κοινωνία της Κόνιτσας. Κι αυτά ήταν οι δυο μεγάλες προσωπικότητες του Ναμκ Κεμαλ από τη μια μεριά, και του Φαίκ Κονισά από την άλλη.

Και ο μεν Ναμήκ Κεμαλ (1840-

1888) μπορεί να μη γεννήθηκε στην Κόνιτσα (αλλά στο Τεκέρ Ντάγ) όμως επειδή η Κονισιώτισσα μάνα του πέθανε όταν αυτός ήταν μόλις δυό χρόνων, η ανατροφή του και γενικώτερα ο πολιτισμός και τα ιδανικά που τον εμπύχωσαν οφείλονταν στον Κονισιώτη παππού του Αμπντουλαντίφ Πασά, ο οποίος όντας Διοικητής στη Σόφια τον κράτησε επί δέκα εφτά χρόνια κοντά του, στην ουσία ο μικρός Μεχμέτ Κεμαλ, γιατί αυτό είναι το πραγματικό του όνομα, ζούσε όλα αυτά τα χρόνια (1842-1857) μεταξύ των πόλεων που υπηρετούσε ο Αμπντουλατίφ Πασά και της Κόνιτσας, έτσι κι ο ίδιος ένοιωθε Κονισιώτης, μίλαγε κονισιώτικα ελληνικά, στην Πόλη έρχονταν σε επαφή με Κονισιώτες και θεωρούνταν Ηπειρώτης, γιαυτό και στο υπ’ αριθ. 156 της 26.6.1872 φύλλο της Γιαννιώτικης ελληνόγλωσσης εφημερίδας ΓΙΑΝΓΙΑ δημοσιεύεται η παρακάτω είδηση. “Προ τινος καιρού ανεφάνη εν Κωνσταντινουπόλει νέον τι οθωμανικόν φύλλον υπό την επωνυμίαν ΙΒΡΕΤ ούτινος αρχισυντάκτης υπάρχει ο εκ Κονίτσης Κεμαλ βεης οστις μέχρι προς ενός έτους εξέδιδεν εν Λονδίνω το αντικυβερνητικόν φύλλον ΧΟΥΡΙΓΕΤ. Μετά τον θάνατον του Αλή Πασά επανήλθε και ούτος μετά των λοιπών φυγάδων εις Κωνσταντινούπολιν επιδοθείς και αύθις εις το δημοσιογραφικόν στάδιον. Η ΙΒΡΕΤ δημοσιεύει τα κύρια άρθρα με την υπογραφήν του συντάκτου αυτών”.

Ο Ναμήκ Κεμαλ ήταν μια από τις πιο

λαμπρές φυσιογνωμίες των Τούρκικων γραμμάτων και της πολιτικής και πνευματικής ζωής της Τουρκίας. Έστρεψε τον πνευματικό προσανατολισμό της προς τη Δύση. Επηρέασε βαθύτατα το κίνημα των Νεοτούρκων. Ήταν ο πρώτος που εισήγαγε στον τούρκικο πατριωτισμό την έννοια της πατρίδας και ελευθερίας υπό το πρίσμα του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού κλ.π. Ήταν ποιητής, πεζογράφος, πολιτειολόγος και δημοσιογράφος μεγάλου βεληνεκούς.

Ο δε ΦΑΙΚ ΚΟΝΙΤΣΑ της οικογένειας ΣΙΣΚΟ, γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Κόνιτσα. Πήγε στη Ζωσιμαία Σχολή στα Γιάννινα. Έζησε στην αμερική ως δημοσιογράφος. Έγραψε ποίηση και πεζά, όπου έντονα εμφανίζεται ο κοσμοπολιτικός χαρακτήρας του. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ανθρώπους των γραμμάτων για την Αλβανία. Οπαδός της ιδέας (στα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα) της συστάσεως ενός Ελληνοαλβανικού Κράτους (όπως ήταν τότε η Αυστροουγγαρία), πάλεψε επί πολλά χρόνια γιαυτήν. Απ' τα γραπτά του φαίνεται ότι ποτέ του δεν ξέχασε τον τόπο που γεννήθηκε, νοσταλγώντας την επιστρο-

φή του στην Κόνιτσα που μέχρι το θάνατό του δεν μπόρεσε να πραγματοποιήσει.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η Πατριδογνωσία ασφαλώς αποτελεί στοιχείο παιδείας και πολψισμού. Ο Ευρ. Σούρλας και ο Ανασ. Ευθυμίου παλιότερα ασχολήθηκαν με τις βιογραφίες πολλών συμπατριωτών. Κι εγώ έγραψα για τους Μπέρκους και τον Παναγιώτη Χατζηνίκου. Η Κοινωνία της Κόνιτσας, σαν ομάδα αυτοδιδαιωνιζόμενη, έχει ενιαία ιστορία που πέρασε από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας και ήρθε στα χρόνια μας. Ο εξισλαμισμός της δεν τη διεχώρισε, ούτε τη διέσπασε. Το βασικό μάλιστα κοινωνικό στοιχείο, η Ελληνική γλώσσα, και κοντά σ' αυτήν οι παραδόσεις και ο πολψισμός του τόπου (οι αξίες που συμμερίζονταν) παράμεναν ακλόνητα στοιχεία συνοχής και αλληλεγγύης. Δε βρίσκω κανένα λόγο που θα μέκανε να μη θεωρήσω συμπατριώτες μας τους Μουσουλμάνους Κοντσιώτες που τίμησαν με το έργο τους τον κοινό τόπο καταγωγής μας. Ας μη μας διαφεύγει ότι λίγο έξω από τη Σμύρνη, οι Τούρκοι συμπατριώτες του Σεφέρη, και πλάκα ανήρτησαν στο σπίτι που γεννήθηκε ο ποιητής και σε δρόμο έδωσαν το όνομά του. Αν πιάσουμε και παρατραβήξουμε την αντίθετη και στενοκέφαλη άποψη τότε θα πρέπει και οι Γιαννιώτες να σβήσουν απ' τα Γιάννενα το δρόμο που είναι αφιερωμένος στο Γιοσέφ Ελιγιά, και να πάψουν να τον θεωρούν Γιαννιώτη κλπ.

Η Συνιακτική Επιτροπή

για τον καινούργιο χρόνο

*Εύχεται σε όλους τους συνεργάτες,
συνδρομητές και φίλους του περιοδικού μας*

Καλή Χροιά

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ (Τα Χριστούγεννα που χάσαμε)

Παλιότερα, πριν απ' τις κλιματολογικές αλλαγές που συντελούνται στις μέρες μας, τις πρώτες μέρες του Δεκέμβρη, ο καιρός άλλαζε: τους νοτιάδες διαδέχονταν οι παγωμένοι βοριάδες και τα πρώτα χιόνια άσπριζαν τις κορφές των Τζουμέρκων και του Ξηροβουνιού. Ιδιαίτερα ο Αϊ-Νικόλας, άσπριζε τα γένια του, κατά την προσφιλή ρήση της μάνας μου κι όλων των παλιότερων, που απέδιδαν μεγάλη - αν όχι την πρέπουσα - σημασία στην κάθε μέρα, στην κάθε γιορτή.

Όλα σιγά - σιγά έμπαιναν στην τροχιά των γιορτών. Τα μαθήματα χαλάρωναν αρκετά, ματαιοπονούσε ο συμπαθής δάσκαλός μας να μας επαναφέρει στην τάξη, πολλές ώρες διαθέταμε για τις πρόβες των σκετς που θα παίζαμε στην χριστουγεννιάτικη σκηνή, έκαναν την εμφάνισή τους οι σβούρες, ο μούκας, τα τραπουλόχαρτα, όλα τέλος πάντων τα προσφιλή παιχνίδια των ημερών, μικρών και μεγάλων.

Κόβαμε και τον πατροπαράδοτο κέδρο (αφθονούσε στις ράχες της περιοχής μας), που στολίζαμε με τα δικά μας αυτοσχέδια λιτά στολίδια. Όλα έπαιρναν μια άλλη όψη, καινούργια, γιορτινή... Σαν η χαρά να τα ράντιζε με κάποια χρυσόσκονη κι ήταν όλα φανταχτερά στα μάτια της έλλειψής μας και της φτώχιας μας.

Το πράσινο λεωφορείο αποβίβαζε βραδάκι περισσότερους επιβάτες, η κίνηση μεγάλωνε, κατέφθαναν και αρκετοί μετανάστες με τις πολύχρωμες βαλίτσες τους γεμάτες καλούδια, και με τα περίεργα καπέλα με το φτερό χήνας ως σήμα κατατεθέν μιας ευμάρειας που απολάμβαναν στην ξένη.

Τα καφενεία γιόμιζαν κόσμο. Ετοιμάζαν κι οι μανάδες το σπίτι για τη μεγάλη γιορτή: Έστρωναν τα ωραία χειροποίητα υφαντά τους, το τζάκι τριβολούσε απ' τα αναμένα κούτσουρα, όλα μια πάστρα κι ένα μεράκι, που μόνο τα χέρια τους ήξεραν να δημιουργούν.

Μοσχομύριζαν τα σπικκά χοιρινά, μύριζαν κι οι μελωμένες τηγανίτες της πλάκας. Και των μικρών παιδιών οι τσεπούλες, εξαργύρωναν περίτρανα τις μικρές τους οικονομίες που είχαν αποκτήσει απ' τα κάλαντα, με ζαχαρωτά και φούσκες απ' το μπακάλικο...

Όλα ήταν γιορτινά και στα παιδικά μας μάτια μπορεί και μυθικά. Και μέσα σ' αυτή την ατμόσφαιρα, που την έκανε πιο όμορφη η ανεμελιά των διακοπών απ' το σχολείο, καμαρώναμε σαν γύφτικα σκεπάρνια τα καινούρια μας λουστρινάκια παπούτσια ή το παντελονάκι μας, όλα αγορασμένα απ' το υστέρημα των γονιών μας.

Και μέσα σ' όλα αυτά, έρχονταν και το χιόνι που σκέπαζε απαλά φράχτες και σκεπές, χωράφια και αυλές και που μας "έσπρωχνε" να στήσουμε τις τσιόπνες για τα κοιτύφια και τα σπουργίτια που ξεμύτιζαν μες στο χαλασμό για κανένα σπόρο.

Βούιζαν οι στράτες ως αργά το βράδυ απ' το παιδομάνι.

Κι ύστερα, οι νύχτες στην ολόφωτη εκκλησιά, οι επισκέψεις από σπίτι σε σπίτι για τις ονομαστικές γιορτές, η βασιλόπιτα με το φλουρί της τύχης, ο αγιασμός των Φώτων, τ' Αγιαννιού...

Μια σκόλη πραγματική, με ουσιαστικό περιεχόμενο, χωρίς την ανία των ημερών μας, τότε που η ψυχή μας δινόταν ολοκληρωτικά σε κάθε πράγμα, σε κάθε συμβάν, τότε που οι κωροχρονικές συντεταγμένες ήταν μόνο το χωριό μας με τα στενά του όρια και η διάρκεια της μέρας...

Έτσι λοιπόν, χωρίς πολύχρωμα λαμπιόνια και ψηλά δέντρα, χωρίς φανταχτερές ενδυμασίες και "ρεβεγιόν", με τα λιγοστά, τα απλά, τα δικά μας πράγματα, που τα χαιρόμασταν και τ' αγαπούσαμε αφού δύσκολα τα αποκτούσαμε και πιο δύσκολα τα αναπληρώναμε, μα πιότερο με τη ζεστή μας καρδιά, αυτά ήταν τα δικά μας Χριστούγεννα.

ΤΑΣΟΣ ΚΑΝΑΤΣΗΣ

Εικονομαχικές έριδες

ΑΠΟ ΤΟ ΝΙΚ. Χ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡ. ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Ο πρόσφατος θόρυβος για την προσκύνηση της εικόνας της Παναγίας των Ιεροσολύμων, μας έφερε στο νου μια θλιβερή περίοδο του Βυζαντίου, εκείνη της εικονομαχίας, η οποία προκάλεσε αναστάτωση στην Εκκλησία και στην Κοινωνία επί 117 έτη (726-843) και διαίρεσε το λαό σε δύο αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Ας δούμε πολύ σύντομα τα γεγονότα.

Ο αυτοκράτορας Λέων Γ' ο Ίσαυρος (717-740) διεπίστωσε ότι πολλοί απαίδευτοι χριστιανοί μπέρδευαν την προσκύνηση των εικόνων με τη λατρεία, η οποία πρέπει να αποδίδεται μόνο στο θεό.

Επί πλέον, πολύς πλούτος τότε είχε συγκεντρωθεί στα μοναστήρια, οι απέραντες κτηματικές εκτάσεις των οποίων δεν φορολογούνταν, κι ακόμη πάρα πολλοί νέοι κατέφευγαν σ' αυτά για ν' αποφύγουν τη στρατιωτική τους θητεία. Έτσι το κράτος εστερείτο εργατικών χειρών και στρατιωτών για τις εκστρατείες.

Η εικονομαχία απέβλεπε στη δημιουργία μιας υγιούς κοινωνίας, απαλλαγμένης από ειδωλολατρικές συνήθειες, γιατί, πράγματι, τότε πολλές δεισιδαίμονες αντιλήψεις συνδέθηκαν με την προσκύνηση των εικόνων. Πολλοί αμόρφωτοι λαϊκοί και αφελείς μοναχοί απέδιδαν μεγάλη σημασία στην προστατευτική δύναμη όχι του εικονιζόμενου προσώπου, αλλά της φορητής εικόνας. Πολλοί έπαιρναν ξύσμα από

το χρώμα της εικόνας για θεραπευτικούς σκοπούς και αμαθείς κληρικοί ανεμείγνυαν το ξύσμα με τη θεία Ευχαριστία και μετελάμβαναν.

Γι' αυτό το λόγο ο Λέων διέταξε την ανάρτηση των εικόνων πιο ψηλά, για ν' αποφεύγονται βέβηλες ψηλαφήσεις και αργότερα τις απεμάκρυνε. Ας σημειωθεί ότι οι παλαιότεροι Πατέρες της Εκκλησίας απεδοκίμαζαν την απεικόνιση ιερών προσώπων, σύμφωνα με τις επιταγές της Γραφής: "Ου ποιήσεις σεαυτώ είδωλον, ουδέ παντός ομοίωμα, όσα εν τω ουρανώ άνω και όσα εν τη γη κάτω και όσα εν τοις ύδασι υποκάτω της γης" (Έξοδος 20, 4-5). Προς τη Γραφή προσαρμόστηκε και η παλαιοχριστιανική τέχνη, που αρέστηκε σε αλληγορικές και συμβολικές παραστάσεις ιερών προσώπων.

Αργότερα παρουσιάζονται οι εικονικές παραστάσεις, για να διαφωτίσουν το λαό. Η προσκύνηση των αγίων λειψάνων των μαρτύρων και η πίστη ότι οι αχειροποίητες εικόνες είναι θαυματουργές, συνετέλεσαν στην απονομή λατρείας σ' αυτές.

Τελικά η διαμάχη τελείωσε το 843 με την αναστήλωση των εικόνων από τη Θεοδώρα και έκτοτε η Α' Κυριακή των νηστειών της Μ. Τεσσαρκοστής εορτάζεται ως Κυριακή της Ορθοδοξίας.

Ερχόμαστε τώρα στα καθ' ημάς. Την περιφορά των εικόνων ο Μητροπολί-

της Ζακύνθου χαρακτήρισε αγυρτεία, ο δε Μητροπ. Ιωαννίνων κ. Θεόκλητος ξεσπάθωσε, λέγοντας ότι οι περιφορές εικόνων, λειψάνων Αγίων κ.λ. γίνονται για να γεμίσουν τα παγκάρια των εκκλησιών. Και σ' αυτό, νομίζω πως δεν έχει άδικο. Είπε ακόμη πως το θαύμα το κάμνει μόνο ο Θεός και όχι οι Άγιοι και ότι οι εικόνες δεν είναιπραμάτεια κανενός. Βαρύς ο λόγος, και η Ιερά Σύνοδος πρέπει να προβληματιστεί με τη συχνή περιφορά των εικόνων. Οι Ιεράρχες, χωρίς υπεκφυγές οφείλουν ευθαρσώς και μετά Παρρησίας να τοποθετηθούν στο λεπτό αυτό θέμα, που δημιουργεί ποικίλα σχόλια στους πιστούς.

Αλλά η λέξη "παγκάρι" με το συνειρμό των παραστάσεων θυμίζει σ' όλους μας κάτι άλλο. Όλοι είδαμε προ καιρού με την κρυφή τηλεόραση που έβαλε κάποιος ιερέας, πως τσέπωναν τα χρήματα οι Επίτροποι του ναού της Αγίας Παρασκευής Τεμπών τη στιγμή που τα μετρούσαν. Με ευκαιρία αυτό το γεγονός, ας προσέχουν οι κατά τόπους Επίσκοποι να επιλέγουν ευνόηλα, έντιμα και ανώτερα πάσης υποψίας άτομα ως Επιτρόπους εκκλησιών και ας γίνεται η καταμέτρηση των χρημάτων αμέσως μετά τη θεία λειτουργία, ενώπιον όλων των Επιτρόπων προς αποφυγή δυσμενών σχολίων.

Είναι γεγονός ότι πολλοί εκμεταλλεύονται την πίστη και την ευσέβεια του λαού για να μαζέψουν χρήματα. Συχνά ακούμε για δάκρυα σε εικόνα της Παναγίας και ο λαός τρέχει ν' ανάψει κεριά και να προσκυνήσει. Όλα αυτά τα τεχνάσματα μερικών επιτηδείων

και εξυπνάκηδων Νεοελλήνων πρέπει να σταματήσουν και οι Ιεράρχες οφείλουν να πάρουν θέση στο δήθεν θαύμα, για να προστατεύσουν έτσι το κύρος της Εκκλησίας.

Δεν αντέχω στο πειρασμό να μην αναφέρω μια προσωπική εμπειρία. Είχα επισκεφθεί, εδώ και αρκετά χρόνια, τον Άγιο Νεκτάριο Αιγίνης. Στο προαύλιο υπήρχε μια βρύση και δίπλα δεκάδες μικρά πλαστικά φιαλίδια με νερό της βρύσης. Μας είπαν ότι μπορούμε να πάρουμε φιαλίδιο με το αγιασμένο νερό αντί 20 δρχ. τότε και ότι (άκουσον, άκουσον!) πληρώνομε όχι το νερό αλλά το φιαλίδιο, λες και το εργοστάσιο που τους τα έδωσε ζήτησε λεφτά! Ας είναι. Το αθώο νερό της βρύσης μεταβλήθηκε σε αγιασμένο νερό με την ίδια, φαίνεται, ευκολία, με την οποία, όπως λένε, ο Ηγούμενος του μοναστηριού σε ημέρες νηστείας ευλογεί και μεταβάλλει το κρέας σε ψάρι! Ο Αρχιεπίσκοπος ας φροντίσει να εξαλείψει τέτοια νοσηρά φαινόμενα αργυρολογίας, που συμβαίνουν σε μοναστήρια και εκκλησίες απανταχού της Ελλάδας.

Επανέρχομαι στις εικόνες. Σέβομαι και εκτιμώ δεόντως την πίστη και ευσέβεια των πονεμένων ανθρώπων, οι οποίοι περιμένουν ώρες στην ουρά για να προσκυνήσουν την εικόνα, να ψιθυρίσουν μια ευχή, μια παράκληση στην Παναγία. Φοβάμαι όμως ότι ο λαός με το παραλήρημα και τη θρησκοληψία που τον κατέχει, αποδίδει λατρεία στο άψυχο ξύλο, σ' ένα ανθρώπινο κατασκεύασμα· και στο ση-

μείο αυτό ορθώς χτυπάει το καμπανάκι ο Μητροπολίτης Ιωαννίνων ότι ο λαός, χωρίς να το συνειδητοποιεί, οδηγείται σε ειδωλολατρικές συνήθειες. Τα λαϊκά στρώματα συγχέουν την αόρατη και ακατάληπτη ιδέα του θείου με την ορατή εικόνα, που φιλοτέχνησε κάποιος αγιογράφος. Συγχέει το άυλο με το υλικό, μ' ένα αντικείμενο (είδωλο-φειτίχ) στο οποίο αποδίδει υπερφυσικές δυνάμεις. Από την άλλη μεριά: Αν η Εκκλησία, για ν' αποφύγει τα

σχόλια της συγκέντρωσης χρημάτων, δεν τοποθετούσε δίπλα στην εικόνα μανάλια και χρηματοκούτι και παγκάρι, αυτό δεν θα ήταν πιο αξιοπρές πιο σωστό και πιο ταιριαστό; Και κάτι ακόμα: Η επιχρυσωμένη εικόνα της Παναγίας των Ιεροσολύμων είναι ανώτερη σε θαυματουργό δύναμη από τη δική μας απέριτη και απερικόσμητη εικόνα της Παναγίας του εικονοστασίου μας; Μην πάμε να τρελλαθούμε σ' αυτόν τον τόπο!...

Η ΕΝΩΣΗ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Για δέκατη χρονιά η Ένωση Κονιτσιωτών διοργάνωσε τη "Βραδιά τσίπουρου" στις 7/12, στην αίθουσα της Ασωπίου 12.

Αρκετοί συμπατριώτες μας παρευρέθηκαν στην εκδήλωση γεμίζοντας την αίθουσα.

Ο Πρόεδρος της Ένωσης Π. Γκούβτας καλωσόρισε τους προσερχομένους και όλο το Συμβούλιο φρόντισε ώστε τα τραπέζια να είναι γεμάτα από λογή λογής μεζέδες. (πίτες, κοτόπουλα, πέστροφes και τα παραδοσιακά "μπόλια").

Σε μια ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα οι Κονιτσιώτες των Ιωαννίνων είχαν την ευκαιρία να ανταμώσουν και να διασκεδάσουν με τη λαϊκή ορχήστρα του Βουρ-

μπιανίτη κλαρινίστα Κώστα Χαλκιά.

Μεταξύ των παρευρεθέντων στην εκδήλωση ήταν και ο συγγραφέας κ. Λάμπρος Μάλαμας και ο βουλευτής κ. Κολογιάννης.

Αξίζουν συγχαρητήρια ο Πρόεδρος και τα ακούραστα μέλη του Δ.Σ. τόσο για την διοργάνωση της εκδήλωσης όσο και για την όλη δράση της Ένωσης.

Νομίζουμε ότι τέτοιες εκδηλώσεις θα πρέπει να τις πλασιώνουν και να τις υποστηρίζουν όλοι οι συμπατριώτες μας.

Ο μπουφές στην αίθουσα της Ένωσης λειτουργεί κάθε Δευτέρα απόγευμα, ας κάνουν καμιά βόλτα κι απ' εκεί οι Κονιτσιώτες να δροσίζονται με το Κονιτσιώτικο τσίπουρο.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων της Επαρχίας Κόνιτσας, το οποίο εκλέχθηκε από τις αρχαιρεσίες που έγιναν στο Ξενοδοχείο "ΣΤΑΝ-ΛΕΥ" στις 24/11/2002, η θητεία του οποίου είναι τριετής, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος Α': Μιχαήλ Νικ. Μαρτσέκης, δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω (Πυρσόγιαννη)

Αντιπρόεδρος Α': Κων/νος Αθανασόπουλος, εκπαιδευτικός (Οξυά)

Αντιπρόεδρος Β': Κων/νος Νούτσος, ιατρός, Δ/ντής "ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ" (Ασημοχώρι)

Γεν. Γραμματέας: Νίκη Γκουντουβά, δικηγόρος (Αμάραντος)

Ταμίας: Αθανάσιος Κίτσιος, δημοτικός υπάλληλος (Πηγή)

Έφορος Πολιτισμού: Αλέκος Παπαχρήστου, μουσικός, Κ.Ο.Α. (Κασάγιαννη)

Βοηθός Εφόρου: Δημήτριος Σαμαράς, εκπαιδευτικός (Αγ. Παρασκευή)

Έφορος Επαφών με Αδελφότητες: Βασίλειος Γιαννούλης εισοδηματίας (Ασημοχώρι)

Έφορος Τύπου - Δημ. Σχέσεων: Πασχάλης Μανώλης, ιδ. υπάλληλος

(Λαγκάδα)

Αντιπρόσωποι στην Ένωση Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Οργανώσεων: Μιχαήλ Μαρτσέκης, Νίκη Γκουντουβά

Αντιπρόσωποι για Π.Σ.Ε.: Μιχαήλ Μαρτσέκης, Νίκη Γκουντουβά

Η Ομοσπονδία έθεσε ως άμεσους στόχους δραστηριότητάς της στη Γενική Συνέλευση τους εξής:

α) **Οργάνωση συμποσίου** με θέμα "Πολιτική Ομογενοποίησης του Πολιτισμού και διατήρηση των πολιτιστικών ιδιοπεροτήτων των λαών και ειδικώτερα των περιοχών κάθε χώρας".

β) **Ημερίδα** (συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο) με θέμα "Σχεδιασμός - Εφαρμογή από την Ε.Ε. και τη χώρα μας προγράμματος (πιλοτικό) περιφερειακής ανάπτυξης ορεινών περιοχών, με στόχο την πληθυσμιακή ανάπτυξη και την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική συνοχή".

γ) **Πρωτοβουλίες ανάδειξης και ενίσχυσης** των στοιχείων του λαϊκού πολιτισμού και της παράδοσης της περιοχής Κόνιτσας, με συνεργασία και άλλων πολιτιστικών φορέων.

Ο Πρόεδρος
Μιχαήλ Ν. Μαρτσέκης

Η Γεν. Γραμματέας
Νίκη Γκουντουβά

Κατάφωρη Αδικία

Κάθε χρόνο, στις 28 Οκτώβρη, γιορτάζεται σ' όλη την Ελλάδα, μα και απ' όλους τους Έλληνες, που ζουν στο εξωτερικό, το έπος του 1940 που ανήκει σ' όλους τους Έλληνες:

Ρουμελιώτες, Θεσσαλούς, Μωραΐτες, Μακεδόνες, Θράκες, Νησιώτες. Πρέπει, όμως να πούμε πως ανήκει κυρίως στους Ηπειρώτες και Ηπειρώτισσες και να γιατί. Από τα πρώτα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας φαινόταν καθαρά, πως η φασιστική Ιταλία θα επιτίθονταν και στην Ελλάδα.

Δυστυχώς η κυβέρνηση του Μεταξά δεν ετοιμάζονταν σοβαρά για πόλεμο. Τα χρήματα του ελληνικού λαού τα διέθετε για τη φασιστική προπαγάνδα, τη συγκρότηση στρατιάς χαφιέδων, την οργάνωση της φασιστικής ΕΟΝ (Εθνική Οργάνωση Νεολαίας) για ιδιοτελείς σκοπούς και όχι για την άμυνα της χώρας: Το πεζικό ήταν εξοπλισμένο με όπλα του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, τα πολεμοφόδια επαρκούσαν μόνο για 3-4 μήνες, η αεροπορία δεν ήταν σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του πολέμου παρά τους περίφημους εράνους "υπέρ της αεροπορίας", οι διαβιβάσεις βρισκόταν σε υποτυπώδη κατάσταση.

Στα σύνορα προς την Αλβανία (Ήπειρο, Δυτική Μακεδονία), απ' όπου διαγράφονταν η κύρια απειλή πολέμου είχαν κατασκευαστεί μόνο οχυ-

ρώσεις εκστρατείας. Το Γενικό Επιτελείο Στρατού την τελευταία στιγμή, κάτω από την πίεση των γεγονότων (κατάληψη της Αλβανίας από τη φασιστική Ιταλία του Απρίλη 1939) κατάρτισε το σχέδιο 1B, το οποίο καθόριζε γραμμή άμυνας: Άραχθος ποταμός - Ζυγός Μετσόβου - Όρλιακας - Βενέτικος ποταμός - Καμπή Αλιάκμωνας - Στενά πόρτας - Βέρμιο - Καϊμακτσαλάν. Το σχέδιο αυτό προέβλεπε εγκατάλειψη της Ηπείρου με τις πόλεις Γιάννενα, Άρτα, Πρέβεζα και του μεγαλύτερου μέρους της Δυτικής Μακεδονίας με τις πόλεις: Φλώρινα, Καστοριά, Κοζάνη.

Ακόμα προέβλεπε σε περίπτωση δυσμενέστερης τροπής των επιχειρήσεων υποχώρηση ως τον Πηνειό ποταμό και ακόμα πιο κάτω. Το σχέδιο αυτό ήταν ητοπαθές και αν εφαρμόζονταν ο φασίστας Μουσουλίνι θα καταλάμβανε την Ελλάδα από τις πρώτες κιόλας μέρες.

Όπως ήταν επόμενο αυτό προκάλεσε γενική δυσφορία στους ειδικούς και στους πατριώτες αξιωματικούς. Έτσι το ΓΕΣ, το Σεπτέμβρη του 1939, εκπόνησε άλλο.

Σύμφωνα μ' αυτό ο Στρατός μας θα αμύνονταν στις φυσικές οχυρές τοποθεσίες: Καλαμάς ποταμός - Ελαία (Καλπάκι) - Γκαμήλα - Όρος Σμόλικας - Ψωριάρικα Γράμμου - Φαλτσάτα - Βάρμπα - Όρος Λαιμός Πρέ-

σπας, όπως είχε προτείνει η 8η Μεραρχία.

Από ό,τι έλεγαν δημοκρατικοί αξιωματικοί εκείνη την περίοδο υπήρχε διαταγή να ριχτούν μόνο μερικές τουφεκιάς για την τιμή των όπλων στα σύνορα και τα τμήματα να υποχωρήσουν στο Μπιζάνι.

Κι αυτή η τακτική, αν ακολουθώταν, η Ελλάδα θα έπεφτε γρήγορα στα χέρια των Ιταλών φασιστών. Αλλά οι φαντάροι, οι υπαξιωματικοί και οι αξιωματικοί της ηρωικής 8ης μεραρχίας Ηπείρου δεν επέτρεψαν κάτι τέτοιο. Πρόταξαν τα στήθια τους στις σιδερόφρακτες ορδές του Μουσουλίνι, τους έφραξαν το δρόμο στο Καλπάκι, στην Γκραπάλα και τους προξένησαν τρομακτικές ζημιές.

Δεκαπέντε μέρες αντιμετώπιζαν παλληκαρίσια όλες τις επιθέσεις τους και τους έτρεψαν σε άτακτη φυγή. Έκαναν το παν οι Ηπειρώτες πολεμιστές να μην πατήσουν τα ιερά χώματα της Ηπείρου οι φασίστες του Μουσουλίνι και να μην σκλαβωθεί ο λαός μας.

Στο πλευρό των γενναίων υπερασπιστών του πατρίου εδάφους στεκόνταν όλοι οι Ηπειρώτες και ιδιαίτερα οι Ηπειρώτισσες τις πρώτες μέρες του πολέμου, αυτές που ζούσαν κοντά στην πρώτη γραμμή, κουβαλούσαν ζαλικωμένες στα δύσβατα, απόκρημνα και χιονισμένα βουνά της Ηπείρου πυρομαχικά, τα οποία σκορπούσαν τον τρόμο στους Ιταλούς φασίστες. Γριές,

νέα κορίτσια έπλεκαν νυχθημερόν πουλόβερ, φανέλες και κάλτσες για τους φαντάρους. Δεκάδες Γιαννιωτοπούλες φορέσαν εθελοντικά άσπρες μπλούζες, περιποιούνταν τους τραυματίες και τους κρυοπαγημένους σ' όλα τα νοσοκομεία της πόλης και προσπαθούσαν με γλυκά λόγια να τους απαλύνουν τον πόνο.

Τους τραυματίες και κρυοπαγημένους του μετώπου επισκέπτονται καθημερινά πάρα πολλοί Γιαννιώτες, τους πήγαιναν: γλυκά, γιαούρτια, ριζόγαλα, φρούτα, τους έδιναν θάρρος και τους εύχονταν καλή ανάρρωση. Και ενώ όπως τονίσαμε στην αρχή αυτού του σημειώματος, το έπος του 1940 ανήκει πρωτίστως στην Ήπειρο στο γενναίο λαό της, στον ηρωισμό του και στην αυτοθυσία του, αυτό άλλωστε είναι ιστορικά αποδεδειγμένο η Πολιτεία το γιορτάζει επισήμως στη Θεσσαλονίκη. Πρόκειται για ολοφάνερη αδικία, η οποία πρέπει να αποκατασταθεί.

Η επέτειος του 1940, πρέπει να γιορτάσει επίσημα στα θρυλικά Γιάννινα.

Για να γίνει αυτό θα χρειαστεί τα αρμόδια όργανα να επανεξετάσουν το ζήτημα και να δώσουν τη σωστή λύση. Σε αντίθετη περίπτωση θα αναγκαστούμε να ξαναασχοληθούμε πολλές φορές μ' αυτό το θέμα.

Δήμος Βότσιακας

“ΟΙ ΣΗΜΑΙΟΦΟΡΟΙ ΣΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΑΣ ΓΙΟΡΤΕΣ”

Ανθάγγελος Γ. Πολίτης
Φιλολόγος

Η εξηκοστή δεύτερη επέτειος της γιορτής του “ΟΧΙ” γιορτάστηκε και φέτος με φθινόμενο, δυστυχώς, τον εθνικό παλμό που δονούσε το νου και την καρδιά της μαθητικής νεολαίας τα προγενέστερα χρόνια. Κυμάτισε, βέβαια, η γαλανόλευκη στις παρελάσεις, ακούστηκαν τα τραγούδια της Βέμπο “παιδιά, της Ελλάδος παιδιά”, αλλά σαν να έλειπε κάτι. Και εμείς, οι παλαιότεροι “παρόντες” στις πατρίδας τα προσκλητήρια, με το “άμες δ’ εγεσόμεθα πολλώ κάρονες” γαλουχημένοι, βλέπουμε τη σημερινή μαθητώσσα νεολαία και είμαστε περήφανοι για τη συμμετοχή της σ’ αυτές τις εθνικές μας γιορτές. Αλλά όμως αυτός ο παλμός που δονούσε τις ψυχές το βλέπω πως δεν υπάρχει. Των κοινωνιολόγων και των ψυχολόγων έργο είναι να αναλύσουν και να βρουν τα αίτια. Όμως και των μη ειδικών η άποψη σεβαστή. Θυμάμαι την πρώτη δεκαετία της θητείας μου στη Μέση Εκπαίδευση, ιδιαίτερα στο Γυμνάσιο Δερβιζιάνων, όταν την παραμονή της 28ης Οκτωβρίου ο μικρός σύλλογός μας συνεδρίαζε για την απονομή των επαίνων και τον ορισμό των σημαιοφόρων και των παραστατών της Σημαίας, με πόσο σοβαρότητα και προσοχή απεφάσιζε κυρίως για το σημαιοφόρο. Και εκείνοι οι αλυσμόνητοι

μαθητές μας με πόση αγωνία περίμεναν τις ανακοινώσεις!

Και αργότερα πόσο άλλαξαν όλα! Αξίες απαρασάλευτες άρχισαν να κλονίζονται και η συνήθεια των εμπορικών εκπτώσεων εμφανίστηκε και στα σχολεία. Υπό έκπτωση τα πάντα. Σοβαρές παραβάσεις εντός του σχολείου, όπως η αναγραφή ακατανόμαστων συνθημάτων στους τοίχους του σχολείου, η θραύση των επίπλων στις αίθουσες κλπ. δεν ανήκαν πλέον στον κατάλογο των παρανομιών. Υπό έκπτωση οι ποινές και υπό αύξηση η βαθμολογία. Αν μπορούσε να ρίξει κανείς μια ματιά στα βαθμολόγια της πριν από τριάντα χρόνια περιόδου, εις μάτην θα αναζητήσει τα 20 ή 19. Τα άριστα σε ένα μαθητικό πληθυσμό μιας σχολικής μονάδας στην τελευταία τάξη ήταν δυσεύρετα. Ενώ σήμερα αφθονούν τα άριστα και, δυστυχώς για τους βαθμολογούμενους, δεν “μετράει” αυτή η βαθμολογία τους.

Η αφορμή για τις σκέψεις αυτές μου δόθηκε από το άρθρο του κ. Ρέμπελη για τη σημαία και τον ορισμό των σημαιοφόρων, που όντως είχε προκαλέσει πολλή συζήτηση η ανάθεση του αξιώματος αυτού σε μη Έλληνα μαθητή. Διχάστηκαν οι απόψεις. Οι περισσότεροι κατεφέρθησαν εναντίον του συλλόγου των διδασκόντων που δεν

είχαν την πρόνοια του συνυπολογισμού της ευθύνης για την έγκυρη αποφυγή του προβλήματος. Πιστεύω απόλυτα πως δεν θα υπελείπετο ο δεύτερος ή τρίτος μαθητής κατά πολύ του πρώτου. Η προσθαφαίρεση ενός ή δύο δωδεκάτων δεν αποτελεί ούτε πλήγμα ούτε αδικία. Τόσο λοιπόν ακριβοδίκαιοι ήταν οι καθηγητές; Όταν όμως στη συνεδρίαση έφτασαν ως έφτασαν τα γεγονότα, άλλη λύση εκτός αυτής που όριζε ο νομοθέτης δεν μπορούσε να δοθεί. Και ορίστηκε σημαιοφόρος ο "αλλοδαπός".

Δεν γνωρίζω κατά πόσον ο μαθητής ήθελε να καμαρώσει αυτό το αξίωμα, όταν η σημαία που κρατούσε δεν συμβόλιζε τη χώρα του. Αν όμως έχαιρε διότι αξιώθηκε να κρατά και υπερηφανεύεται γι' αυτό, τότε δίκαια παρέλασε κάτω από το γαλανό ουρανό της Δημοκρατικής μας χώρας. Γιατί ασφα-

λώς πολλοί των φιλελλήνων υπέρ της σημαίας της Ελληνικής αγωνίστηκαν και πρόσφεραν και τη ζωή τους ακόμα. Εάν έτσι, με αυτά τα κριτήρια εκείνος ο σύλλογος όρισε ως σημαιοφόρο τον άριστο μεταξύ των συμμαθητών του αλλοδαπό, σωστά ενήργησε. Γιατί δεν παρέδωσε τη σημαία προς εχθρό για βεβήλωση, αλλά προς φιλέλληνα για εξύψωση. Πιστεύω πως αυτά τα κριτήρια επεκράτησαν. Και απεφύχθησαν άλλα, τα οποία μπορούσε να προβάλλει ο άριστος εκείνος μαθητής, εάν δεν εφαρμοζόταν προς αυτόν όσα η σχολική νομοθεσία ορίζει.

Βέβαια, ο νόμος ίσως πρέπει να αλλάξει, αλλά εφόσον είναι σε ισχύ πρέπει να εφαρμόζεται. Και για να θυμηθώ κι εγώ κάποια λατινικά, ας τελειώσω με το "dura lex, sed lex" (σκληρός ο νόμος, αλλά νόμος).

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το Χάνι

ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: (0655) 24567

FAX: (06550) 24568

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ,

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ 2002-2003

Την Κυριακή της 15 Δεκεμβρίου 2002 έγινε, για πέμπτη συνεχή χρονιά στο Μέγαρο του Δημαρχιακού Μεγάρου Κόνιτσας η απονομή του "ΕΡΙΦΙΛΕΙΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ" για το 2002-2003.

Πρόκειται, ως γνωστό, για ένα ετήσιο τιμητικό έπαθλο, που συνοδεύεται από μια εφ' άπαξ τραπεζική επιταγή της τάξεως των 800.000 δραχ. δηλαδή 2.500 ΕΥΡΩ μετά την καθιέρωση του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος και που απονέμεται στον φοιτητή ή φοιτήτρια που πέτυχε την μεγαλύτερη βαθμολογία στις εισαγωγικές εξετάσεις στις Ανώτατες Σχολές (ΑΕΙ) της Ελληνικής Επικράτειας του έτους της απονομής, με τη βασική προϋπόθεση ότι **ο ένας τουλάχιστον από τους γονείς του παραμένει εγγεγραμμένος στα Μητρώα του Δήμου Κόνιτσας**. Το έπαθλο αυτό καθιερώθηκε με συμβολαιογραφική πράξη από τον Δρα Πο-

λιτικό Μηχανικό Δημήτριο Κωνστ. Κούσιο, στη μνήμη της μητέρας του Εριφίλης Οικονομίδου-Κουσίου, που γεννήθηκε και έζησε όλα τα μαθητικά της χρόνια στην Κόνιτσα και παρέμεινε - παρά τις αναγκαστικές μακρόχρονες απουσίες της στην Ρουμανία, στην Αγγλία στο Βέλγιο - μέχρι τον θάνατο της, τον Ιανουάριο του 1997, λάτρης της γενέτειράς της.

Η απονομή γίνεται κάθε χρόνο, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων από το Υπουργείο Παιδείας και μετά από ομόφωνη απόφαση της θεσμοθετημένης για το Έπαθλο Τριμελούς Επιτροπής, που αποτελείται από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δριύνου-πόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ. Ανδρέα, τον εκλεγμένο Δήμαρχο της Κόνιτσας κ. Πρόδρομο Χατζνεφραιμίδη και τον Αθλοθέτη κ. Δ. Κ. Κούσιο.

Για την εφετινή χρονιά 2003-2003 η εν λόγω Επιτροπή απένειμε ομόφωνα το "ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ" στην Δδα Σοφία Ράπη, κόρη της Αντωνίας και Αριστείδη Ράπη, που πέτυχε πρώτη στο νομικό τμήμα της Ανωτάτης Στρατιωτικής Σχολής Αξιωματικών Σωμάτων (ΣΣΑΣ) στην Θεσσαλονίκη, αφού συγκέντρωσε συνολικά 19.093 μόρια εισαγωγής!

Στην εκδήλωση της εφεινής απονομής παρευρέθησαν, μεταξύ συγγενών και φίλων του Αθλοθέτη, αλλά και της τιμωμένης αριστούχου φοιτήτριας, προσωπικά ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δριύνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσας κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος κ. Π. Χατζνεφραιμίδης, του οποίου η σύντομη ομιλία του ήταν πολύ θερμή και συγκινητική και ακολούθησε η απονομή του Επάθλου από τον Αθλοθέτη κ. Δ. Κ. Κούσιο. Στη συνέχεια, η τιμώμενη δις Σοφία Ράπη ευχαρίστησε την τριμελή Επιτροπή για την τιμή που της έγινε, υποσχέθηκε να συνεχίσει τις προσπάθειες της ώστε να μην απογοητεύσει όσους της συμπαραστάθηκαν μέχρι σήμερα, να μη ξεχάσει ποτέ την Κόνιτσα που της έδωσε αυτή την πρώτη διάκριση και φυσικά καταχειροκροτήθηκε από τους παριστάμενους στην εκδήλωση.

Στην μικρή δεξίωση που ακολούθησε παρευρέθηκαν, μεταξύ άλλων, ο αντιδήμαρχος κ. Παν. Γαργάλας, η κα-

θηγήτρια και μοναδική Λυκειάρχης κα Ευχ. Μιχαηλίδου, ο Δημοτικός Σύμβουλος κ. Χαρ. Κοντογιάννης, ο Διευθυντής του 1ου Δημοτικού Σχολείου κ. Ιωαν. Ντάφλης, ο Πατήρ Νάκος, πατέρας του βραβευθέντος, το 1999, Δημ. Νάκου, η καταπληκτική Χρυσσαυγή Γαζώνα, που βραβεύθηκε τον προηγούμενο χρόνο, η εμπυχωτρία της εκδήλωσης για όλα αυτά τα χρόνια Δημοτική Υπάλληλος κα Αμαλία Κύρκου, κ.α. που είχαν την ευκαιρία να συγχαρούν την βραβευθείσα Σοφία Ράπη και τους -δίκαια υπερήφανους- γονείς της αλλά και τον Αθλοθέτη κ. Δημήτριο Κώνστ. Κούσιο, για την τόσο αξιόλογη χειρονομία του, στη σπουδάζουσα νεολαία της Κόνιτσας.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε η εκδήλωση αυτή να συνεχιστεί για πολλά ακόμη χρόνια, με συμμετοχή περισσότερων παρισταμένων αλλά και μαθητών για ενθάρρυνση των μετέπειτα προσπαθειών τους.

Η σημασία της ελεγχόμενης διατροφής Ο υπερσιτισμός και τα επακόλουθα

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΔ. ΜΠΟΥΡΗ ΣΥΝΤ. ΕΚΠ/ΚΟΥ

Ένα από τα πλέον σοβαρά προβλήματα, που με απασχόλησαν στη ζωή και με ανάγκασαν να δώσω εξαιρετική σημασία, είναι η εξασφάλιση της υγείας, που κατά κύριο λόγο εξαρτάται από τους παράγοντες κληρονομικότητα-κίνηση και ιδιαίτερα από τον τρόπο διατροφής.

Αφορμή για το σχολιό μου αυτό, δίνει ο ανηλεής βομβαρδισμός των διαφημιστικών μηνυμάτων, του ημερήσιου τύπου και των καναλιών, που για ευνόπτους λόγους, μας κάνουν πλύση εγκεφάλου και μας ωθούν, στην άνευ όρων παράδοση και υποταγή μας, στα δόκανα της καλοφαγίας. Με πρώτη και καλύτερη την εκπομπή του ANTE-NA, στην ώρα του πρωινού καφέ.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, πως η συγκεκριμένη εκπομπή μας προσφέρει πολλά. Όμως, για κάτι που δεν συμφωνώ απόλυτα και που από ένα σημείο και πέρα το κατακρίνω, είναι η επιμονή και το πάθος, με το οποίο η αξιογάπητη κ. Βέφα, διαφημίζει τη μαγειρική της ικανότητα, χωρίς να τα αναφέρει, έστω και φαινομενικά, τον όρο μέτρο και αυτοσυγκράτηση, δίνοντας την εντύπωση, πως όλοι εμείς οι ακροατές οφείλουμε να ενδώσουμε στις παραινέσεις της και να εφαρμόσουμε, πιστά και αμετάκλητα,

τα πλουσιοπάροχα μενού, που κατά βάθος δεν είναι και τόσο αθώα. Στην προσπάθειά της να πείσει οπωσδήποτε το κοινό και να προωθήσει τα επαγγελματικά της οφέλη, εξυψώνει τον τομέα της, με σκοπό να γίνει αποδεκτή και να εντυπωσιάσει. Γεγονός, που ανάμεσα στα ολίγα θετικά που προσφέρει, δημιουργεί παράλληλα αμφιβολίες και εύλογα ερωτηματικά.

Η πράγματι ενδιαφέρουσα και καλοστημένη αυτή εκπομπή, υπ' όψη πως βρίσκει μεγάλη απήχηση. Απευθύνεται σε όλους εμάς και ξεσηκώνει το σύνολο των γυναικών. Ενεργεί προκλητικά και διεγείρει τη διάθεση των υπέρβαρων κυρίως ατόμων. Των ανθρώπων που διακρίνονται για την σωματική τους ευρωστία κι έχουν ιδιαίτερη προτίμηση, στα πλούσια γεύματα και τους εκλεκτούς μεζέδες. Και τούτο, ούτε λίγο ούτε πολύ, ενισχύει τις αδυναμίες μας και καλλιεργεί ενσυνείδητα πλέον, το σύνδρομο της αδηφαγίας, που αποδεδειγμένα ευθύνεται, για πλείστα όσα καρδιακά και άλλα νοσήματα. Θεωρεί την ικανοποίηση της γεύσης, σαν μια από τις σπουδαιότερες απολαύσεις, σ' αυτή την κατεύθυνση και μόνο. Θέτει, σαν κυρίαρχο στόχο της ζωής, τα δώρα της μαγειρικής επιστήμης και κάνει ό,τι το χειρότερο, για να καταστήσει τον καθένα μας, κοιλιόδουλο και αναξιοπαθή.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο επιθυμώ να επικεντρώσω το ενδιαφέρον μου και να επισημάνω, με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, πως η συνεχής και ανεξέλεγκτη απόλαυση όλων αυτών των πλούσιων σε λιπαρά και προκλητικών εδεσμάτων, όπου δεν συνδυάζεται με το στοιχείο της προσωπικής μας αυτοσυγκράτησης και της λογικής χρήσης και που δεν εξασφαλίζει τους όρους της υγιεινής διατροφής, οπωσδήποτε βλάπτει και δημιουργεί προβλήματα. Εγκυμονεί πληθώρα από σοβαρούς κινδύνους, που σχετίζονται άμεσα με τα αποκρουστικά φαινόμενα της παχυσαρκίας, κάτι που στις μέρες μας έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις.

Συχνά γίνεται λόγος, από ειδικούς επιστήμονες, για το υπαρκτό, το τεράστιο αυτό πρόβλημα, που προκαλεί η αλόγιστη και χωρίς κανένα περιορισμό, χρήση των καταναλωτικών αγαθών. Σχολιάζεται εκτενώς, μια ανάγκη απόλυτα φυσιολογική που ξεκινάει από το μητρικό γάλα, από εκείνο το αγνό, το παραδοσιακό, το ανυποψίαστο φαγητό της μητέρας και καταλήγει σταδιακά, στον αχαλίνωτο υπερσπιτισμό, που με μαθηματική ακρίβεια οδηγεί τον άνθρωπο στην υπερβολική διόγκωση του σώματος, με τα γνωστά επακόλουθα. Κάτι, που μειώνει αισθητά την προσωπική μας δραστηριότητα, προκαλεί τη δυσκινησία, την ακαμψία και γίνεται η πρώτη αιτία του άγχους και των καρδιακών

παθήσεων, που οδηγούν ακόμη και στον πρόωρο θάνατο.

Μπότερες, προς Θεού! Σταθήτε κοντά στα παιδιά σας. Παρακολουθήστε επιμελώς και την φυσιολογική, τη σωματική τους ανάπτυξη, όσο τη μόρφωση και τη διαπαιδαγώγησή τους. Μην ξεχνάτε ούτε λεπτό, πως το υγιές σώμα αποτελεί το βασικότερο, αγαθό της ζωής. Το κυριότερο ατού της ευτυχίας του ανθρώπου. Είναι ο ναός, όπου διαμένει η ψυχή, διδάσκει η Εκκλησία. Συνηθίστετα στον αθλητισμό, στο παραδοσιακό φαγοπότι. Αφήστε τα ολίγον τι να γνωρίσουν και το αίσθημα της πείνας...

Δώστε τους να καταλάβουν, πως η διατροφική ασυδοσία σκοτώνει και εκφυλίζει το νόημα της ζωής. Εκτρέπεται τον σκοπό, για τον οποίο ήρθαμε σ' αυτόν τον κόσμο. Ανάγκη επιτακτική, να μη καταφεύγουμε στην εύκολη και καθημερινή λύση των ψητοπωλείων της γειτονιάς, και να μην υποχωρούμε μπροστά στις προκλητικές πιτσαρίες, στα πολυσύχναστα και φαταχτερά κέντρα διασκέδασης, στα νυντερινά φαγάδικα, όπου δεν γνωρίζουμε τι μας σερβίρουν.

Αφήστε τα ελεύθερα να ασχοληθούν περισσότερο με το παιγνίδι, τη μουσική και το άθλημα.

Δώστε τους να καταλάβουν, πως η υγεία, και η άψογη εμφάνισή μας, το αθλητικό και χαρπωμένο σώμα μας, αποτελούν το άλφα και το ωμέγα της ζωής.

ΔΡΟΣΟΠΗΓΙΩΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Στο διάβα της ζωής μας σκο-
νιάφτουμε πάνω σε απροσ-
δόκητα συμβάντα άλλοτε
μεν δυσάρεστα άλλοτε δε ευχάριστα.

Τη γιορταστική όψη του χωριού
αμαύρωσαν οι μακάβριες σκηνές που
τελείως ανεπάντεχα ανατάραξαν και
προκάλεσαν ψυχικό πόνο στους τε-
θλιμμένους συγγενείς αλλά και δυσά-
ρεστο συναίσθημα σ' όλους τους χω-
ριανούς.

Το γεγονός ότι ο ένας θάνατος δια-
δέχτηκε τον άλλον, βούτηξε απρόσμε-
να τη μικρή κοινωνία του χωριού σε
βαρύ πένθος. Βλέπεις ο μελανοντυμέ-
νος με ποδήρη χιτώνα χάροντας θερί-
ζει με το δρεπάνι του μικρούς και με-
γάλους χωρίς ποτέ να ζητά ταυτότητα
ηλικίας.

Η καταφθάνουσα είδηση που κατέ-
πληξε και θορύβησε τους πάντας για
το χαμό του αγαπητού μας Θανάση
δυσκολεύτηκε στην αρχή να γίνει πι-
στευτή.

Βρέθηκε άπνους άγρια κτυπημένος
στο γκρεμό της ακροποταμιάς του Σα-
ρανταπόρου εκσφενδονισμένος εκτός
του οχήματός του διαλυμένο κι αυτό
εις τα εξ'ων συνετέθη.

Χάθηκε ο εύρωστος και πνευματώ-
δης νέος παίρνοντας μαζί του όλες
εκείνες τις αρετές του σωστού ανθρώ-
που που τον χαρακτήριζαν αλληλένδε-
τες με την αρχαία ρήση:

“Νους υγιής εν σώματι υγιεί”.

Και δεν θα ήτο υπερβολή αν κατέ-
τασσε κανείς τον γεμάτο ανθρωπιά
αυτόν άνθρωπο στη λίστα που ανή-
κουν οι υψηλοί νέοι.

Διαυγές πνεύμα συνδυασμένο με
ατσάλινα μπράτσα που μετέφεραν ιδί-
αις χερσί σωρεία αδρανών υλικών
ανακαινίζοντας το πατρικό του.

Ουδείς διενοήθη ότι τόσο νωρίς ο
θάνατος ελλόχευε ν' αρπάξει το λα-
μπρό αυτό Καντσιωτόπουλο.

Ας είναι ελαφρό το Δροσοπηγιώτικο
χώμα που σκεπάζει το αξέχαστο αυτό
Βελλάδικο βλαστάρι, η φυγή του οποί-
ου σπιρουνιάζει τη σκέψη μας να μετε-
ωρίσει σε δυσθεώρητα ύψη βλέποντας
καθαρότερα τη μηδαμινότητά μας.

Σύμπας ο λαός και άπαντες οι συγ-
γενείς συνόδεψαν το αδικοχαμένο πα-
λικάρι στην τελευταία του κατοικία.

Έκτοτε ένα θαμπερό κανδήλι ή κά-
ποιο απλό κεράκι του κρατάει συντρο-
φιά στην ψυχία της νύχτας.

Κατά την εκφορά ο καιρός που έβρε-
χε κρουνηδόν ήλθε να συγχύσει περισ-
σότερο την νεκρική πομπή που έθαψε
το νεκρό κάτω από τη θύελλά του.

Τα δε αίτια του δυστυχήματος παρα-
μένουν ανεξακρίβωτα.

Εντός ολίγων ημερών σαν να μην
έφθανε αυτό και πριν καλά-καλά συνέλ-
θουμε και καταλαγιάσουμε από το πρώ-
το κακό επακολούθησε και δεύτερο.

Ο συγχωριανός μας Σούφλας ερχό-
μενος να επισκεφθεί τη Μητέρα του

σωριάστηκε αναίσθητος στην αυλή του σπιτιού πριν ακόμη χαιρετήσει τους δικούς του.

Το άκουσμα της λιποθυμίας του κέντρισε το ενδιαφέρον μιας αξιέπαινης ομάδος ανδρών με επί κεφαλής το Γιατρό Θανάση Ζιώγα και δεν τους άφησε αδρανείς.

Αυτομάτως και εν σπουδή τον μετέφεραν στα Γιάννενα πράττοντες το παν, προσφέροντες τις πρώτες βοήθειες στο μέτρο του δυνατού με τα Νοσοκομειακά μέσα.

Παρ' όλο που η συμπόνοια και το έμπρακτο ενδιαφέρον της παρέας και του Γιατρού κορυφώθηκαν, απέβησαν εις μάτην και δεν στάθηκαν ικανές να επαναφέρουν τον οργανισμό του εκλειπόντος στους φυσιολογικούς βιολογικούς ρυθμούς.

Αυτά είναι τα αποτελέσματα της πενιχρής Ιατρικής περίθαλψης στην περιοχή μας.

Συγχαρητήρια στο γκρούπ των εθελοντών και Γιατρού που αυθόρμητα προθυμοποιήθηκαν να προσφέρουν έγκαιρα τις υπηρεσίες των έστω και την υστάτη εκείνη στιγμή, όπου ο πάσχων έπνεε τα λοίσθια.

Εν συνεχεία αργότερα επακολούθησε ο Θάνατος της Βάγιας Ζώτου η οποία λόγω προχωρημένης ηλικίας παρέμεινε ένα χρονικό διάστημα κληνής και τέλος παρέδωσε το πνεύμα.

Κηδεύτηκε αξιοπρεπώς συνοδευόμενη από τους αμέτρητους απογόνους της και όλους τους χωριανούς.

Ο καλός θεός ας αναπαύσει την ψυ-

χή της.

Η ανομβρία και επομβρία αυτά τα χρόνια έπαιξαν το αντίθετο παιχνίδι τους, ενώ η ξηρασία μάστιζε τον τόπο στερεύοντας ακόμη και τα πόσιμα νερά, αυτή τη χρονιά καταρρακτώδεις βροχές συνέχισαν την πώση τους καθ' όλο το διάστημα του καλοκαιριού.

Φέτος το πράσινο χρώμα των κήπων και επί το Καντισικιώτερον "ΣΚΗΠΣ" διετήρησε τη φρεσκάδα του λόγω συνεχούς βροχής και δεν επέτρεψε την εμφάνιση του κιτρίνου.

Επίσης το δριμύ ψύχος της άνοιξης μάρανε τον ανθό των οπωροφόρων με αποτέλεσμα τη μηδενική καρποφορία.

Η βροχή μας απάλλαξε από τη μανία του καύσωνος δυσκόλεψε όμως τις εργασίες επισκευής σπιτιών, δρόμων και σκυροστρώσεων.

Τελέστηκαν μέχρι τούδε πολλά αξιόλογα έργα όπως το αποχετευτικό που απάλλαξε τον κόσμο από την ανυπόφορη δυσσομία των βόθρων η οποία δεν επέτρεπε να διέλθει κανείς από κοντά αν δεν έφρατε ερμητικώς την ρίνα του.

Η δε τοποθέτηση δοχείων αποριμμάτων συνέτεινε στον καθαρισμό των ρεμάτων που είχαν καταστεί φορείς μικροβίων.

Παρ' όλα ταύτα η ζωή συνεχίζεται ξετυλίγοντας απ' το κουβάρι της άλλες εικόνες πιο φαιδρές, συμπληρώνοντας έτσι το ποικίλο μωσαϊκό της.

Οι χωριανοί κατά το θέρος απολαμβάνουν συν τοις άλλοις αρκετά θεάμα-

τα και ακροάματα.

Αν και νωπά τα σημάδια του πένθους και η θολούρα των προβλημάτων που ταλανίζουν τη σύγχρονη ζωή μας, οξυμένα πάθη, αβυσσαλέα μίσση, μικρότητες και η καλπάζουσα ακρίβεια δεν στάθηκαν ικανές να παραμερίσουν την επιθυμία της έναρξης του πανηγυριού που όλο και γιγάντωνε όσο πλησίαζαν οι μέρες.

Το πατροπαράδοτο αυτό έθιμο που ανυπόμονα αναμένεται να λάβει σάρκα και οστά δίνει νέες διαστάσεις στον πληθυσμό του χωριού.

Την έναρξη του χορού σηματοδότησε με την παρουσία του το φυντανάτο νεαρό χορευτικό συγκρότημα ντυμένο με τοπικές ενδυμασίες Σπούνα - Τσεμπέρι τα κοριτσόπουλα και φουσανέλλα - Τσαρούχια τα αγόρια, έσυραν με χάρη και τσακίσματα διάφορους χορούς σημειώνοντας μεγάλη επιτυχία. Αποτελούσε σημείο αναφοράς του γλεντιού που το κοινό επαίνεσε με ατέλευτα χειροκροτήματα.

Τη γενική δυσθυμία ο χορός των ανέμελων αυτών υπάρξεων μετέβαλε

σε ευθυμία. Εν συνεχεία η αδελφότητα διένεινε δώρα στο μελλοντικό χορευτικό μας όμιλο ο χορός του οποίου χαροποίησε τους πάντας.

Έπειτα από σχετική κατανάλωση οινοπνεύματος έσυρε το χορό πλήθος κόσμου ανεξαρτήτου ηλικίας, εκεί ακούστηκαν στενορεία τη φωνή τα περιλάλητα ηπειρωτικά τραγούδια και κλαρίνα που μένουν ανεξίτηλα στη μνήμη και στο χρόνο.

Η κοριτσίστικη ποικιλία των αμφιέσεων στο χορό αποτελούσε ψηφιδωτό θέαμα. Ήταν φανερά τα σημάδια που εθέριε η επιθυμία να δείξουν τη θωριά τους, πεπεισμένες ότι:

“Εκ του οράν το εράν”

Έσυραν μεγαλοπρεπέστατα ντόπιους χορούς με επιστέγασμα το τάξε κερί στην Παναγιά - και κάτω στα έξι μάρμαρα.

Αυτά ας θυμόμαστε όταν αφήνουμε το νου μας να ταξιδέψει στη γενέθλια γη.

*Με εκτίμηση
Νίκος Δημητρούλας
Καναδάς*

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

Τηλ. 010-2759721 - 010-2691119

& 0974-491605 ΑΘΗΝΑ

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Οικόπεδο 599.20 Τ.Μ.

στην Κ. Κόνιτσα (κάτω από
πρατήριο Αντωνίου)

Τηλ. 0655-022623

Το ιστορικό της λειτουργίας και δράσεως του συνδέσμου κοινότητας Βούρμπιανης

(Απο το 1883 έως το 1983)

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Την 7 Απριλίου 1902 έγινε η Γενική Συνέλευση, ανεγνώσθη η λογοδοσία του Δ.Σ. και εξελέγη η Εξελ. Επιτροπή. Από την Γενική Συνέλευση έγινε παμφηφεί δεκτή η πρόταση του Δ.Σ. και ανεκήρυξε Επίτιμο Πρόεδρο της Αδελφότητας τον κ. Ι. Δούμα δι όσα έπραξε υπέρ της Ηπείρου και όλων των συμπατριωτών. Η δευτέρα Γεν. Συνέλευση έγινε την 5 Μαΐου 1902. Ανεγνώσθη η Έκθεση της Εξελ. Επιτροπής και ενεκρίθη το έργο του Συμβουλίου του προηγούμενου έτους. Ακολούθησε ψηφοφορία δια την εκλογή νέου Δ.Σ. Η ανακήρυξη των μελών του Δ.Σ. του έτους 1902-1903 έγινε την 5 Ιουνίου. Εξελέγησαν Πρόεδρος ο κ. Ι. Κουτσαλέξης, Αντιπρόεδρος ο κ. Σ. Λαζίδης, Γραμματεύς ο κ. Ι. Μάνος και Ταμίας ο κ. Αν. Δούρβαρης.

Από το νέο Δ.Σ. κατά το έτος αυτό έγινε επισκευή του κτιρίου της Σχολής και ο εμπλουτισμός της με διάφορα όργανα και πίνακες. Η Σχολή με νέους διδασκάλους προχώρησε πολύ ικανοποιητικά. Ευχαριστίες εκφράσθησαν προς τα Τμήματα Λαυρίου και Ιωαννίνων δια την θετική συμβολή τους εις το έργο της Αδελφότητας.

Η Γεν. Συνέλευση συνήλθε την 20

Απριλίου 1903. Εις αυτή ανεγνώσθη η λογοδοσία του Δ.Σ., το οποίο επρότεινε και τροποποίηση του Κανονισμού. Εις την συνέχεια εξελέγη η Εξελ. Επιτροπή. Κατά την Γεν. Συνέλευση της 18 Μαΐου 1903 ανεγνώσθη η Έκθεση της Εξελ. Επιτροπής και ενεκρίθη το έργο του Δ.Σ. Εις την Έκθεση της η Εξελ. Επιτροπή πρότεινε να περιορισθεί ο αριθμός των διδασκάλων εις δύο δια λόγους οικονομίας και να διορίζονται εγκαίρως, ώστε να αναλαμβάνουν υπηρεσία αμέσως με την έναρξη των μαθημάτων. Ακολούθησε ψηφοφορία δια την εκλογή του νέου Δ.Σ. Η ανακήρυξη των μελών του νέου Συμβουλίου έγινε την 15 Ιουνίου 1903. Εξελέγησαν δια το έτος 1903-1904. Πρόεδρος ο κ. Ν. Οικονόμου, Αντιπρόεδρος ο κ. Ζ. Κιτσαντώνης, Γραμματεύς ο κ. Γ. Ντόντης που αργότερα αντικατεστάθη από τον κ. Ι. Μάνον και Ταμίας ο κ. Δ. Γιόσης.

Κατά το έτος αυτό τα Σχολεία ελειτούργησαν κανονικά, απενεμήθησαν δε εις μαθητές και μαθήτριες που άριστευσαν τα χρηματικά βραβεία που διέθεσε δι' αυτό το σκοπό ο Χρ. Τσίλας. Τα οικονομικά της Αδελφότητας ήσαν κανονικά και η διαχείριση αυτών προσεκτική και λογική. Την 14 Μαρτίου 1904 έγινε έκτακτη Γεν. Συνέλευση

που ενέκρινε την αναθεώρηση του Κανονισμού της Αδελφότητας.

Την 5 Σεπτεμβρίου 1904 έγινε η Γεν. Συνέλευση και ανεγνώσθη η λογοδοσία των πεπραγμένων του Δ.Σ. Κατά την λογοδοσία εξεφράσθησαν οι ευχαριστίες προς τον Πρόεδρο κ. Ν. Οικονόμου και τον Γραμματέα κ. Ι. Μάνο δια την δραστηριότητα και γενικά δια την συμβολή των εις την καλή λειτουργία της Αδελφότητας. Εις το μεταξύ έγινε διορισμός των νέων Διδασκάλων της Σχολής. Εις τον διορισμόν εβοήθησε πολύ το Τμήμα Ιωαννίνων, το οποίο απέσπασε τα συγχαρητήρια της Αδελφότητας. Την 10 Οκτωβρίου 1904 έγινε η δευτέρα Γεν. Συνέλευση. Ανεγνώσθη η Έκθεση της Εξελ. Επιτροπής, ενεκρίθη το έργο του Δ.Σ. και ακολούθησε ψηφοφορία δια την εκλογή του Συμβουλίου του έτους 1904-1905. Η ανακήρυξη των μελών του νέου Δ.Σ. έγινε την 30 Οκτωβρίου 1904. Εξελέγησαν Πρόεδρος ο κ. Χρ. Τσίλας, Αντιπρόεδρος ο κ. Ι. Ψύλλας, Γραμματεύς ο κ. Δ. Λαγός που παραιτήθη αμέσως και αντικατεστάθη από τον κ. Χρ. Φούντο και Ταμίας ο κ. Χ. Παπαδημητρίου.

Το έτος 1904-1905 οι Σχολές ελειτούργησαν κανονικά παρά τις γενόμενες μεταβολές εις προσωπικό. Η Εταιρεία Ωφελίμων Βιβλίων edώρησε εις τις Σχολές και την Βιβλιοθήκη ολόκληρη σειρά γεωγραφικών χαρτών, 50 Αλφαβητάρια και 120 από τα εκδοθέντα ωφέλιμα βιβλία. Εις το Παρθεναγωγείο εισήχθη το μάθημα της ραπι-

κής και αγοράσθη δι' αυτό ραπτομηχανή.

Το Δ.Σ. την 14 Νοεμβρίου 1904 ανεκήρυξε Επίτιμο Πρόεδρο της Αδελφότητας τον κ. Ι. Πεσματζόγλου, Γεν. Διευθυντή της Τραπέζης Αθηνών, δια τας υπέρ του δούλου και ελευθέρου Ελληνισμού υπηρεσίας και ευεργεσίας του.

Η λογοδοσία του Δ.Σ. έγινε την 4 Σεπτεμβρίου 1905 ενώπιον της Γεν. Συνελεύσεως που εξέλεξε και την Εξελ. Επιτροπή. Η Έκθεση της Εξελ. Επιτροπής ανεγνώσθη την 2 Οκτωβρίου 1905 εις την Γεν. Συνέλευση της Αδελφότητας. Εις την Έκθεση εξεφράσθη η ευχή "όπως σύμπνοια διέπει τας πράξεις όλων δια το καλόν και συμφέρον της Αδελφότητας".

Η Γεν. Συνέλευση ενέκρινε τα πεπραγμένα του Δ.Σ. και επροχώρησε εις ψηφοφορία δια την εκλογή του νέου Δ.Σ. Η ανακήρυξη των μελών του Δ.Σ. του έτους 1905-1906 έγινε την 27 Νοεμβρίου 1905. Εξελέγησαν Πρόεδρος ο κ. Χ. Τσίλας, Αντιπρόεδρος ο κ. Ν. Οικονόμου, Γραμματεύς ο κ. Γ. Ντόντης και Ταμίας ο κ. Γ. Τράντας.

Το έτος αυτό εχορηγήθησαν εκ νέου εις την Αδελφότητα τα έσοδα από την πώληση του κεριού. Τα οικονομικά της Αδελφότητας ενισχύθησαν και από εισφορές πατριωτών που εργάζοντο εις το Χαρτούμ, η δε Αδελφότης εχορήγησε δάνειο εις την Εκκλησ. Επιτροπή ανεγέρσεως της Κεντρικής Εκκλησίας δια την κάλυψη επεγουσών

υποχρεώσεών της.

Τα Σχολεία ελειπούργησαν κανονικά. Το Αρρεναγωγείο είχε 6 τάξεις και 90 μαθητές, το δε Παρθεναγωγείο περί τα 90 κορίτσια και νήπια. Δια την Σχολή (Αρρεναγωγείο) έγιναν ενέργειες να προαχθεί εις πλήρες Σχολαρχείο, δια δε το Παρθεναγωγείο επροτάθη να προσληφθεί και δεύτερη διδασκάλισσα και να αγορασθεί και άλλη ραπομηχανή. Επίσης επροτάθη να μεταφερθεί το Παρθεναγωγείο εις άλλο οίκημα μέχρις ότου ανεγερθεί ιδιαίτερο κτίριο δι' αυτό, τα σχέδια του οποίου είχε εκπονήσει ο αρχιτέκτων Φ. Οικονόμου.

Την 10 Σεπτεμβρίου 1906 συνήλθε η Γενική Συνέλευση και ανεγνώσθη η λογοδοσία του Δ.Σ. Εις αυτήν έγινε λόγος δια την αύξηση του αριθμού των μελών και της δραστηριότητος του Τμήματος Ιωαννίνων ως και του Τμήματος Λαυρίου.

Την 8 Οκτωβρίου 1906 έγινε η δεύτερα Γενική Συνέλευση. Ανεγνώσθη η Έκθεση της Εξελ. Επιτροπής και ενεκρίθησαν τα πεπραγμένα του Δ.Σ.

Ακολούθησαν εκλογές δια την ανάδειξη του Συμβουλίου του έτους 1906-1907. Η ανακήρυξη των μελών του νέου Δ.Σ. έγινε την 1 Νοεμβρίου 1906. Εξελέγησαν Πρόεδρος ο κ. Χρ. Τσίλλας, Αντιπρόεδρος ο κ. Θ. Πάνος, Γραμματεύς ο κ. Θ. Αναστασιάδης και Ταμίας ο κ. Γ. Τράντας.

Κατά το έτος αυτό το Τμήμα Ιωαννίνων έπαυσε να λειτουργεί και κατεβλήθησαν προσπάθειες να επαναλειτουργήσει. Επίσης κατεβλήθησαν προσπάθειες να ανασυσταθεί το Τμήμα της Πάτρας. Τα οικονομικά της Αδελφότητος εκινήθησαν ικανοποιητικά χάρις εις την πρωτοβουλία πολλών πατριωτών, το δε Τμήμα Λαυρίου ευρέθη πάλιν εις την πρώτη θέση. Η Αδελφότης κατέβαλε τα έξοδα επιμορφώσεως του συμπατριώτου κ. Χ. Ρεμπέλη δια να παρακολουθήσει εις το Χαλάνδρι μαθήματα μελισσοκομίας και σηροτροφίας, επίσης ενίσχυσε την ίδρυση Σχολείου εις Λεσκάτσι (Ασημοχώρι) και την συντήρηση του Σχολείου του Τούρνοβου (Γοργοποτάμου).

Σηλόγιοσσια
Βοζαντινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ 1821

Ζήσης και Σωτήρης Μπενζάδες

ΤΟΥ ΧΑΡΗ Δ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Η Βούρμπιανη είναι ένα από τα πολύ γνωστά ακριτικά χωριά της επαρχίας Κονίτσας, από τα φημισμένα παλιά μαστοροχώρια που τα “μπουλούκια” του αλώνιζαν τις παλιές εποχές όλη την Βαλκανική. Μαστόροι και εργάτες της πέτρας έκτιζαν γεφύρια, εκκλησίες, παλάτια και φρούρια. Οι θρύλοι μέχρι σήμερα μιλούν γι’ αυτούς.

Είναι ένα ωραίο χωριό ήσυχο, καταπράσινο, στις παρυφές του Γράμμου, που όλο το καλοκαίρι σφύζει από ζωή. Ένα καλοκαιρινό πρωϊνό, επισκέπτης κι εγώ στη Βούρμπιανη, περιδιάβαινα στο πανάρχαιο κοιμητήριο που βρίσκεται στην σκιά της μεγάλης εκκλησίας, της Παναγιάς. Από τιμή και σέβας στους γεννήτορες του σογιού μας, επισκέφθηκα τους προγονικούς τάφους. Είναι όλοι τους καταχωμένοι μέσα στην πυκνή βλάστηση και ο βαρύς ίσκιος των αιωνόβιων πλατάνων πέφτει βαριά επάνω τους, σαν να θέλει να τους βυθίσει στη λησμονιά. Εδώ στους τάφους των Σωτηραίων, ο χρόνος λες και έχει σταματήσει. Η πλήρης εγκατάλειψη έχει εξαφανίσει τα παλιά διαγράμματα των μνημάτων και μόνο μέσα από την πυκνή άγρια βλάστηση, ξεπροβάλλουν δύο πέτρινοι σταυροί, μισοχωμένοι στο πράσινο.

Οι σταυροί από γκρίζα σταχτιά πέτρα, πελεκημένοι περίτεχνα, βρίσκονται ο ένας ο μεγάλος, ορθός στη θέση του, ο άλλος κατάκειται πάνω στο μνήμα, μισοθαμμένος στο χώμα και στο χόρτο.

Από τα πολύ παλιά χρόνια, οι διηγήσεις των παππούδων, των θείων και των άλλων γερόντων και γεροντισσών του χωριού μας κέντριζαν την φαντασία μου και έκτοτε γεννήθηκε μέσα μου η βαθιά επιθυμία να μάθω όλο και περισσότερα για τις ρίζες του σογιού μας. Όπως μας έλεγαν από τα παιδικά μας χρόνια οι ρίζες αυτές βρίσκονταν βαθιά στα προ και μετά την Εθνεγερσία του 1821 χρόνια.

Γονάτισα με συγκίνηση πάνω στην πρασινάδα, παραμέρισα τ’ αγριολούλουδα, καθάρισα επιφανειακά τον χώρο και αποκάλυψα τον μεγάλο σταυρό. Κατόπιν σήκωσα και πήρα συγκινημένος στα χέρια μου τον μικρό, που ήταν σπασμένος στην βάση του, και τον ακούμπησα στα ριζά του μεγάλου σταυρού.

Η περιέργειά μου και η επιθυμία μου να βρω επάνω τους ίχνη και γράμματα ήταν ιδιαίτερως έντονη. Έβγαλα από την τσέπη μου ένα μικρό σουγιαδάκι και με τρεμάμενο χέρι άρχισα να σκαλίζω και να καθαρίζω ίχνη γραμμάτων, που μόλις διακρίνονταν στην μπροστινή καλοπελεκημένη επι-

φάνεια του σταυρού.

Ύστερα από κοπιαστική προσπάθεια άρχισαν σιγά-σιγά να αχνοφαίνονται τα πρώτα γράμματα. Ήταν όλα με κεφαλαιογράμματα, όμορφη γραφή, σκαλισμένα με μεγάλη μαστοριά και στους δύο σταυρούς, λες και μνηύσαν αρχαίους ηρωικούς προγόνους πάνω σε μαρμάρινο αρχαίου ήρωα σήμα.

Τ' ανάγλυφα γράμματα ούτε η υγρασία, ούτε αυτός ο φθοροποιός χρόνος τα είχαν αγγίξει, σαν να θέλησε το μήνυμά τους να φθάσει άφθαρτο σε μας.

Η προσπάθειά μου, η αδημονία και η περιέργεια που με κατέτρωγαν σε όλη την διάρκεια του καθαρισμού, τελείωσε αισίως.

Άρχισα να διαβάζω τα γράμματα με δυσκολία, στην συνέχεια όμως όλα φάνηκαν καθαρά. Διαβάζω στον μεγάλο σταυρό:

“ΕΝΤΑΥΘΑ ΚΕΙΤΑΙ ΣΥΖΥΓΟΣ
ΖΗΣΗ ΣΩΤΗΡΗ
ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1884
ΙΟΥΛΙΟΥ 28”

και στον μικρό να γράφει:

“ΤΑΦΟΣ ΜΑΚΑΡΙΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΙΟΥ ΣΩΤΗΡΗ
ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΟ ΕΤΟΣ 1877
ΜΑΡΤΙΟΣ 17”

Οι δύο αυτοί σταυροί απέμειναν μόνον απ' τα παλιά σήματα των προγόνων μας στο κοιμητήρι της Βούρμπιανης.

Τα πρώτα ερεθίσματα για να ξυπνήσουν μέσα μου εκείνες οι παλιές ανα-

μνήσεις ήταν τα ονόματα, οι χρονολογίες, οι ημερομηνίες που έβλεπα επάνω τους.

Ό,τι είχα ακούσει από παλιά για τους προγόνους μου είχε αφήσει στην μνήμη μου έντονα ίχνη νοσταλγίας και βαθιάς επιθυμίας να μάθω κάτι γι' αυτούς.

Η επιθυμία μου αυτή εκδηλωνόταν τώρα που είχα μπροστά μου γραπτά τεκμήρια που όμως φάνταζαν σαν μία οπτασία, σαν ένα μακρινό παραμύθι.

Ήταν λοιπόν, φυσικό να θελήσω τώρα με την προσπάθειά μου αυτή να φέρω από την λήθη και την αφάνεια στο προσκήνιο τους δύο προγόνους μου, τον γεννήτορα του σογιού μας ΖΗΣΗ ΜΠΕΗΖΑΔΕ από την Μάνη, τον πρώτο γενάρχη μας στην Ήπειρο, ο οποίος κάτω από μυθιστορηματικές συνθήκες βρέθηκε και ρίζωσε στα ιερά αυτά χώματα. Ύστερα θα έρθει η σειρά ν' ασχοληθώ και με τον πρωτότοκο γιό του που γεννήθηκε στα Γιάννενα, τον ΣΩΤΗΡΗ ΖΗΣΗ ΜΠΕΗΖΑΔΕ.

Γι' αυτούς τους δύο άνδρες θα γράψω διεξοδικά σ' αυτό το πόνημα-διήγημά μου, που ακόμα και τώρα η ιστορία τους εξακολουθεί να φαντάζει σαν ένας μακρινός μύθος, όμως υπήρξε μια πραγματικότητα.

Οι μαρτυρίες δεν είναι αποκύημα φαντασίας, αλλά προήλθαν από πρόσωπα που έζησαν, γνώρισαν και κράτησαν στην μνήμη τους όσα είχαν δει και ακούσει, και κατόπιν με τις πρόφορικές τους διηγήσεις τα μετέδωσαν

σε μας όσο ήταν δυνατόν έγκυρα και με σαφήνεια.

Έτσι, νομίζω πως με τα γραπτά μου αυτά θα δικαιώσω και θα φανερώσω στα μάτια των νεωτέρων τους δύο αγνούς πατριώτες, που αγωνίσθηκαν για την απελευθέρωση των Ελλήνων από την στυγνή δουλεία των μισπιών κατακτητών Τούρκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ο ΖΗΣΗΣ ΜΠΕΝΖΑΔΕΣ ο γενάρχης μας και πατέρας του Σωτήρη Μπενζαδέ καταγόταν από επιφανή οικογένεια της Μάνης όπως υποδηλώνει το επώνυμό του.

Γεννήθηκε στον Οίτυλο της Μάνης το έτος 1740. Θερμός, ευέξαπτος πατριώτης βρήκε την ευκαιρία να εκδηλώσει το πάθος του και να πολεμήσει κατά των Τούρκων, όταν ο ρωσικός στόλος αγκυροβόλησε στο λιμάνι του Οπύλου το έτος 1769. Αμέσως οι Μανιάτες με την προτροπή του Ορλώφ πήραν τα όπλα και στράφηκαν εναντίον τους. Μαζί τους και ο Ζήσης Μπενζαδές, παλληκάρι 29 ετών, σωματώδης, νευρώδης κι επιβλητικός με την ομάδα του άρχισαν τον πόλεμο.

Ενθουσιώδης και παράτολμος όπως ήταν, μαζί με τους άλλους μεγάλους καπεταναίους πολέμαρχους πήρε μέρος σε πολλές σκληρές κι αιματηρές μάχες. Στις μάχες αυτές πέσανε πάρα πολλοί Μανιάτες κι άλλοι Πελοποννήσιοι. Όλοι τους έδειξαν άφθαστο ηρωισμό κι η θυσία τους αυτή οριοθέτησε

για τους Έλληνες το εγερτήριο πρώιμο σάλπισμα της Ελληνικής Επανάστασης. Όμως ο ξεσηκωμός των Ελλήνων κατά των Τούρκων που επεχείρησε με τον στόλο του ο ναύαρχος Ορλώφ, δεν στέφτηκε με επιτυχία.

Ο Ρωσικός στόλος αναγκάστηκε να αποχωρήσει από τα Ελληνικά ύδατα εγκαταλείποντας τους επαναστατημένους Έλληνες στην τύχη τους. Πολλοί όμως απ' αυτούς παίρνοντας μαζί τις οικογένειές τους επιβιβάσθηκαν στα ρωσικά καράβια και αναχώρησαν. Αργότερα οι Ρώσοι τους εγκατέστησαν στην Οδησσό της Ρωσίας.

Ύστερα απ' αυτή την άσχημη τροπή που πήρε η επανάσταση και την φυγή του Ορλώφ από την Πελοπόννησο, άρχισαν τα δραματικά γεγονότα εις βάρος των Ελλήνων. Στίφη Τουρκαλβανών, που φέρανε οι Τούρκοι στην Πελοπόννησο από την Στερεά, άρχισαν να σφάζουν, να καίνε, να καταστρεφουν και να λεηλατούν ό,τι εύρισκαν μπροστά τους.

Η αντίσταση των ηρωικών Μανιατών και των άλλων Ελλήνων λύγισε μπροστά στην δύναμη και το πλήθος των Τουρκαλβανών. Όσοι επαναστάτες ξέφυγαν από το μαχαίρι τους πήραν το δρόμο για τα βουνά να σωθούν. Ο τόπος όμως δεν κρατούσε πια την κλεφτουριά. Είχαν πλέον επισημανθεί οι θέσεις τους από τους Τούρκους και δεν μπορούσαν πια να μείνουν στα κρησφύγετά τους στην Μάνη και αλλοχού.

Έτσι, σαν μύθος, σαν μακρινή πραγ-

ματικότητα μέσα από την αχλή του χρόνου, ήρθε σε μας τους μεταγενέστερους, από τις αφηγήσεις των παππούδων μας και άλλων συγχωριανών μας, η μαρτυρία. Πώς ύστερα από τα δραματικά γεγονότα που έζησαν οι Έλληνες στα Ορλωφικά, ο Ζήσης Μπενζαδές μαζί με τ' άλλα παλληκάρια του κατόρθωσαν μετά από πολλές περιπέτειες να περάσουν την θάλασσα και να βρουν ασφαλές καταφύγιο στην Ζάκυνθο.

Εκεί ο Ζήσης Μπενζαδές δεν έμεινε πολύ καιρό. Στόχος ήταν να μεταβεί στην Ήπειρο. Αυτό το δύσκολο εγχείρημα το ξεκίνησε και το πέτυχε. Ύστερα από ένα δύσκολο ταξίδι έφθασε στην Λευκάδα.

Από εκεί πέρασε απέναντι στην Ήπειρο και στην συνέχεια στα Γιάννενα.

Στα Γιάννενα είχε ένα θείο, στενό συγγενή του πατέρα του, μεγαλέμπορο και σ' αυτόν κατέφυγε. Τον δέχτηκε πρόθυμα, του παρέσχε κάθε βοήθεια και στέγη και τον πήρε στην δουλειά του στην επιχείρηση. Ήταν το έτος 1770 και ο Ζήσης είχε συμπληρώσει τα 30 του χρόνια.

Είχε πάρει πολύ καλή μόρφωση από την οικογένειά του, γνώριζε και μιλούσε πολύ καλά τα τουρκικά και τα αλβανικά, εφόδια χρήσιμα για το εμπόριο την εποχή εκείνη στα Γιάννενα. Σ' αυτήν την μεγάλη πόλη της Ηπείρου τα χρόνια εκείνα επικρατούσε κλίμα ελευθερίας και ευημερίας. Πολλά ελληνικά πνευματικά ιδρύματα λειτουρ-

γούσαν και έδιναν φως και παιδεία στους υπόδουλους Έλληνες. Το εμπόριο στα χρόνια της Τουρκοκρατίας γνώριζε ιδιαίτερη άνθιση και οι έμποροι απολάμβαναν αρκετών προνομίων. Σχεδόν ο κύριος κορμός του εμπορίου βρισκόταν σε χέρια ελληνικά.

Στο ικανοποιητικό κλίμα συναλλαγών που υπήρχε στην πόλη των Ιωαννίνων ο Ζήσης προσαρμόστηκε γρήγορα. Νέος όπως ήταν και δραστήριος έδειξε μεγάλη εργατικότητα και συνεργαζόταν αρμονικά με τον θείο του. Εκείνος εκτίμησε την συνέπειά του, τον καλό και ευθύ χαρακτήρα του καθώς και την τιμιότητά του.

Έτσι, μετά από χρόνια στην δουλειά του αποφάσισε και τον έκανε συνεταιρο στις εμπορικές του δραστηριότητες. Ο Ζήσης πλέον, προσαρμοσμένος στο νέο περιβάλλον της Γιαννιώτικης κοινωνίας την αγάπησε και έκανε την Ήπειρο δεύτερη πατρίδα του. Εδώ στα Γιάννενα ασχολούμενος με το εμπόριο κοντά στο θείο του απέκτησε πολλές γνωριμίες με αρκετά σημαντικά πρόσωπα της πόλης. Ο θείος του γνωρίζοντας καλά τον ακέραιο χαρακτήρα του, τον έφερε σε επαφή με μια φιλική του ευκατάστατη οικογένεια η οποία είχε μια όμορφη κόρη ονομαζόμενη Όλγα. Η πρόθεσή του βεβαίως ήταν να τον βοηθήσει ώστε να βρει μια γυναίκα να κάνει οικογένεια. Ήταν σχεδόν ένα προξενιό. Η γνωριμία αυτή του Ζήση με την Όλγα εξελίχθηκε σ' ένα φλογερό έρωτα.

Το έτος 1773 και σε ηλικία 33 ετών ο Ζήσης νυμφεύθηκε την Όλγα. Ο γάμος τους καρποφόρησε, ρίζωσαν στα Γιάννινα και απέκτησαν στην διάρκεια χρόνων πολυμελή οικογένεια.

Το πρώτο παιδί, ο Σωτήρης γεννήθηκε το έτος 1776, μετά ακολούθησαν τρία κορίτσια και τελευταίος ήρθε ο γιος του Λάμπρος.

Για τον πρωτότοκο γιό του Σωτήρη γνήσιο τέκνο της Ηπείρου, θα μιλήσουμε στην συνέχεια της διήγησης, γιατί ο Σωτήρης αργότερα, στους επαναστατικούς χρόνους του 1821, θα πάρει μέρος στην Εθνεγερσία εναντίον των Τούρκων ως ένας αντρειωμένος καπετάνιος με τα Ηπειρώτικα παλληκάρια του.

Ο Ζήσης Μπενζαδές έμεινε 25 περίπου χρόνια στα Γιάννενα. Σ' αυτό το διάστημα εργάστηκε σκληρά για να μεγαλώσει και να στεριώσει οικονομικά την οικογένειά του.

Όλα στην ζωή του ήρθαν ευνοϊκά. Τα παιδιά μεγάλωναν και η καθημερινότητα κυλούσε ήρεμα κι ευτυχισμένα. Όμως η ζωή είχε και τα γυρίσματά της και κάποια μαύρα σύννεφα άρχισαν να πλανώνται στον ορίζοντα. Στο περιβάλλον του Αλή Πασά κυκλοφορούσαν φήμες που έλεγαν για την δράση του στην εξεγερμένη Μάνη κατά την περίοδο που ο Ορλώφ βρισκόταν εκεί. Ο ίδιος το πληροφορήθηκε αμέσως από ανθρώπους του που είχαν άμεση

επαφή με το περιβάλλον του Αλή Πασά. Τους φόβους του και τις υποψίες του τις εμπιστεύθηκε στον θείο του, ο οποίος του επιβεβαίωσε ότι κι αυτός είχε λάβει τις ίδιες πληροφορίες από φίλους του για τις φήμες που ακούγονταν στο περίγυρο του Αλή. Οι φίλοι του θείου του, του συνέστησαν να λάβει μέτρα ώστε να μην βρεθεί σε κίνδυνο η ζωή η δική του και του Ζήση. Ύστερα από πολλές ταλαντεύσεις και επιφυλάξεις, ο θείος του τον συμβούλευσε με πολύ βαριά καρδιά ν' απομακρυνθεί προσωρινά από τα Γιάννενα με την οικογένειά του, για να μην συλληφθεί και ριφθεί στα μπουντρούμια του Κάστρου με απρόβλεπτες συνέπειες γι' αυτόν και τους δικούς του.

Βεβαίως, οι κατηγορίες που τον βάρυναν και είχαν φθάσει σ' αυτιά των Τούρκων δεν ήταν μόνον για την προηγούμενή του δράση κατά τα Ορλωφικά. Αφορούσαν και την παρουσία του στα Γιάννενα όπου ως φλογερός πατριώτης δεν έκρυβε τις μύχιες σκέψεις του για την υπόδουλη πατρίδα του στις συναναστροφές του. Πάντα ελεύθερα μαζί με φίλους και πατριώτες συζητούσαν προβλήματα σχετικά με την απελευθέρωση του Γένους. Αυτά κι άλλα πολλά είχε πληροφορηθεί ο Αλή Πασάς και η παραμονή του στα Γιάννενα από δω και πέρα γινόταν επικίνδυνη.

(συνέχεια στο επόμενο)

ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Στις 9 και 10 Νοέμβρη η Αναγνωστοπούλειος Γεωργική Σχολή πραγματοποίησε μια θαυμάσια εκδρομή. Σ' αυτήν πήραμε μέρος όσες είχαμε παρακολουθήσει προγράμματα κεντήματος και κοπτικής-ραπτικής που είχε διοργανώσει η Σχολή με την συνοδεία εκπροσώπησης της Σχολής και των εκπαιδευτριών.

Κάναμε μια υπέροχη διαδρομή από Κόνιτσα-Θεσ/νίκη. Είδαμε την πόλη, προσκυνήσαμε στον Άγιο Δημήτριο. Φθάσαμε στην Σουρωτή, στην Μονή αγίου Αρσενίου, όπου βρίσκεται ο τάφος του Πάτερ Παϊσίου. Αργά το βράδυ πήγαμε στην Έδεσσα όπου και διανυκτερεύσαμε. Είδαμε τους καταρράκτες, την πόλη και συνεχίσαμε το ταξίδι μας για Φλώρινα.

Μέσω του χιονοδρομικού κέντρου Πισσοδερίου φθάσαμε στις πανέμορφες Πρέσπες τις γεμάτες από πολλά είδη πουλιών. Περνώντας πάνω από την πλωτή γέφυρα, επισκεφθήκαμε το

νησάκι Άγιο Αχιλλείο με τα πολλά ερείπια αρχαίων ναών.

Αργά το απόγευμα πήραμε το δρόμο της επιστροφής αφού επισκεφθήκαμε την Καστοριά με τις πολλές εκκλησιές-μουναστήρια - την όμορφη λίμνη και μέσω Χρυσής ήρθαμε πίσω στην Κόνιτσα.

Περάσαμε ένα υπέροχο διήμερο.

Για όλα όσα γνώρισα, όσα έμαθα όσα καλά πέρασα θα ήθελα να ευχαριστήσω και δημόσια όλους τους παράγοντες της Αναγν. Γεωργ. Σχολής είτε αυτοί βρίσκονται στην Κόνιτσα είτε στην Αθήνα ή ακόμη και στην Αμερική. Επίσης και για το ενδιαφέρον που δείχνουν για τη λειτουργία της, για την προσφορά στον τόπο μου, που τόσο την έχει ανάγκη.

Ακόμη να ευχαριστήσω τον Δήμο Κόνιτσας για την προσφορά του λεωφορείου, όσο και το περιοδικό "Κόνιτσα" για τη φιλοξενία.

Γ. Λάππα

ΓΕΩΦΑΡΜΑ

Μελέτες - Κατασκευές ΚΗΠΩΝ - ΕΡΓΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΕΙΣ - ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΕΙΣ

- ✓ ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ
- ✓ ΦΑΡΜΑΚΑ
- ✓ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ - PET SHOP
- ✓ ΣΠΟΡΟΙ
- ✓ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ
- ✓ ΕΙΔΗ ΚΗΠΟΥ
- ✓ ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΑΡΕΚΖΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΟΣ Γ.Π.Α.

Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 28α ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ.- Fax 0651,31770

email: geotar@ln.gr

Η Κόνιτσα το 1896

Επιμέλεια: Χ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Το παρακάτω κείμενο αναδημοσιεύεται από το βιβλίο "Ημερολόγιον Δωδώνη", το οποίο εκδόθηκε το 1896 από τον Γεώργιο Γάγαρη, εκδότη της εφημερίδας "Φωνή της Ηπείρου". Κατά τον Σ. Γκατσάπουλο ("Κόνιτσα" τχ 15-16/1963), συντάκτης του κειμένου είναι "ο εκ Κονίτσης Αριστ. Πατέρας".

Στα τεύχη 98, 100-104 της "Κόνιτσας" αναδημοσίευσα τα κείμενα που έγραψαν παλιά για την Κόνιτσα και την επαρχία της οι: Πουκεβίλ (1810), Κοσμάς Θεσπρωτός (1831), Π. Αραβαντινός (1856-1866), Ν. Σχινάς (1886), Ν. Τσιγαρίδας (1887), "Φωνή της Ηπείρου" (1893).

Από άλλους, αναδημοσιεύθηκαν τα κείμενα που έγραψαν για την επαρχία οι: Α. Γονιός (1874), Β. Ζώτος Μολοσσός (1878), Σ. Βουτυράς (1881), Τρ. Ευαγγελίδης (1913), (τεύχη 15-20/1963, 35-37/1965, 53/1993, 91/2000). Ο φιλόλογος και ιστορικός Χρ. Ανδρεάδης μετέφρασε και παρουσίασε κείμενα των: Λήκ (1809), Hughes, Boissonas (1914), στα τεύχη 63 (1967, 119/1972, 31/1990).

Κόνιτσα, κωμόπολις της Ηπείρου υπαγομένη εις τον νομόν Ιωαννίνων και πρωτεύουσα της ομώνυμου επαρχίας. Αύτη κείται εν τη υπωρεία του δάσους, του καλουμένου Νύμφη, παρά την δεξιάν όχθην του Αώου ποταμού του διαχωρίζοντος την Κόνιτσα από του Ζαγορίου. Η Κόνιτσα, κατά πινάς, κείται εν τη θέσει εν η έκειτο η αρχαία Ερίβοια, η πρωτεύουσα της αρχαιοτάτης, όρεινοτάτης και σχεδόν αγόνου χώρας των Παραυαίων, κληθέντων ούτω εκ του ποταμού Αώου, ος εκαλείτο Γαύος - Αυσσ-Αίας-Αώος και σήμερον Βωβούσα. Κατ' άλλους, εν τη σημερινή Κονίτση έκεπο η Κνωσσός, εξ ης έχει και το όνομα Κωνσσός-Κονισσός-Κόνιτσα-Κόνιτσα. Της αρχαιοτάτης ταύτης πόλεως σώζονται αξιόλογα ερείπια Πελασγικών χρόνων. Εν τη Κονίτση σώζονται λείψανα φρουρίων Ρωμαϊκών χρόνων. Ο εισερχόμενος εις Κόνιτσαν το πρώτον, διέρ-

χεται δια της νεοδημένου γεφύρας, υψηλοτάτης, θαύμα ιδέσθαι, και επ' αυτής ιστάμενος βλέπει μετ' εκπλήξεως την εκτεινομένην χαράδραν, ένθεν δε και ένθεν αυτής τους φοβερούς βράχους των αποκρήμων και χιονοσκεπών βουνών του Παπίγκου και Λύγκου, οίπινες Κύριος οίδε πόσα έτη και πόσους αιώνας εκρειασθησαν ίνα διαρραγώσιν απ' αλλήλων εν τοις εγκάτοις αυτών τα ακοίμητα εργοστάσια του Βεζουβίου αποκρύποντες. Εν τω μέσω ταύτης της χαράδρας, κείται επί τινος λοφίσκου η μονή του Στομίου. Και ακούων τους εκκωφωτικούς ήχους των υδάτων του Αώου και των ανέμων και στρέφων τα όμματα ο επισκέπτης, βλέπει την τερπνοτάτην κοιλάδα της Κονίτσης ην ο ελικοειδώς διασχίζων αυτήν Αώος αρδεύει και κυκλούμενος υπό αναριθμήτων ουρανομήκων ορέων, οίον του Λύγγου, Μερόπης, Γράμμου, Αεροπού και άλλων, κα-

ταλαμβάνεται υπό ποιπτικού οίστρου και αίφνης αύθις καταλαμβάνεται υπό Δωρικής μελαγχολίας. Προχωρών ο επισκεπτόμενος την Κόνιτσαν, βλέπει τας οικίας αυτής αίπινες κείνται αμφιθεατρικώς και καταλαμβάνεται υπό θαυμασμού επί τη θέα τινών ποικιλοχρώμων οικιών σποραδικώς κειμένων και τινων παμμεγίστων κτιρίων, Οθωμανικών οικιών, ως διακρίνεται η οικία του Γιαγιαβέν και η ιδιόρρυθμος μεγαλοπρεπής οικία του Σιαήμ βέν, ωσαύτως διακρίνεται ο στρατών και η εκκλησία του αγίου Νικολάου.

Η Κόνιτσα οικείται υπό 800 οικογενειών, των πλείστων χριστιανικών απάντων των κατοίκων λαλούντων την ελληνικήν γλώσσαν. Οι κάτοικοι της Κονίτσης είναι αυτόχθονες Ηπειρώται, διατηρούντες αρχαία ήθη και έθιμα, οίον τας θρησκευτικάς πανηγύρεις και εμπορικάς. Αι θρησκευτικάί πανηγύρεις σκοπούσι την προσευχήν και διασκέδασιν, εν αϊς άδουσι τοπικά άσματα και χορεύουσι τους κυκλικούς χορούς. Η δε εμπορική πανήγυρις τελείται περί τα τέλη Σεπτεμβρίου, καθ' ην φοιτώσιν εις Κόνιτσαν πλείστοι άνθρωποι εκ των διαφόρων πόλεων και χωρίων της Ηπείρου και Αλβανίας. Η Κόνιτσα είναι έδρα καϊμακάμη και μητροπολίτου ως εκκλησιαστικού άρχοντος, με τον τίτλον μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτσης. Διατηρεί αφ' ικανών χρόνων Ελληνικά Σχολεία. Ιδιάζων γνώρισμα της γλώσσης των Κονιτσιωτών είναι η προφορά του σ εις ch και ο τονισμός των αορίστων των ρημάτων επί της παραληγούσης, ως εχορεψάμαν, εφαγάμαν, λείψανον ίσως του

γλωσσικού ιδιώματος των Δωριέων. Σημειωτέον ότι οι κάτοικοι Κονίτσης διακρίνονται επί ευφυία αλλά δεν είναι φίλοι των Μουσών, επαγγέλλονται εν τη ξένη ως επί το πλείστον τον αρτοποιόν.

Εν Κονίτση τελείται κατ' έτος, κατά τον Σεπέμβριον μήνα, εμπορική πανήγυρις η λεγομένη Παζαρόπουλον και ήπις δύναται να ονομασθή η μεγαλεπέρα εμπορική πανήγυρις της Ηπείρου. Εκεί καταβαίνουν από τα υψηλά βουνά των, από τον Πίνδον περίγυρα οι Βλάχοι, οι Αλβανοί και άλλοι κάτοικοι της περιφερείας Κονίτσης, από δύο και τρεις ημέρας προ της ενάρξεως της πανηγύρεως, και συνάζονται από όλας σχεδόν τας πόλεις της Ηπείρου οι έμποροι. Η πανήγυρις άρχεται μεταξύ της 18ης και 21ης Σεπτεμβρίου και εξακολουθεί επί οκταήμερον. Οι πανηγυρισταί, ποικίλοι την γλώσσαν, την φυσιογνωμίαν και τον ιματισμόν, καταλαμβάνουσι κατά χιλιάδας τον χώρον τον προωρισμένον δια το παζάρι, ανταλλάσσουν και πωλώσι τα έργα των χειρών των και τα προϊόντα της κτηνοτροφίας. Οι κάτοικοι της Σαμμαρίνης, Φούρκας κτλ. πληρούσι τον χώρον της πανηγύρεως με τα τραγόσκουτα, τα δίμητα, τας βελέντζας, τας μαχαίρας των και την πεφημισμένην μεζύθραν (ούρδαν) του Ντέντσκου, οι Αλβανοί ανταλλάσσουν τους βόας και τους ίππους των, οι Ιωαννίται πωλώσι τα τσαρούχια των και οι εντόπιοι τες ποδιές, την καλλίστην και μετ' άκρας επιμελείας και τέχνης επεξεργασμένην βιομηχανίαν των ωραίων γυναικών των.

Βιβλιοκρισία

**“ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΤΗΣ ΖΩΝΤΑΝΗΣ
ΚΑΙ ΜΗ ΖΩΝΤΑΝΗΣ ΎΛΗΣ”
“ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΤΟΥ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ”**

ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

Η Ερευνητική - επιστημονική αναζήτηση ενός εκπαιδευτικού που για μεγάλο χρονικό διάστημα “αναλώνει” ευατόν σε κάποιο επαρχιακό σχολείο, όπως το Λύκειο Κόνιτσας, δεν αποτελεί συνηθισμένο φαινόμενο.

Η παρουσίαση στο περιοδικό μας της προσπάθειας του βιολόγου Μαρίνου Σπηλιόπουλου να προσεγγίσει το φαινόμενο της ζωής μέσω της Γεωμετρίας και των Μαθηματικών δε στοχεύει σε αποδοχή ή απόρριψη των απόψεων, των θέσεων και των επιστημονικών ευρημάτων του, αφού προσωπικά δε διαθέτω την απαιτούμενη επιστημονική κατάρτιση, αλλά στην προβολή αυτής καθαυτής της προσπάθειας που από μόνη της συνιστά γεγονός σημαντικό.

Το ερώτημα που θέτει ο κ. Σπηλιόπουλος, ένα ερώτημα πανάρχαιο και πανανθρώπινο, είναι “αν η άβια ύλη μπορεί από μόνη της (ή έστω μπόρεσε κάποτε) να μετατραπεί σε ύλη με ζωή. Δηλαδή, αν μόνο οι νόμοι και οι ιδιότητες της ύλης, σε συνάρτηση με το χρόνο, αρκούν γι’ αυτό το μεγάλο άλμα”.

Πιστεύει ότι “αργά ή γρήγορα... η μελέτη της ζωής θα κατέβει από το επί-

πεδο των ατόμων και των μορίων και στο επίπεδο των γεωμετρικών δομών του υλικού χώρου”.

Πρόκειται για μια ενδιαφέρουσα άποψη γύρω από την οποία σχετικές αναφορές έχουν γίνει από μεγάλους επιστήμονες και διανοητές σύγχρονους, παλαιότερους, αλλά και της αρχαιότητας όπως ο Αϊνστάιν, ο Κέπλερ, ο Πλάτων, που στην πολυετία του σημειώνει “ευομολόγητον, έφη, του γαρ αεί όντος η γεωμετρία εστί”, κ.α.

Ξεκινώντας από τη θέση: “Η φύση αγαπά την απλότητα και την ενότητα” (Κέπλερ), ο κ. Σπηλιόπουλος αναζητά το απλούστερο και τελειότερο γεωμετρικό σχήμα που μπορεί να συνδεθεί με τη μια ή την άλλη μορφή της ύλης (έμβια-άβια).

Για την πρώτη υποδεικνύει το ισόπλευρο τρίγωνο, γιατί πλεονεκτεί όλων των άλλων τριγώνων και σχημάτων: Έχει πλεονέκτημα ζωτικού χώρου, κατασκευάζεται πιο εύκολα, κατατρέφεται δυσκολότερα κ.α.

Για τη δεύτερη υποδεικνύει το τετράγωνο, “επειδή δεν προκύπτει εξελικτικά από άλλες μορφές του ιδίου είδους, όπως συμβαίνει με το ισόπλευρο τρίγωνο..., έχει μια παθητικότητα και μια στατικότητα, μια μη εξέλιξη, γνώρισμα της μη ζωής...”.

“Με βάση τη θερμοδυναμική και το δεύτερο νόμο της”, σημειώνει ο κ. Σπηλιόπουλος, “η ισόπλευρη μορφή εύκολα ή και αυθόρμητα μπορεί να μετασχηματιστεί σε τετράγωνη με απελευθέρωση της επιπλέον ενέργειας. Πιο απλά η έμβια ύλη εύκολα και με διάφορους τρόπους μπορεί να μετα-

τραπεί σε άβια....

Όμως για το αντίθετο τι μπορούμε να πούμε;... Άραγε χρειάζεται επέμβαση εξωυλικού παράγοντα για να συμβεί αυτή η τοπολογική και θερμοδυναμική μεταβολή; Μήπως εδώ ισχύει το αεί ο Θεός ο μέγας γεωμετρεί;

“Η ζωή”, συνεχίζει, “είναι μια αμοιβή που δίνεται στην άβια ύλη για να μετατραπεί σε ζωντανή.

Στην ελληνική γλώσσα η λέξη αμοίβω σημαίνει αλλάζω μορφή, σχήμα...”.

Στη δεύτερη εργασία του “ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΓΕΝΕΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ” ο κ. Σπηλιόπουλος επιχειρεί να συνδέσει “τα μοριακά βάρη των αζωτούχων βάσεων των κωδικονίων με τα μοριακά βάρη των αμινοξέων που κωδικοποιούν”.

Μέσα από πολύπλοκους υπολογισμούς αναδεικνύει ενδιαφέρουσες σχέσεις που μπορεί να αποτελέσουν τη βάση περαιτέρω διερεύνησης και προβληματισμού.

Ανεξάρτητα από την “τύχη” που θα έχουν στην πορεία του χρόνου οι δύο εργασίες, εύχομαι στον κ. Σπηλιόπουλο υγεία και κουράγιο για συνέχιση των αναζητήσεών του.

I.T.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ

Π.Δ. ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΦΤΑ ΝΟΥΒΕΛΕΣ απαρτίζουν το νέο βιβλίο του Πάνου Λαζαρόπουλου, που για μια ακόμη φορά έρχεται με τον απλό και καλαίσθητο λόγο του, με εικόνες ζωντανές από την

παιδική του κυρίως ηλικία, να μας χαρίσει στιγμές ευχάριστες, συνάμα όμως στιγμές περισυλλογής και προβληματισμού.

Το μεγάλο πάθος του Π. Λαζαρόπουλου είναι το χτίσιμο μιας κοινωνίας καλύτερης απ’ αυτή που γνωρίσαμε και απ’ αυτή που οι δυνατοί της γης προετοιμάζουν.

Γι’ αυτό και τα όποια ατομικά πάθη και τις αρετές τα προβάλλει στο κοινωνικό γίνεσθαι και σ’ αυτό το επίπεδο τα αξιολογεί.

Θεωρώ πως δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι το οπισθόφυλλο του βιβλίου κάλυψαν κάποιες σκέψεις παρμένες από τη νουβέλα “Ο ΦΙΛΟΣ ΜΟΥ Ο ΟΡΦΕΑΣ”.

Ο Ορφέας, παιδικός φίλος, έφυγε με όνειρα για την Αμερική, μπολιάστηκε στο κλίμα της, άφησε στην άκρη συναισθήματα και αξίες παραδοσιακές και παραδόθηκε στη σύγχρονη Κίρκη του καταναλωτισμού.

Ο Μπολίκας είναι η πρώτη νουβέλα. “Γιώργος ήταν το όνομά του αλλά είχε γίνει ακρείαστο”. Πρόκειται για έναν τύπο που τα ήθελε όλα δικά του, που ενεργούσε χωρίς ηθικές αναστολές και που για να πετύχει το σκοπό του δε δίσταζε να υποδυθεί οποιονδήποτε ρόλο.

Και ποια ήταν η γνώμη του κοινωνικού περίγυρου όσο ο Μπολίκας βρισκόταν “στα πάνω του”; “Όλοι έριχναν το κουρέλι στον παθόντα, στο θύμα, που δε φρόντισε να προστατευθεί.

- Τι, δεν τον ήξερε το Μπολίκας; Περίμενε να τον δει με το θυμιατό στο χέρι να κατεβαίνει απ’ την Ωραία Πύ-

λη της Εκκλησίας;... Τι διάβολο ... στους ουρανούς κατοικούμε; Εδώ, βλέπεις, και τα σπαρτά δεν προκόβουν χωρίς ζιζάνια”.

Ο Ζάβαλος απ’ την άλλη (δεύτερη νουβέλα) είναι ο άνθρωπος με όνειρα και ικανότητες που η ευαισθησία του και η υποταγή του σε πρόσωπα που κάποτε ζητούν το παράλογο τον φέρνουν στη θέση του θύματος.

“Ο πατέρας έφυγε κάποια στιγμή. Τον έκλαψα, βέβαια, σα γονιό κι ας ήμουν κακοκαρδισμένος απ’ το κατάνημα, που με έσπρωξε. Θυσίασε εμένα για να αποκαταστήσει τους άλλους”.

“Δε λέω, να προσφέρεις στους άλλους. Έχεις υποχρέωση. Να κρατήσεις, όμως, και κάτι για τον εαυτό σου”.

Ο Μαξ (τρίτη νουβέλα) είναι γιος αντιστασιακού που υπηρέτησε “με πίστη και πάθος, αγνός όπως ήταν”, την Αντίσταση.

Το όνομα παραπέμπει σε ιδεολογία με φανερή την κοινωνική της διάσταση.

“Σαν ήρθαν οι δύσκολες μέρες, μετά το Δεκέμβρη, πήρε κι αυτός την αμοιβή του, όπως και τόσοι άλλοι”!

Κάποια μέρα ο πατέρας “έφυγε”, όπως και ο μικρός αδελφός. Η ανατροφή και ο πόνος έφεραν τον Μαξ πιο κοντά στη μητέρα του, μια χαρισματική με δυνατή προσωπικότητα γυναίκα. “Δέχτηκε καταλυτική την επίδρασή της και δεν του έμειναν περιθώρια για δικές του πρωτοβουλίες. Κι έταξε σκοπό της ζωής του τη φροντίδα γι’ αυτήν”.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ είναι η πέμπτη νουβέλα (τέταρτη Ο ΟΡΦΕΑΣ) Πρόκειται για το γνωστό τετράποδο, τον κυρ-Μέντιο, που για αιώνες αποτέλεσε τον κυριότερο βοηθό του ανθρώπου της υπαίθρου.

“Σήμερα το γένος των γαϊδάρων έχει αποδεκατιστεί. Σώζεται ακόμη στα ορεινά και απρόσιτα χωριά, που δυσκολεύεται να πατήσει ο τροχός του αυτοκινήτου... Κοντεύει να καταντήσει μουσειακό είδος, όπως και τόσα άλλα είδη του ζωικού βασιλείου που λιγοστεύουν και χάνονται στις μέρες μας.

Αυτό ήταν το μόνο που δεν είχε περάσει από το φτωχό μυαλό του γαϊδάρου. Ήξερε πως το αφεντικό του σέρνει πολλές κακίες μέσα του. Πως η αχαριστία κι η απονιά του θα έφτανε ως εκεί, ήταν έξω από τους υπολογισμούς και τις προβλέψεις του.

Βλέπεις δεν ήταν άνθρωπος...”.

Η έκτη νουβέλα επιγράφεται “ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΑΡΑΠΑΤΗΜΑ” Βρισκόμαστε στη μετακατοχική εποχή, τότε που τα πάθη σάρωναν όλη τη χώρα και κυρίως την επαρχία. Τότε που πολλοί αθώοι την πλήρωσαν, πιο πολύ, όμως, οι άνθρωποι της Αντίστασης. Γι αυτούς ήρθαν τα πάνω κάτω, όλα αναποδογυρίστηκαν... “Οι νέοι θα πάρουν το δρόμο της ξενιτιάς κι η εποχή των κανταδόρων θα χαθεί για πάντα. Από δω και πέρα παραμερίζουν τα λεπτά αισθήματα μαζί με το ρομαντισμό κι οι άνθρωποι γίνονται πεζοί και πρακτικοί... Κι ήταν τότε που δεν μπορούσα να μερώσω τη φαντασία μου...”

Τι γλυκιά που είναι η αγάπη, συλλο-

γιόμου... κι ας μην την είχα συναντήσει ως τώρα στη ζωή μου... και κει που όλα κλωθογύριζαν στο μυαλό μου, ο πειρασμός ήρθε και χώθηκε μέσα μου. Κατέβηκε απ' το απέναντι ψηλό σπίτι... Κι ήρθε και μπήκε στο δρόμο μου εκεί στο γυμνάσιο, που κάναμε φροντιστήριο με τους καθηγητές του διτάξιου γυμνασίου... Τούλα ήταν το όνομά της και δεν άργησα να μάθω όλα τα οικογενειακά της...”

Το παραπάτημα του πρωταγωνιστή, μια προσπάθεια “κατάκτησης” της κοπέλας μέσω αναγραφών στα σχολικά βιβλία, για την εποχή μας φαντάζει αστείο.

Όχι πως πριν 40 και 50 χρόνια τα πράγματα ήταν ρόδινα, αλλά είναι σίγουρο πως η συμπεριφορά των αγοριών απέναντι στα κορίτσια τότε ήταν πολύ προσεκτική, φροντίζοντας να μην τα εκθέσουν, μιας και η κοινή γνώμη ήταν πολύ αυστηρή μαζί τους.

Ας παρακολουθήσουμε λίγο το συγγραφέα στη γλαφυρή του αφήγηση: “Κάποια στιγμή κάναμε τη γνωριμία μας κι αφού έμαθε πως είμαστε κοντά μου είπε πως θα έρχεται να τη βοηθή στα μαθήματα που είχε αδυναμία. Εκεί ήρθε ο διάβολος και έβαλε την ουρά του. Τι το σκέφτεσαι; Νόστιμη και πεταχτούλα είναι... Ξέρω τι έχεις να μου πεις. Έχεις τη μελέτη, είναι κι ο θεός που δε συγχωρεί, είσαι επί ξύλου κρεμάμενος. Ποιος, όμως, είπε πως οι δυσκολίες και τα βάσανα πρέπει να μας κρατούν μακριά από τις χαρές της ζωής... Βούτα στη θάλασσα για να μάθεις να κολυμπάς... Όμως, σαν τ' αποφάσισα, πάλι τα πράγματα μπέρδε-

ψαν. Τι κάνουν τώρα, πώς προχωρούν... Έξυσα πολύ το κεφάλι μου και κάποτε μου ήρθε η φαινή ιδέα... Πρώτη μου γραφή (στο βιβλίο) ένα καλλιγραφικό: γεια σου Τούλα μου. Απαραίτητο το μου. Δέσμευση και κτήση μαζί... Στη δεύτερη γραφή, που δεν καθυστέρησε, και ένα κούκλα μου παραπάνω. Έπρεπε να της δώσω να καταλάβει και πώς τη βλέπω...

Κάπου εκεί είδα την κοπέλα να γίνεται προσεκτική και να με περιεργάζεται με ερευνητική ματιά... Καλά πάμε, είμαστε στο σωστό δρόμο...

Και να'μαστε τώρα στο τρίτο βήμα... Τολμηρή τώρα η φρασούλα μας: Άγγελε Τούλα μου, φως των ματιών μου· την ανέβασα μια θέση παν' απ' τα γήινα...

Στη συνηθισμένη ώρα η κοπέλα χτύπησε τη βαριά ξώπορτα κι ήμουν κιόλας εκεί, προσμένοντας με καρδιοχτύπι... Το βλέμμα της αλλιώτικο, έδειχνε εχθρικό...

- Τι έπαθες, τι σου συμβαίνει;...
- Δεν καταλαβαίνεις; μου πέταξε...
- Τι να καταλάβω, απάντησα μουδιασμένα.
- Να τι να καταλάβεις! είπε φουρκισμένη, προτείνοντας το βιβλίο ανοιχτό...

Η κοπέλα δεν ήταν της ευκαιρίας, όπως το'θελαν οι καλοθελητές. Δέχονταν και ζητούσε βοήθεια, αλλά αξιόπρεπα, χωρίς ανταλλάγματα και σκύψιμο του κεφαλιού...

Κάποια στιγμή συνήρθη απ' το ξάφνιασμα και τότε έλαμψε το υποκριτικό ταλέντο, που δε λείπει από κανένα άνθρωπο...

- Έλα καλέ που το πήρες στα σοβαρά!...

Τη σύνεση δεν την είχαμε ακόμη ανακαλύψει. Δεν υπήρχε στο λεξικό εκείνης της ηλικίας... Έρχεται πολύ αργά κι όταν πια δεν τη χρειάζεσαι, την ώρα που το σθένος και η δύναμη αρχίζουν να σε εγκαταλείπουν... Θά'ταν, τάχα υπερβολή να πει κανείς πως ζωτικότητα και σύνεση τις χωρίζει μεγάλη απόσταση;..."

Τελευταίο κείμενο "Ο ΜΠΑΩΗΣ"

"Τον μιμούμασταν και φέρναμε τις κουβέντες μας στη δική του διάλεκτο. Έτσι λοιπόν σκαρφιστήκαμε και του κολλήσαμε το δικό μας προσωνύμι: Μπαώης, που βγήκε από το παραφθαρμένο μπαρμπα-Γιώργης.

Ο Μπαώης, λοιπόν, στην πρώτη νιότη του ξεκίνησε σαν ταχυδρόμος κι από χωριό σε χωριό που γύριζε, σαν έβρισκε κάτι που προσφέρονταν σε συμφερτική τιμή, συνήθως ζώο, το έπαιρνε και το πουλούσε αλλού, ή το έκανε ανταλλαγή με είδος... μ' αυτό έγινε πασίγνωστος σ' όλη την περιοχή:

Τράμπας... Η αδυναμία του εξελίχτηκε σε πάθος. Απαράτησε στολές, καπέλα, φανταχτερές τσάντες, και τρομπέτες... Όμως οι τράμπες δεν πετυχαίνουν πάντοτε... Στραβώνουν συχνά τα

πράγματα ανάμεσα σε θεωρία και πράξη..."

"... Έπαιξε κορώνα - γράμματα τις οικονομίες του, βγάζοντας το πρώτο αυτοκίνητο στον τόπο του..."

Ατύχησε. "Το γύρισε στο εμπόριο. Υφάσματα και είδη προικός... Μέρες δόξας περίμεναν (το σπίτι) που κράτησαν για πολλά χρόνια". Όμως, όχι για πάντα. "Χρόνια δίσεκτα ήρθαν μαζεμένα. Ο πόλεμος, η κατοχή, η φωτιά κι άλλα κι άλλα κακά στη σειρά".

Το σπίτι ξαναχτίστηκε με κόπο πολύ και μεράκι. Ο χρόνος, όμως κυλούσε.

"Ταπεινά και σεβαστικά οι δυο γερασμένες και τσακισμένες, από τα βάσανα ψυχές δρασκελίσαν το κατώφλι και μπήκαν στο τελευταίο και πιο δύσκολο στάδιο της ζωής τους..

Πρώτα τον βρήκε η φωτιά κι ύστερα του έφυγε η καλόκαρδη γυναίκα του. Το μεγάλο, όμως, κακό τον περίμενε στον Αστακό. Εκεί, στο δρομο απ' την αγορά για το Χοβολιό, το μέρος σηκώνεται ψηλά και, προχωρώντας, κόβεται απότομα απ' τη μεριά της θάλασσας... Της θάλασσας που ποτέ δεν τα'χε καλά μαζί της κι όλο την απόφευγε, που να'ξερε ότι πάνω στην ποδιά της θα γραφόταν το τελευταίο επεισόδιο της ζωής του!"

I.T.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ. ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου 6, 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 10564

Τηλ: 3242626
Τηλ: - Fax.: 3244988
Κιν. 094-676109

Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας

ΠΟΙΗΣΗ

Διάδρομοι σκέψης

Μικροσκοπικές ημέρες αγαπηδούν στον ουράνιο θόλο της σκέψης.
Τρεμοσβήνοντα άστρα αθόρυβα χωρίς τυμπαροκρουσίες
και φιέστες πολύχρωμες.

Με μια αίσθηση ματαιότητας ο χρόνος γλιστρά σαν
σταγόνα βροχής σε βρεγμένο φύλλο.

Η ματιά της εξουσίας το βλέμμα της υπεροχής
το ανυπότακτο της υπεροφίας

Φεύδη που πληγώνουν αλύπητα, πως τολμούν τωρ ανέσπερωρ φεγγαριών
να συνθλίβουν ηβίσκους μυρίπρους.

Στέκομαι απόμακρα, βλοσυρά και απρόσιτα φυγαδεύοντας
τους μικρούς λογισμούς και τις σκέψεις

Με συνδράμουν κόχες ιερών οφθαλμών, όταν σε κρυστάλλινο
σκεύος συλλέγω τους φόβους μου

Κίρνηση της ψυχής σ' εσπέρια αύρα

Αρμοί ορείρωρ σ' ορίζοντες διάφανους

Περιέγραφε τα σήματα της μνήμης, όταν δεν αρκούν οι
ώρες αγάπης να σκεπάσουν τα σύννεφα που μουρτά
και κατάμαυρα περιφέρουν την ύπαρξη του κόσμου.

Μια ουράνια μουσική περιγράφει τα σύμπαρτα...

A.K.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ - ΖΕΥΓΟΛΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ
Τηλ.: (0655) 22529

Τηλ. Οικίας: (06510) 93622
Κιν.: 0945182799

Μοναξιά και ερήμωση στην ύπαιθρο

Συλλογιέμαι τα χωριά μας αυτές τις μέρες καθώς ανηφορίζω να περάσω την Πρωτοχρονιά στο Κεφαλοχώρι (Λυκόρραχη) με τους γονείς μου.

Σπίτια σφραγισμένα, πατζούρια κλειστά, ελάχιστοι ηλικιωμένοι οι μόνιμοι κάτοικοι των χωριών, που θα περάσουν οι περισσότεροι μόνοι τους αυτές τις άγιες μέρες γιατί τα παιδιά τους το σκέπτονται πολύ, λόγω του καιρού και των εργασιών τους, ν' ανέβουν στο χωριό.

Αυτή την ερήμωση την έζησα προσωπικά τα προηγούμενα χρόνια, καθώς επισκεπτόμουν τα Μαστοροχώρια για να συγκεντρώσω υλικό για μια σχετική εργασία που έκανα. Στο Γοργοπόταμο πέντε-έξι άντρες που ξεπροβάλλουν δειλά στο καφενείο κι η κυρά-Γιαννούλα μαζί, η μοναδική γυναίκα του χωριού το Χειμώνα.

Ζουν με το φόβο, τη μοναξιά και τις αναμνήσεις. Αν κάποιος τους ρωτήσει για την παλιά ζωή είναι πρόθυμοι να μιλήσουν, για να βρουν την ευκαιρία και οι ίδιοι να γυρίσουν νοσταλγικά με τη μνήμη τους σ' εκείνα τα χρόνια τα παλιά.

Στους Χιονιάδες δε βρίσκεις ψυχή, τρεις η ώρα το μεσημέρι. Ένα καφενείο ανοικτό στην είσοδο του χωριού μας κι ο καφετζής λείπει. Μόνο μερικοί φαντάροι, ακοίμητοι φρουροί των συνόρων μας, παίρνουν το μεσημεριανό τους.

Η ίδια εικόνα επαναλαμβάνεται και

στα υπόλοιπα χωριά.

Ράγισε η καρδιά μου. "Πόρτες κλειστές απ' το φόβο των Αλβανών και διπλομανταλωμένες μην έμπει ο πικροχάροντας και πάρει τους μοναχικούς ενοίκους τους.

Θυμήθηκα τότε και νοστάλησα τα παλιά τα χρόνια. Τότε που τα χωριά μας έσφυζαν από ζωή. Σκυμμένα και κουκουλωμένα πρόσωπα και τις πιο άγριες μέρες του χειμώνα που το χιόνι έφτανε ως το γόνατο, πηγαινοέρχονταν στις καλύβες με τα ζωντανά, στις αχυροκάλυβες για το ζαϊρέ, στη βρύση για νερό.

Κυνηγοί με τα σκυλιά τους γέμιζαν το λόγγο κι οι τουφεκιές τους αντιλάλουν ως το χωριό. Συχνά γευόμασταν, θυμάμαι, νόστιμο κυνήγι. Ήταν και μια ευκαιρία να φάμε κρέας.

Και τις μέρες πάλι τις γιορτινές ροβολούσαν όλοι προς το κέντρο του χωριού, όπου βρίσκονταν η εκκλησία: να εκκλησιαστούν, να συναντηθούν οι χωριανοί, ν' ανταλλάξουν ευχές.

Τα παιδιά, μια παρέα όλοι μαζί, με τις "τζομπανίκες" και τους τροβάδες τους, ξεχύνονταν στους μαχαλάδες τις παραμονές των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς, των Φώτων και του Λαζάρου παλιότερα, για να πουν τα παραδοσιακά κάλαντα με τις μελωδικές φωνές τους και να πάρουν το φτωχό φιλοδώρημα: κουλούρα, μήλα, καρύδια, κυδώνια.

Πόσο τα χαιρόμασταν όλ' αυτά εμείς τα παιδιά!

Δεν μπορώ να ξεχάσω κάποια Χριστούγεννα που όλη η οικογένεια γύριζε απ' την εκκλησία μ' ένα ξάστερο ουρανό κι ένα ολόφωτο φεγγάρι που καθώς έριχνε το φως του στο χιονισμένο γύρω τοπίο δημιουργούσε ασπόμενιες ανταύγειες!

Ζεστασιά εσωτερική, παρά το κρύο της ατμόσφαιρας, χαρά απλοϊκή, λάμψη στα μάτια.

Φτωχικά τα σπίτια μας αλλά πλούσια η καρδιά μας από συναισθήματα, από παραστάσεις, από ατέλειωτες ιερές ιστορίες, από παράδοση.

Δεν υπήρχαν πόρτες κλειστές. Ο γείτονας συμπονούσε το γείτονα, ο συγγενής το συγγενή. Τα μισοερειπωμένα σήμερα σχολεία ήταν τότε γεμάτα από παιδιά και μόνο μερικά απ' αυτά θα

φευγαν για να σπουδάσουν ή να ξενιτευτούν. Τα περισσότερα θα έμεναν στο χωριό να συνεχίσουν τη ζωή των γονιών τους και των παππούδων τους.

Πώς άλλαξαν όλα τώρα! Όλοι οι νέοι, πλην λιγοστών εξαιρέσεων, έχουν γίνει εσωτερικοί μετανάστες στα Γιάννενα, στη Θεσσαλονίκη, στην Αθήνα. Και μόνο τα αποδημητικά πουλιά στις πατρικές τους εστίες.

Ερήμωση και μοναξιά στην ύπαιθρο, στα Μαστοροχώρια, στην παραμεθόριο. Η ύπαιθρος πεθαίνει σιγά-σιγά, η Ελλάδα χάνεται σιγά-σιγά και λόγω της υπογεννητικότητας.

Τι κρίμα!

Φασούλη-Τσαμπαλά Κων/να
Φιλολόγος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΡΟΥΜΠΑΣ

Ασφαλιστικός Πράκτορας

ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ - ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ - ΔΑΝΕΙΑ

Ν. Ζέρβα 2 Κόνιτσα 44100

Τηλ.: (0655) 23616-24957

Κιν. 0944412994

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 1800 Τ.Μ. στην
Α. Κόνιτσα Ηλίας Τζήκας

Τηλ.: 0107702828

0945378016

ΕΠΑΥΛΗ "ΑΝΤΩΝΗΣ", STUDIOS

ΚΑΤΩ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. & FAX: 06510/71402

Προς Πλατεία

Προς Γέφυρα

ΚΟΝΙΤΣΑ

Ε. Ο. ΚΟΖΑΝΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

0944-225347
0651-71402
0655-23618

Η Κλαδανομή στο Χωριό

Την εποχή πριν και μετά τον πόλεμο, το χωριό μας το Γανναδιό Κονίτσας είχε αρκετά γίδια και πρόβατα. Το κάθε σπίτι είχε 7-8 γίδια και παραπάνω.

Μεταπολεμικώς το δικό μου σπίτι είχε 15-17 γιδοπρόβατα.

Το καλοκαίρι καλά βοσκούσαν με τον τσομπάνο στον καταπράσινο και μεγάλο τόπο του χωριού μας, αλλά τον χειμώνα έπρεπε η κάθε νοικοκυρά να τους κρεμάει δεμάτια κλαδί, καθώς καρπό ή και κολοκύθες τριμμένες, αφού έξω είχε ένα μέτρο περίπου χιόνι. Όταν δεν είχε χιόνι βγαίναν κοντά στο χωριό και βοσκούσαν κάπως, αλλά το κλαδί το βράδυ το ήθελαν.

Τον Σεπτέμβριο μόλις τελείωνε ο τρύγος σειρά είχε το κόψιμο και αποθήκευση των κλαδιών. Το κλαδί το κόβανε από τα δέντρα ντούσκα (βαλανιδιές). Πρωί-πρωί τα κορίτσια και οι γυναίκες πριν ακόμη χαράξει η μέρα ξεκινούσαν με τα μουλάρια ή γαϊδουράκια για να κόψουν το κλαδί. Πριν καλά βγει ο ήλιος ήταν στον τόπο που διαλέξανε να πάνε.

Εκτός από τα δέντρα που υπήρχαν γύρω στο χωριό (αυτά δεν ήταν και λίγα), πήγαιναν στην Αγία Βαρβάρα, στην Δέσπηνα, στου Αργιάννη, στα Κριθάρια, στου Κατσαούση, στου Αντζερούχη, στη Μακρινάρα στου Παρατσιώτη, στα Παλιχήματα κ.ά.

Υπήρχαν πολλά δένδρα αλλά και τα

γίδια δεν ήταν και λίγα. Το χωριό, είχε περίπου 400 γίδια και πρόβατα.

Περισσότερα τα γίδια γιατί ο τόπος δεν ευνοούσε τα πρόβατα. Εάν υπολογίσεις από φορτώματα με 3^{1/2} το κάθε κεφάλι, είναι περίπου 1400 φορτώματα, δηλαδή από 50 δεμάτια που βάζαν στο φόρτωμα είναι 70.000 δεμάτια κλαδί. Δεν υπήρχε δένδρο που να μην είχε κοπής το κλαδί του.

Η διαδικασία της κοπής ήταν εύκολη αλλά χρειάζονταν και προσοχή, μην πέσεις από το δένδρο, αλλά και να μην κοπείς με το τσεκούρι.

Θυμάμαι μια χρονιά πήγα και εγώ να κόψω κλαδί στη Μακρυνάρα, με τη νονά μου την Ουρανία Γιούτσου το 1948 αν θυμάμαι καλά. Ανέβηκα στο δένδρο, ένα ψηλό και απότομο και άρχισα να κόβω κλαδί, και από κάτω η νονά μου το έδενε δεμάτια. Σε κάποια στιγμή χωρίς να το καταλάβω έκοψα το δάκτυλό μου αρκετά βαθειά. Το αίμα άρχισε να τρέχει ασταμάτητα. Με το μαντήλι της νονάς το έδεσα σφιχτά και πήγα στο Μπέλευ που ήταν φυλάκιο στρατού, με βάλανε σε ένα τριών τετάρτων αυτοκίνητο και με πήγαν στην Κόνιτσα. Γιατρός στην Κόνιτσα ήτο ο Σιωτόπουλος, και σ' αυτόν πήγα. Μου το έρραψε με τσιμπιδάκια και σταμάτησε το αίμα. Μετά από δέκα ημέρες πήγα να μου τα βγάλει. Ακόμη το τραύμα φαίνεται αν και παράσανε 54 χρόνια. Ευτυχώς δεν μου άφησε

καρμιά αναπηρία.

Αφού κόβαν το κλαδί και γινόταν δεμάτια, τα φορτώνανε στα μουλάρια ή γαϊδουράκια όπου τα μετέφεραν στο χωριό. Όταν δεν επρόκειτο να κόψουν άλλο φόρτωμα το άπλωναν στον ήλιο για να ξεραθεί μετά το στοίβазαν στις καλύβες που είχε το κάθε σπίτι.

Όταν όμως είχαν σκοπό να κόψουν και δεύτερο φόρτωμα τα πήγαιναν στις καλύβες που είχαν στα κτήματα πέρα από το ποτάμι και τα άπλωναν εκεί.

Το χειμώνα όταν τελείωνε το κλαδί που είχαν στο χωριό και ήταν καρμιά ημέρα καλή που δεν χιόνιζε ή και δεν έβρεχε, πήγαιναν να φέρουν και κάποιο φόρτωμα. Έτσι γίνονταν μέχρι που τελείωνε όλο το κλαδί που είχαμε εκεί.

Κάποια χρονιά ο χειμώνας ήταν βαρύς και εμείς είχαμε το περισσότερο κλαδί στην καλύβα της Αγίας Βαρβάρας γιατί είχαμε είκοσι γίδια και βάζαμε πολύ κλαδί. Δεν μπορούσαμε να το έχομε όλο το κλαδί στο χωριό, αλλά και δεν μπορούσαμε να το κουβαλήσουμε γιατί δεν μας άφηνε ο κακός καιρός.

Αποφασίσαμε και πήγαμε τα γίδια εκεί, στην Αγία Βαρβάρα, στην καλύβα που είχαμε το κλαδί, μαζί με τη θεία τη Σοφία. Τα γίδια τα είχαμε στο υπόγειο γιατί ήταν διώροφη η καλύβα - και στο

πάνω πάτωμα είχαμε το κλαδί αλλά και κοιμώμαστε και εμείς.

Καθήσαμε ένα μήνα περίπου. Την ημέρα τα βοσκούμε και το βράδυ τους βάζαμε και κλαδί. Όσον αφορά για φαγητό, μαγειρεύαμε εκεί. Όταν όμως άρχισαν να γεννούν τα γίδια είχαμε την κλιάστρα και αργότερα το γάλα.

Εγώ εκείνη την εποχή ήμουν μικρός δεκατεσσάρων χρόνων.

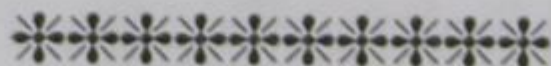
Εάν στο χωριό είχε μισό μέτρο χιόνι, η Αγία Βαρβάρα ήτο ξέχιονη αφού είχε 550 μέτρα περίπου υψόμετρο.

Ξέχασα να γράψω πως και στο χωριό μας τα πιο παλιά χρόνια έβάζαν και κλαδαριές αλλά από τον καιρό που θυμάμαι εγώ δεν έβαζε κανείς.

Κλαδαριά, λέγανε το κλαδί που βάζαν γύρω-γύρω από ένα σταλίκι ψηλό 4-5 μέτρα, με τη σειρά, και έτσι το διατηρούσαν το κλαδί όσο χιόνι και βροχή να έρριχνε. Από το έξω μέρος καλούσε ολίγο, αλλά μέσα ήτο καταπράσινο.

Θυμάμαι τη γιαγιά μου την Ελένη που μου έλεγε ότι εκείνα τα χρόνια έβαζε και η ίδια κλαδαριές γιατί ο παππούς είχε 200 γίδια.

Ευχαριστώ
Σπυρίδων Ε. Ξεινός
Γανναδιό

Επιστολή

ΠΡΟΣ

- 1) Τον Δήμο Μαστοροχωρίων Ιωαννίνων.
- 2) Το Τοπικό Συμβούλιο Βούρμπιανης
- 3) Τον εδρεύοντα στη Βούρμπιανη, Πολιτιστικό Σύλλογο, τους εδρεύοντες στην Αθήνα, Θεσ/νίκη και Γιάννενα Συνδέσμους Βουρμπιαντών, ως και την διαχειριστική επιτροπή του Κληροδοτήματος Χαρίση Ζήκου, που εδρεύει στην Αθήνα.

Κύριε Δήμαρχε, κύριοι Δημοτικοί σύμβουλοι, Κύριοι Πρόεδροι, του Συλλόγου Βουρμπιαντών Θεσ/νίκης και των άλλων φορέων της Βούρμπιανης, απευθύνομαι σε σας και ταυτόχρονα δια μέσου ημών, σ' όλους τους συμπατριώτες της Βούρμπιανης, για ένα θέμα, κατά την άποψή μου, πάρα πολύ σοβαρό και ευαίσθητο, που αφορά στην επιχειρούμενη μετατροπή πτέρυγος, του παλιού Δημοτικού Σχολείου της Βούρμπιανης, σε ξενοδοχειακή μονάδα, με σκοπό βέβαια την επίλυση του προβλήματος της φιλοξενίας και της προσέλκυσης ντόπιων και ξένων επισκεπτών, ως και την οπωσδήποτε δημιουργία, περιορισμένου αριθμού θέσεων εργασίας.

Μ' όλο το σεβασμό, στην δική σας καλή θέληση κι επιλογή, θα μου επιτρέψετε να εκφράσω παράλληλα και έναν προβληματισμό.

Το Δημοτικό σας αυτό Σχολείο, που είχα την τιμή και την τύχη να επισκεφθώ πολλές φορές, νομίζω ότι μόνο του αποτελεί ένα ολόκληρο θρύλο μιας μακραίωνος εποχής που πέρασε, ένα σπάνιο ιστορικό ντοκουμέντο και ένα σπάνιο είδος πολιτιστικής κληρονομιάς, που στέκει εκεί αγέρωχο, να θυμίζει στις νέες γενιές τον απaráμιλλο ζήλο των παππούδων που το εμπνεύστηκαν και το δημιούργησαν, τους δασκάλους που με αφοσίωση το λεπούργησαν και τις φυσιογνωμίες των μαθητών που ξεπήδησαν και έδρασαν στην πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου, αφήνοντας σπουδαία σημάδια, στην ιστορική

και πολυποίκιλη ιστορική τους διαδρομή, άλλοι σαν τεχνίτες (πρωτομάστορες-γυπτετές της πέτρας, άλλοι σαν τεχνικοί, επιστήμονες, πολιτικοί, στρατηγοί, κ.λ.π.).

Πιστεύω αναμφίβολα, ότι το σχολείο αυτό, που φιλοξενούσε μαθητές απ' όλα τα γύρω χωριά, αποτελεί μόνο του ένα μοναδικό έργο τέχνης, ιστορίας και πολιτισμού, που πρέπει να μείνει ανέγκικτο από ερμαφρόδιτες επεμβάσεις.

Μήπως θα ήταν καλύτερα αυτό το υπέροχο στολίδι του τόπου μας, που είναι ένα από τα ελάχιστα που άντεξαν στη φθορά του χρόνου, να παραμείνει αμιγώς όπως είναι Δημοτικό Σχολείο Βούρμπιανης, ανόθευτο από τις επεμβάσεις μας και αφού ανακαινισθεί και αποκατασταθεί πλήρως η ιστορική του αρμονική φυσιογνωμία, με τις αίθουσες, με τα θρανία του και όλα τα σχολικά είδη και όργανα να φιλοξενήσει για πάντα τις φυσιογνωμίες των πρώτων του 1821 και του 1940, τις προτομές παλαιών και νεότερων αγωνιστών στις αυλές του, της ηρώδας της Πίνδου, του άγνωστου Στρατιώτη, των ευεργετών του τόπου;

Μήπως έτσι αποφύγουμε την καταστροφή ενός μοναδικού ιστορικού μνημείου και έργου τέχνης, πριν είναι πολύ αργά;

Μια και τόσοσ χώρος υπάρχει, μήπως πρέπει να ξαναδείτε το θέμα και να κτισθεί οπουδήποτε αλλού, ένας εντελώς ανεξάρτητος ξενώνας, που θα ικανοποιήσει απαιτήσεις της εποχής, χωρίς ν' αλοιώσει την φυσιογνωμία αυτού του σπάνιου ιστορικού ντοκουμέντου, που είναι βέβαιο, ότι όσο περνάει ο καιρός, τόσο πιο σπάνιο και μεγαλοπρεπές θα γίνεται και θα αποτελεί έναν τόπο θαυμασμού και "ευλάβειας", σε ντόπιους και ξένους;

Η περαιτέρω απόφαση και ο προβληματισμός ανήκει σε σας.

Με τιμή

Γιώργος Μπίμπας Δημ. Σύμβουλος

**ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΛΑΓΚΑΔΑ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ,
ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΟΣΕΙΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ
ΣΥΡΟΥ, ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1949-1950**

Μανώλη Δ. Πασχάλη

Την περίοδο του Εμφυλίου το Δημ. Σχολείο Λαγκάδας δεν λειτούργησε. Λόγω των γεγονότων τα οποία έλαβαν χώρα εις την ευρύτερη περιφέρεια, αλλά και εγγύς του χωριού, αναγκάστηκαν να το εγκαταλείψουν σχεδόν όλοι οι χωριανοί.

Έτσι τα παιδιά πήραν τον δρόμο για

τις Παιδουπόλεις της Σύρου, Ποσειδωνίας και Ερμουπόλεως και οι χωριανοί στα γύρω χωριά, Πυρσόγιαννη και Κόνιτσα.

Εις το Μονοτάξιον Δημοτικό Σχολείο Ποσειδωνίας Σύρου την περίοδο 1949-1950 φοιτούσαν οι μαθητές:

Κληματάς Κων/νος του Παναγιώτη, ετών 12, τάξη Ε΄

Μανώλης Δημ. του Σιδέρη, ετών 12, τάξη Γ΄

Μανώλης Θεοφ. του Ηλία, ετών 8, τάξη Α΄

Μπλιθικιώτης Δημ. του Ηλία, ετών 13, τάξη Δ΄

Όλοι παραπάνω μετεγράφησαν στις 7/12/1949 και ενεγράφησαν στο Δημ. Σχολείο Λαγκάδας στις 5/7/1950.

Εις το 4ο Δημ. Σχολείο Ερμουπόλεως Σύρου φοιτούσαν οι μαθητές:

Κατσιώτα Αγλαΐα του Δημ. ετών 10, τάξη Β΄

Κατσιώτα Πάτρα του Δημ. ετών 12, τάξη Α΄

Κληματά Ανθούλα του Παναγ. ετών 11, τάξη Β΄

Κονίνης Αθαν. του Λεωνίδα ετών 12, τάξη Α΄

Μανώλη Αριστέα του Ηλία ετών 10, τάξη Α΄

Μανώλη Ευδοξία του Σιδέρη 8 ετών, τάξη Α΄

Μανώλη Ζωή του Σιδέρη ετών 12, τάξη Α΄

Μπλιθικιώτη Αλεξάνδρα του Νικ. ετών 10, τάξη Α΄

Μπλιθικιώτη Αργυρώ του Βασ. ετών 11, τάξη Α΄

Νάτση Ελευθερία του Χρήστου ετών 10, τάξη Β΄

Ντίνη Μαγδαληνή του Παναγ. ετών 7, τάξη Α΄

Τζέκα Θεοδούλα του Χρήστου ετών 12, τάξη Β΄

Οι παραπάνω μετεγράφησαν στις 2/4/1950 και ενεγράφησαν στο Δημ. Σχολείο Λαγκάδας στις 5/7/1950. Τότε άρχισε να λειτουργεί το Σχολείο του χωριού μας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

Καλούνται οι απόφοιτοι του εξαταξίου Γυμνασίου Κόνιτσας του Σχ. Ετ. 1969-70 να συναντηθούν ύστερα από 33 χρόνια στις 16 Αυγούστου 2003 ημέρα Σάββατο στην Κόνιτσα (το χώρο θα τον γνωστοποιήσουμε αργότερα).

Στη συνάντηση αυτή θα θέλαμε να παραβρεθούμε όλοι όσοι ξεκινήσαμε το σχολείο το 1964-65. Παρακαλούμε

επίσης τους σεβαστούς καθηγητές μας που υπηρετούσαν τότε στην Κόνιτσα να παραβρεθούν στην συνάντησή μας, ειδικά ο κ. Ρεμπέλης Νικ. και η δ/δα Μιχαηλίδου Επιχ. που βρίσκονται ήδη στην Κόνιτσα.

Για πληροφορίες απευθυνθείτε στους:

Λάππα Γεωργία (26550 22467)

Ζιακόπουλο Νίκο (210 6122300)

ΜΑΘΗΤΕΣ

Αλεξίου Σπυρίδων του Δημητρίου
 Βαγενάς Ιωάννης του Ηλία
 Βαφόπουλος Ιωάννης του Μιχαήλ
 Βόσιος Βασίλειος του Ευαγγέλου
 Γκόρτζου Δέσποινα του Θεοδώρου
 Γκούντας Γεώργιος του Αριστοτέλη
 Γκούντας Ευάγγελος του Θεοχάρη
 Γκούντος Ιωάννης του Χρήστου
 Δάγκου Βασιλική του Αθανασίου
 Δαλαμάγκος Χρήστος του Δημητρίου
 Ζιακόπουλος Νικόλαος του Αποστόλου
 Καλτσούνη Καλλιόπη του Νικολάου
 Καραγιάννης Γεώργιος του Ευαγγέλου
 Καρατζήμου Ελένη του Θωμά
 Καραφλιάς Αλέξανδρος του Δημητρίου
 Καροπούλου Αμαλία του Παναγιώτη
 Καρράς Ευάγγελος του Ηλία
 Κεφσερίδου Χρυσούλα του Γεωργίου
 Κίτσιος Θωμάς του Ιωάννου
 Κυρολιβάνου Ελένη του Δημητρίου
 Λάμπρου Πόπη του Αντωνίου
 Λιάπη Βασιλική του Αποστόλου
 Λάππα Γεωργία του Κων/νου
 Μαλάμη Χαρίκλεια του Ιωάννου
 Μαλάμης Νικόλαος του Σωτηρίου
 Μάντζιου Αθηνά του Φωτίου

ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗ
 ΚΟΝΙΤΣΑ
 ΚΟΝΙΤΣΑ
 ΕΛΕΥΘΕΡΟ
 ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ
 ΚΑΛΛΙΘΕΑ
 ΚΑΒΑΣΙΛΛΑ
 ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ
 ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΙ
 ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ
 ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ
 ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ
 ΔΙΣΤΡΑΤΟ
 ΚΟΝΙΤΣΑ
 ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ
 ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ
 ΗΛΙΟΡΡΑΧΗ
 ΚΟΝΙΤΣΑ
 ΠΗΓΗ
 ΚΟΝΙΤΣΑ
 ΜΕΛΙΣΣΟΠΕΤΡΑ
 ΜΕΛΙΣΣΟΠΕΤΡΑ
 ΚΑΛΛΙΘΕΑ
 ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΙ
 ΑΗΔΟΝΟΧΩΡΙ
 ΗΛΙΟΡΡΑΧΗ

Μαρανής Στέργιος του Κων/νου
Μαργαρίτης Ανδρέας του Δημητρίου
Μουκούλης Αθανάσιος του Ευαγγέλου
Μουρεχίδου Ουρανία του Νικολάου
Μπάρμπας Γεώργιος του Μιλτιάδη
Μπλιάγκα Κλεονίκη του Ιωάννου
Μποζοβίτης Σταύρος του Νικολάου
Μπούσιος Νικόλαος του Παναγιώτη
Νάκος Κων/νος του Αντωνίου
Ντάφλος Ευάγγελος του Λάμπρου
Παπακύριος Νικόλαος του Ευαγγέλου
Παπαχρήστου Αρετή του Ανδρέα
Πλάκας Βασίλειος του Αθανασίου
Ρισιάνης Απόστολος του Ευαγγέλου
Ρόβα Μαρία του Γεωργίου
Σπανού Ελευθερία του Αποστόλου
Σπίνου Διονυσία του Σπυρίδωνος
Στρατσιάνης Δημήτριος του Θεοδώρου
Τζήμος Βασίλειος του Ιωάννου
Τζιαλόπουλος Κων/νος του Αποστόλου
Τσινασλανίδης Αλέξανδρος του Νικολάου
Χατζηρούμνη Χάϊδω του Αθανασίου
Χατζηφραιμίδης Πρόδρομος του Γρηγορίου
Σταύρου Πολυξένη του Θωμά
Τσαλιαμάνης Κων/νος του Θωμά
Φουρτζή Σοφία του Παναγιώτη
Χατζής Ιωάννης του Αθανασίου
Νικολόπουλος Βασίλειος του Μιχαήλ
Σεργιάδης Κων/νος του Θεοδώρου
Λάμπρου Χρήστος του Φωτίου
Γκόσιος Κύρκος
Αλεξίου Δαφούλα

ΦΟΥΡΚΑ
ΟΞΥΑ
ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΠΗΓΗ
ΔΙΣΤΡΑΤΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ
ΑΕΤΟΠΕΤΡΑ
ΠΟΛΥΛΟΦΟΣ
ΚΑΣΤΑΝΕΑ
ΚΕΡΑΣΙΑ - ΔΩΡΙΔΟΣ
ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ
ΝΙΚΑΝΩΡ
ΠΗΓΗ
ΑΝΩ ΒΟΛΥΜΟΙ
ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΠΑΔΕΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΚΑΣΤΑΝΕΑ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΠΛΗΚΑΤΙ
ΚΟΝΙΤΣΑ
ΚΑΣΤΑΝΕΑ
ΚΡΑΨΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ρεμπέλης Νικόλαος
Παπαθεμιστοκλέους Θεμιστοκλής
Μπογιαρίδου Λιλή
Κάντας Αριστοτέλης
Κυραρίση Μαργαρίτα
Παναγιωτίδου Φεβρωνία

Στασινός Νικόλαος
Παπαθεμιστοκλέους Βασιλική
Πλάκας Αθανάσιος
Χαρίτος Βασίλειος
Τσιτσιμίδης Αναστάσιος
Ζδράβος Κων/νος ΕΠΙΣΤΑΤΗΣ

ΣΧΟΛΙΑ

ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

Στο περιοδικό "Κόνιτσα", τεύχος 73 Μαρτίου-Απριλίου 1997, είχα αναφερθεί ξανά στις εγκαταστάσεις των παιδιών κατασκηνώσεων.

Θα ήθελα ξανά να υπενθυμίσω στους αρμόδιους να γίνει και πάλι προσπάθεια από το Δήμο στο Υπουργείο Γεωργίας, ώστε να παραχωρηθούν οι πολύτιμες αυτές εγκαταστάσεις στο Δήμο Κόνιτσας, και μετά βλέπουμε τι θα γίνει.

Ο τόπος αυτός προσφέρεται για κατασκηνώσεις.

Θα μπορούσε να γίνει ανταλλαγή, να φέρνουν παιδιά από θαλάσσιες περιοχές στο βουνό και να πηγαίνουν τα δικά μας παιδιά στη θάλασσα.

Επίσης είναι ιδανικός χώρος για αθλητικό κέντρο καθώς και τόσα άλλα μπορούν να γίνουν εκεί.

Το πιο σημαντικό είναι να φτιαχτούν πριν πέσουν τα πέτρινα κτίρια.

Ας το έχουν λοιπόν υπ' όψη τους οι αρμόδιοι και ας κοιτάξουν το συμφέρον του τόπου μας.

ΛΟΥΚΑΣ ΕΖΝΕΠΙΔΗΣ

• ΟΙ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ στους δρόμους και πολλά χρήματα κόστισαν στο Κράτος (δηλαδή σ' εμάς όλους) και χρήσιμες είναι για όλους. Δυστυχώς ασυνείδητοι ντουφεκάδες τις βάζουν στο σημάδι και τις κάνουν "κόσκινο". Τρύπες από κυνηγικά φυσίγγια, τρύπες ακόμα και από πιστόλια συνοριακών φρουρών! Τις πινακίδες βρήκαν για να δείξουν τη σκοπευτική τους δεινότητα;

Σ.Τ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΤΡΙΝΗ γέφυρα της Κόνιτσας έχουμε γράψει πολλές φορές. Το αθάνατο αυτό έργο των Πυρσογιαννικών μαστόρων, μετά την απομάκρυνση της σιδερένιας γέφυρας, το έρχονται και το θαυμάζουν όσοι επισκέπτονται την Κόνιτσα και το φωτογραφίζουν.

Δεν αρκεί μόνο ο φωτισμός που τοποθέτησε ο Δήμος· πρέπει να γίνει και κάτι άλλο ακόμη. Για την εύκολη πρόσβαση των πεζών, αλλά και ζώων πρέπει να διαμορφωθεί ο χώρος από τη μεριά της πόλης ώστε τα σκαλοπάτια να είναι πιο χαμηλά.

Στα βράχια (πάνω από τη γέφυρα) θα μπορούσε να γίνει μια εξέδρα (χωρίς να ασχημαίνει, φυσικά, το περιβάλλον) όπου θα ανεβαίνουν οι επισκέπτες να θαυμάζουν το βάθος της χαράδρας και να ξεκουράζονται.

Το κυριώτερο όμως που πρέπει να γίνει, είναι η εργασία συντήρησης της γέφυρας.

Νομίζουμε ότι θα ήταν καλό να καθαριστούν οι αρμοί του καλντεριμιού πάνω στο τόξο και να αρμολογηθούν με τσιμέντο ή άλλο υλικό που θα βρούν οι ειδικοί ώστε να εξασφαλιστεί η στεγανότητα.

Αν προσέξει κανείς κάτω από το τόξο της γέφυρας θα δει μικρούς σταλακτίτες από ασβέστη. Φαίνεται ότι τα νερά των βροχών διαβρώνουν την τοιχοποιία και λίγο λίγο δημιουργούν αυτούς τους σταλακτίτες που μελλοντικά ίσως προκαλέσουν ανεπανόρθωτη ζημιά. Δεν είμαστε ειδικοί. Επισήμανση κάνουμε. Ειδικούς έχει και ο Δήμος και η Εφορεία Νέωτ. μνημείων, ας κά-

νουν μια επίσκεψη να ιδούν τα πράγματα από κοντά.

Το προλαμβάνειν κάλλιον του θεραπεύειν”.

Αν οι αρμόδιοι ειδικοί είχαν προλάβει την άλλη γέφυρα Βρυσοχώρι - Παλιοσέλι θα συντηρούνταν με λίγα έξοδα σαράντα φορές λιγότερα απ’ ότι στοίχισε η καινούρια.

- ΑΠΟ ΤΗ Δ.Ε.Κ.Ε., πριν από χρόνια τοποθετήθηκαν στην Εθν. οδό κολώνες με λάμπες για το φωτισμό του δρόμου. Το τμήμα από συνεργείο Μωυσίδη μέχρι βουλκανιζατέρ Ντελή είναι σκοτεινό από τότε που έβαλαν τις κολώνες.

Πολλές φορές ενοχλήσαμε το Δήμο για διόρθωση της βλάβης, αλλά δυστυχώς ακόμα “ο δρόμος είναι σκοτεινός...” Πάντως εμείς οι Δημότες πληρώνουμε, έχουμε, δεν έχουμε φως!

- ΚΑΙ μιας και μιλάμε για φως ας αναφέρουμε και ένα άλλο σημείο της πόλης που δεν έχει επαρκή φωτισμό. Είναι η πλατεία Φριζή όπου σταθμεύουν τα λεωφορεία και πολλά Ι.Χ. Πέρυσι κάποιοι είχαν σπάσει τα τζάμια ενός λεωφορείου. Στο σκοτάδι πολλά μπορούν να συμβούν. Ας δει το θέμα ο Δήμος.

- ΠΟΛΛΟΙ οδηγοί παραπονούνται γιατί δεν φαίνονται έντονα οι λευκές γραμμές στην Εθν. οδό, μήπως πρέπει οι αρμόδιοι να “ζωντανέψουν” τη διαγράμμιση γιατί τώρα το χειμώνα με τις ομίχλες δυσκολεύεται η οδήγηση; Είναι κρίμα να γίνονται τρακαρίσματα από αμέλεια για λεπτομέρειες.

Σ.Τ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις 3/11 στα πλαίσια της παγκόσμιας εβδομάδας Μητρικού θηλασμού, το τμήμα εκπ/σης του Νοσοκ. Χατζηκώστα με τη Μαιευτ. κλινική και το Σωματείο “AMAZONES” πραγματοποίησαν στο Δημαρχείο Κόνιτσας ομιλία με θέμα: Μητρικός θηλασμός - η καλύτερη αρχή για τη ζωή και αυτοεξέταση για την πρόληψη του καρκίνου.

- Η Νομαρχ. Επιτροπή ανέδειξε τους αναδόχους για την εκτέλεση των έργων, συνέχιση και αποπεράτωση της Δημ. Αγοράς Κόνιτσας προϋπολογισμού 1.740.000 € και ασφαλιόστρωση τμήματος 3,7 χλμ. του δρόμου Άρματα-Δίστρατο. (επιτέλους!).

- Την Κυριακή 3/11 χειροτονήθηκε σε διάκονο στην Κόνιτσα ο Αρσένιος, από το Δίστρατο.

- Στις 7/11 άσπρισαν οι ψηλές βουνοκορφές γύρω από την Κόνιτσα με το πρώτο χιονάκι που μας θύμισε ότι έρχεται πια ο Χειμώνας.

- Με εντατικό ρυθμό άρχισε η συγκομιδή του καλαμποκιού στον κάμπο της Κόνιτσας, ώστε να τελειώσει πριν χειροτερέψει ο καιρός.

- Λαθροκυνηγούς που έγδερναν το δολοφονημένο αγριόγιδο στις πλαγιές της Γκαμήλας αποθανάτισε η βιντεοκάμερα των οικολόγων. Ο κυνηγητικός σύλλογος Ιωαννίνων ελπίζει να εντοπίσει τους παράνομους κυνηγούς που διασύρουν έτσι και τους νομοταγείς. (Αν υπάρχουν και πολλοί νομοταγείς φυσικά).

Αν δεν ληφθούν αυστηρά μέτρα φύλαξης και πάταξης των ασυνείδητων, εμείς επανειλημένα το’χουμε τονίσει,

ότι σε λίγα χρόνια αυτό το πανέμορφο αγρίμι των βουνών μας, θα εκλείψει.

- Με βροχές, κρύο και χιόνια στις ψηλές βουνοκορφές ήρθε ο φετινός Δεκέμβρης. Τη δεύτερη βδομάδα τα χιόνια κατέβηκαν πιο χαμηλά και η θερμοκρασία έφθασε κοντά στο 0°.

- Στις 7/12 στην αίθουσα της παιδικής βιβλιοθήκης στην Κόνιτσα, από το Πνευμ. Κέντρο σε συνεργασία με τις εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, έγινε η παρουσίαση του νέου παιδ. βιβλίου της Χρυσάνθης Σπυρόπουλου-Σπανού "Η Πιγκουίνα και τα πιγκουινάκια της".

- Από την Ι. Μητρόπολη Κόνιτσας πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο Δήμου Κόνιτσας την Κυριακή 8/12, εκδήλωση Η ΜΝΗΜΗ Μ. ΑΣΙΑΣ με τη συμμετοχή της βυζαντινής χορωδίας της Μητρόπολης. Συμμετείχε πολύς κόσμος σε συγκινητική ατμόσφαιρα γιατί όσα χρόνια κι αν πέρασαν από τη Μικρασιατική καταστροφή, οι Έλληνες δεν μπορούν να λησμονήσουν τις αποφράδες εκείνες μέρες που έζησε η πατρίδα μας.

- Πολύς κόσμος επισκέφτηκε την Κόνιτσα τις μέρες των Χριστουγέννων, αλλά ο καιρός ήταν άσχημος με βροχές και χιόνια στα βουνά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστώ τους συμπατριώτες που βοήθησαν στην εκλογή μου στο Δήμο Αθηναίων με το συνδυασμό

"ΑΘΗΝΑ - ΑΥΡΙΟ"

της Ντόρας Μπακογιάννη.

Εύχομαι ολόψυχα ο νέος χρόνος να φέρει σ' όλους μας

Υγεία-Ειρήνη-Αγάπη-Ευτυχία

Κώστας Μιχώτας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στις 2/11 ο Δημήτρης Μπρούμας και η Αμαλία Βλάχου απόκτησαν κοριτσάκι στην Κόνιτσα.

- Στη Θεσ/νίκη ο Δημήτρης και η Ελένη Λύρα απόκτησαν στις 4/11 κοριτσάκι.

- Στις 5/11 ο Βασίλης και η Μαρία Μπούρη απόκτησαν στα Γιάννινα κοριτσάκι.

- Ο Ιωάννης Φουντάς και η Αντιγόνη Μακαρίου απόκτησαν στις 12/11 αγοράκι στην Αθήνα.

- Στις 29/11 ο Κώστας και η Αλέκα Μίσσιου απόκτησαν στην Κόνιτσα κοριτσάκι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

Στις 10/11 ο Κώστας Ν. Κίσιος και η Ελένη Ρούβαλη βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους. Όνομα Νικόλαος.

ΓΑΜΟΙ:

Στις 21/9 έγιναν στο Μάζι-Κόνιτσας οι γάμοι του Νεκτάριου Κολλιού και της Παναγιώτας Αθανασίου.

- Στις 5/10 έγιναν στο Μάζι οι γάμοι του Χρήστου Πανταζή και της Όλγας Καβελίδου.

- Στις 26/10 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Ευάγγελου Δόνου και της Γεωργίας Μεταλληνού.

- Στις 12/10 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Βασίλη Δ. Χατζνεφραιμίδη και της Κατερίνας Μπεζεβέγκη.

- Στις 2/11 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Θωμά Τσαλιαμάνη και της Στυλιανής Ψωμαδέλλη.

- Στις 2/11 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Αθανασίου Ζώτου από τη Δροσοπηγή και της Ουρανίας Παπαγεωργίου από το Μοναστήρι.
  - Στις 29/11 έγιναν στο Μόναχο (Γερμανία) οι γάμοι του Αποστόλη Δ. Βαγενά και της Γεωργίας Κ. Χούσου.
- ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:**
- Στη Θεσ/νίκη η Άννα Σ. Φαρμάκη στις 2/8/2002
- Στις 28/10 ο Μιχάλης Παϊσιος ετών 77 στην Κόνιτσα.
  - Στην Πηγή Κόνιτσας η Ουρανία Ζώτου ετών 92, στις 28/10.
  - Στις 4/11 ο Αστέριος Σταύρου ετών 90 στο Αηδονοχώρι.
  - στις 15/11 ο Ιερ. Παναγιώτης Πριμηκύρης ετών 87 στα Γιάννινα.
  - Στις 29/11 ο Χρυσόστομος Λέτσιος ετών 72 στον Πύργο Κόνιτσας.
  - Στις 25/11 ο Ιωάννης Σιάρκος ετών 46 στα Γιάννινα.
  - Στην Αθήνα η Ελένη Φλώρου.
  - Στις 26/11 ο Κων/νος Κληματάς από τη Λαγκάδα ετών 66, στη Θεσ/νίκη και κηδεύτηκε στο χωριό του.
  - Στα Γιάννινα η Μαρία Παπαχρήστου από την Πουρνιά ετών 87 στις 2/12.
  - Στις 3/12 σκοτώθηκε έξω από την Κόνιτσα η Σοφία Τσάτση ετών 39 όταν το αυτοκίνητο που οδηγούσε ο σύζυγός της Χρήστος ξέφυγε από το δρόμο και έπεσε στο ρέμα της Τοπόλτσας.
  - Στις 6/12 η Δέσποινα Τσιπουρίδου ετών 58 στο Ελεύθερο.
  - Στις 11/2 η Αγγελική συζ. Λ. Κολιού ετών 61 στο Μάζι.
  - Στις 15/12 ο Νικόλαος Μακάριος 89 στο Μοναστήρι Κόνιτσας.

- Στα Γιάννινα η Βασιλική Παναγιώτου ετών 81 από το Μοναστήρι Κόνιτσας.
- Στις 23/12 η Ελένη Γκιολέκα ετών 90 στην Κλειδωνιά.
- Στις 25/12 ο Χριστόφορος Παπακώστας ετών 68 στο Κεράσοβο.
- Στις 25/12 ο Μιλτιάδης Πούλιος ετών 72 στον Πύργο Στράτσιανης.
- Στις 31/12 στον Πειραιά ο Δήμου Στέφανος ετών 88.
- Στη μνήμη του Κώστα Ζήδρου, εννέα χρόνια μετά το θάνατό του, η σύζυγος Κούλα και τα παιδιά του Βασίλης, Ευανθία και Δήμητρα, προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 15 €.
- Η Ελένη Μπόμπολα από το Ελεύθερο στη μνήμη των γονιών της Ανδρέα και Κωσταντώς προσφέρει στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10 €.

- Σε ανάμνηση της εικονιζόμενης "Παρασκευούλας" που είχε ανθρωπινή νοημοσύνη, ο Κώστας Γάκης προσφέρει στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ 30 €.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Έφυγε ένας Βουρμπιανίτης

Στις 21 Δεκεμβρίου 2002 έφυγε για πάντα από κοντά μας και κηδεύτηκε στην Αθήνα όπου κατοικούσε, ο Γεώργιος Δαμιανός.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το έτος 1915 και εργάστηκε ως ανώτερος Διοικητικός υπάλληλος στη ΔΕΗ.

Διακρίνονταν για τον ήπιο χαρακτήρα του, την καλοσύνη και την υπέρμετρη ευγένεια προς τους συνανθρώπους του.

Μεγάλη του ευχαρίστηση ήταν πάντοτε, η εξυπηρέτηση των συμπατριωτών του από το χώρο που εργάζονταν.

Η οικονομική ενίσχυση στο Σύνδεσμο του χωριού του που δεν έπαυσε σε όλη τη διάρκεια της ζωής του να είναι μέλος, αλλά και για την συνεχιζόμενη αναστήλωση της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου που βρίσκεται πλησίον της πατρικής του οικίας στη γενέτειρα των γονιών του Βούρμπιανη, ήταν απλόχερη.

Με το θάνατό του η Βούρμπιανη έγινε φτωχότερη, όπως συμβαίνει με όλους τους Συγχωριανούς μας, που εγκαταλείπουν τον μάταιο τούτο κόσμο.

Στην αγαπημένη του σύζυγο Ζωή, που του συμπαραστάθηκε μέχρι το τέλος της ζωής του με πολύ αγάπη, απευθύνουμε θερμά συλλυπητήρια.

Αιωνία θα είναι η μνήμη σου καλέ μας Συγχωριανέ Γιώργο, όπως ζεστή και γεμάτη καλοσύνη ήταν πάντοτε η καρδιά σου για όλους τους συνανθρώπους σου.

Ας είναι ελαφρύ το κώμα της Αθηναϊκής γης που σε σκεπάζει.

Ο Σύνδεσμος στη μνήμη του αντίστεφάνου, προσφέρει από 20 ευρώ στην εφημερίδα "Ηπειρωτικό Μέλλον" και το περιοδικό "Κόνιτσα".

Σύνδεσμος Βούρμπιανης

† Ουρανία Ζώτου

Στις 8/12 έγινε στην Πηγή (Πεκλάρι) το 40ήμερο μνημόσυνο της τελευταίας απογόνου των Καραγιανναίων, Ουρανίας Ζώτου.

Ήταν εγγονή του του Βασίλη

Καραγιάννη, ευργέτη του χωριού μας.

Η Ουρανία ήταν σύζυγος του Γιώργου Ζώτου με τον οποίο απέκτησε πέντε παιδιά, αλλά χήρεψε στα πενήντα χρόνια και αγωνίστηκε σκληρά για να

τα μεγαλώσει.

Ευτύχησε να δει εγγόνια και δισέγγονα που της συμπαραστάθηκαν ως τις τελευταίες στιγμές της ζωής της.

Αγαπητή Ουρανία, δεν θα σε λησμονήσουμε ποτέ. Ο Θεός να σε αναπαύσει στο κοιμητήρι του Αη Νικόλα, κοντά σ' όλους τους συγγενείς σου που βρίσκονται εκεί.

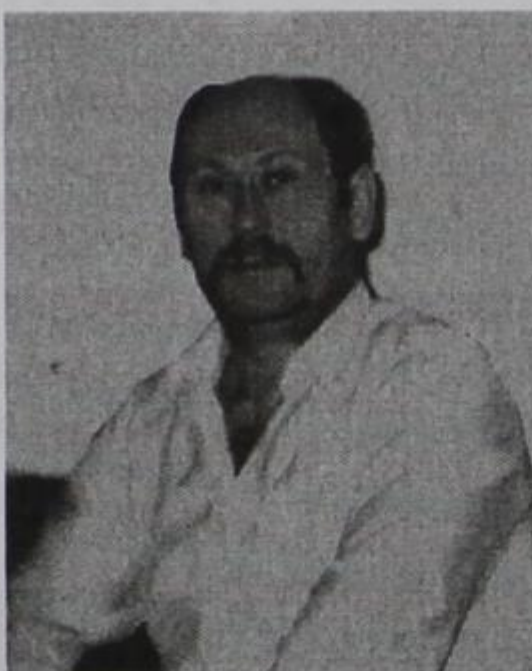
Βαγγέλης Βουρδούκας

Υ.Γ. Στη μνήμη της Ουρανίας προσφέρω στο περιοδικό μας 20 €.

* * *

† Ιωάννης Ζουμπέκης 28-9-02

Έφυγε για πάντα από κοντά μας ο αγαπημένος σύζυγος και πατέρας "Ιωάννης Ζουμπέκης". Η κηδεία του έγινε στο χωριό Άρματα που τόσο αγαπούσε.

Αγαπημένε μας έφυγες από κοντά μας για το τελευταίο σου ταξίδι χωρίς επιστροφή. Δεν μπορούμε να το πιστέψουμε, εσύ που ήσουν τόσο δυνατός και γεμάτος όρεξη για ζωή.

Είχες τόση καλοσύνη όχι μόνο για τους δικούς σου ανθρώπους, αλλά και για όλο τον κόσμο. Γι' αυτό ο θεός σε διάλεξε να σ' έχει κοντά του.

Καλό ταξίδι αγαπημένε μας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε

σκεπάζει.

Θα σε θυμόμαστε πάντοτε.

Στη μνήμη του η σύζυγός του, τα παιδιά του και τα εγγόνια του προσφέρουν στο γηροκομείο το ποσό των (100) ευρώ. Και στο περιοδικό Κόνιτσα (25) ευρώ.

* * *

† Τέσσερα χρόνια χωρίς τον Βασίλη Παπαδημητρίου

Τέσσερα χρόνια συμπληρώνονται στις 28/11/2002 από τότε που έφυγε ο Βασ. Παπαδημητρίου για το "ταξίδι" στη χώρα των δικαίων, των έντιμων, των καλοκάγαθων, των νοικοκυραίων,

γιατί είναι σίγουρο ότι εκεί κατατάχθηκε ο Βασίλης. Για το σπικικό του όμως τα τέσσερα χρόνια είναι χθες.

Η παρουσία του, ο αέρας του αρχηγού που έδινε λύσεις και κατευθύνσεις στα ζητήματα που απασχολούσαν τη γειτονιά στο Περιστερί (Αθήνα), κυριαρχούν στην οδό Μαδύτου 51 και στο αγαπημένο του χωριό το Γανναδιό.

Ο Βασίλης έφυγε για το αιώνιο ταξίδι, αλλά πέτυχε δυο πράγματα αξιοζήλευτα στη ζωή του. Άφησε ανεξίτηλο το πέρασμά του στους φίλους του, τους χωριανούς του και θα θυμούνται όλοι το δίσεκτο 1998.

Σταμάτησε το χρόνο στο σπίτι του όπου η αγέρωχη παρουσία του εμπνέει, δίνει κουράγιο, παρηγορεί με τον

αγέρα του προσώπου του στη φωτογραφία του, έτοιμος να μιλήσει.

Η γυναίκα του και τα παιδιά του ξέρουν καλά ότι, “όταν ξεχνιέται κάποιος, τότε πεθαίνει” γι’ αυτό κρατάνε ζωντανή την παρουσία του στην αλληλογραφία, στους λογαριασμούς ΔΕΗ-ΟΤΕ, στο κουδούνι της πόρτας, στην καρδιά τους. Γι’ αυτό και το “ταξίδι” συνεχίζεται στο χωριό του όπου η γυναίκα του και τα παιδιά του μετέφεραν τα οστά του στο Κοιμητήριο της Παναγίας στο Γανναδιό.

Θα έχουμε πάντα μια γλυκιά ανάμνηση στον άνθρωπο που σ’ όλη του τη ζωή πρόσφερε.

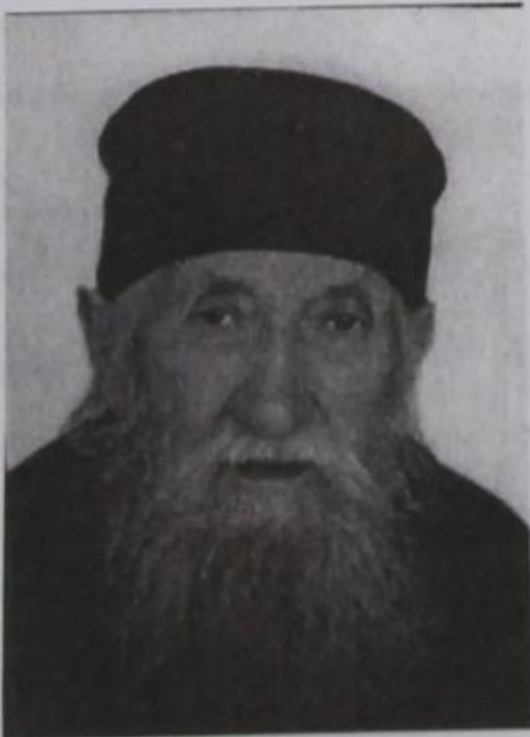
Στη μνήμη του, η γυναίκα του και τα παιδιά του προσφέρουν στο περιοδικό “ΚΟΝΙΤΣΑ” που το έπαιρνε ανελλιπώς, το ποσό των 30 €.

* * *

† Ιερέας Παναγιώτης Πριμηκύρης 1915-2002

Ομολογουμένως ο θάνατος του ιερέα μας Παναγιώτη, υπήρξε για όλους μας όσους τον ζήσαμε στην τελευταία του Κυριακή στον ιερό και αγαπητό γι’ αυτόν χώρο του Ναού της Αγίας Παρασκευής ένα ξάφνιασμα.

Την Κυριακή αυτή έτυχε να βρίσκομαι στο χωριό, νωρίς-νωρίς πήγα στην Εκ-

κλησία, πολύ νωρίς ως συνήθως κατέφθασε και ο αείμνηστος παπα-Γιώτης όπως τον αποκαλούσαν οι συγχωριανοί μου. Καθ’ όλη την διάρκεια της θείας λειτουργίας ήταν αεικίνητος και ομιλητικός προς τους εισερχόμενους πιστούς.

Μετά την απόλυση της Εκκλησίας ακολούθησε η συνηθισμένη συνάθροισή μας στο καφενείο της κ. Μαριάνθης παρουσία πάντα των δύο ιερέων, του ιερέα Άγγελου Σκίρτα ο οποίος με πολύ καλοσύνη διακονεί τους πιστούς του Παλαιοσελλίου εδώ και πολλά χρόνια και του παπα-Παναγιώτη.

Από τούδε και στο εξής οι συναθροίσεις αυτές θα γίνονται εν απουσία του παπά-Παναγιώτη που σφράγισε με την παρουσία του την νεώτερη ιστορία του Παλαιοσελλίου.

Με την αποδημία του παπα-Παναγιώτη όντως κλείνει ένα κεφάλαιο της νεώτερης ιστορίας του Παλαιοσελλίου. Γεννήθηκε το 1915. Το Παλαιοσέλλι εκείνη την εποχή ήταν στην μέγιστη ακμή του και ανέπνεε τον τρίτο χρόνο ελευθερίας. Βλαχόφωνο μεν χωριό, πλήν όμως με έντονη ελληνική συνείδηση και με κατοίκους προσπλωμένους στα ιδανικά της φυλής μας. Σε αυτό μαρτυρεί η παρουσία πολλών ιερέων και οι άοκνες προσπάθειες όλων για την δημιουργία εκπαιδευτηρίων. Κατά τις μαρτυρίες της μητέρας μου ο παπα-Παναγιώτης από μικρός ήταν ταγμένος στην Εκκλησία. Κάθε Κωδωνοκρουσία για τον μικρό Παναγιώτη ήταν ένα μυστικό κάλεσμα. Έφευγε από το σχολείο και όταν γύριζε τα χέρια του ήταν λερωμένα από τα λάδια καθώς άναβε τα κανδήλια της Αγίας-Παρασκευής.

Νεώτατος χειροτονήθηκε Διάκος και ευθύς αμέσως Ιερέας αφού προηγουμένως φοίτησε στο ιεροδιδασκαλείο της Βελλάς. Ήταν το έτος 1943, καιροί χαλεποί, ο ίδιος σε μια εκκαθαριστική επιχείρηση των Γερμανών εξαναγκάστηκε ως όμηρος να τους ακολουθήσει στην πορεία τους προς το Δίστρατο όπου και διακινδύνευσε λόγω εμπλοκής των Γερμανών σε μάχη με ανταρτικά σώματα τα οποία δρούσαν στην περιοχή.

Η περίοδος της ιερωσύνης του χαρακτηρίζεται από ακμή των εκκλησιαστικών πραγμάτων του Παλαιοσελλίου. Άξιος διάδοχος εκείνων οι οποίοι δημιούργησαν τον θαυμαστό από κάθε άποψη Ναό της Αγίας Παρασκευής μόχθησε πάρα πολύ τόσο γι' αυτόν τον Ναό όσο και για τα εξωκκλήσια.

Το Παλαιοσέλλι ήταν χωριό με πλούσια εκκλησιαστική παράδοση και πολλά ήθη και έθιμα ταυτισμένα με το εορτολόγιο. Ο παπα-Παναγιώτης κράτησε ζωντανές όλες αυτές τις παραδόσεις και τις δοξασίες. Για την αποδε-

δειγμένη και ανεκτίμητη προς την Εκκλησία προσφορά του, τιμήθηκε από τον Μητροπολίτη Ανδρέα με τον τίτλο του Οικονόμου.

Ο παπα-Παναγιώτης διέγραψε μια λαμπρή πορεία στην εκκλησιαστική ζωή του Παλαιοσελλίου. Ποίμανε το χωριό στην μεγάλη του ακμή αλλά και τους λίγους πλέον πιστούς έως τα βαθειά του γεράματα.

Η ιερή του παρακαταθήκη προς τους συγχωριανούς του είναι να κρατήσουν όρθιο τον Ναό της Αγίας Παρασκευής τον οποίον τόσο αγάπησε και υπηρέτησε και ο οποίος κινδυνεύει από την προκλητική αδιαφορία τόσο των τοπικών αξιωματούχων καθ' ύλην αρμοδίων, όσο και από την αδιαφορία των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού.

Τώρα που βρίσκεται εν χώρα ζώντωνας είμαστε βέβαιοι ότι δέεται για όλους μας να ανζητούμε το αληθινό νόημα της ζωής και να κρατάμε ζωντανές τις ιερές παρακαταθήκες των προγόνων μας.

Ας έχουμε την ευχή του

Η.Α.

Επιπλοτεχνική

- ΕΝΤΟΙΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΚΟΥΖΙΝΕΣ
- ΕΠΙΠΛΑ ΜΠΑΝΙΟΥ
- ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ

ΤΣΟΥΚΑΣ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

ΤΗΛ: 26510 66827 - Fax: 26510 66837 Κιν.: 0977904181
Κάτω Νεοχωρόπουλο - Ιωάννινα

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στην περιοχή Αγ. Γεώργιος Ηλιόρραχης
περιφραγμένος ποτιστικός 1,5 στρεμ.
με οπωροφόρα και αποθήκη

ΤΙΜΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Τηλ. 26550 22168 & 26550

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο 369 τ.μ. στην Άνω Κόνιτσα
Πληροφορίες: Τηλ. 01.06611423

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κοκκινάκη Βασιλική U.S.A.	Δολ. 100	Αράπογλου Ελευθ. Πειραιάς	7
Σύλλογος Ηπειρ. "ΣΜΟΛΙΚΑΣ" U.S.A.	50	Γαλάτουλας Ιωαν. Πειραιάς	25
Πολύζος Νικ. Γερμανία	€ 25	Βουρδούκας Αθαν. Γιάννινα	10
Γούσιος Γεώργ. Γερμανία	25	Νίκου Παντελής Γιάννινα	10
Σγούρος Θεοφ. Ελβετία	25	Κυργιάννη Πόπη Γιάννινα	19
Παντζούρης Γεωργ. Ελβετία	25	Ραμαντζιάς Δημ. Γιάννινα	20
Παπαευθυμίου Ευθ. Γερμανία	50	Μπάρμπας Αθαν. Γιάννινα	10
Σπύρου Βασίλειος Γερμανία	25	Θαλασσοχώρη Ελένη Γιάννινα	10
Σπύρου Γεώργ. Γερμανία	30	Σπυρίδωνος Βασ. Γιάννινα	15
Τσάγκας Ανδρέας U.S.A.	25	Λάμπρου Γεωργ. Γιάννινα	10
Κωσταρέλλη Βασιλική Αθήνα	15	Παίσιου Ευδοκία Γιάννινα	7
Ζαχαροπούλου Ευλαμπία Αθήνα	20	Γέγιος Κων/νος Γιάννινα	7
Ζαχαροπούλου Σουζάνα Αθήνα	19	Μάντζιος Ανδρέας Γιάννινα	7
Ζδράβος Αρίστιπ. Αθήνα	7	Γάτσιος Δημ. Γιάννινα	40
Παπαχρήστου Ευθαλία Αθήνα	20	Σμύρη Μαριάνθη Γιάννινα	7
Γαλάνη Ελένη Αθήνα	20	Τσούκας Περικλής Γιάννινα	20
Σύλλογος Γυν. Ηπείρου Αθήνα	20	Χατζής Βασ. Θεσ/νίκη	10
Πουλάκου Ουρανία Αθήνα	7	Ξεφτέρης Ιωάν. Θεσ/νίκη	7
Κίτσιος Ανδρέας Αθήνα	10	Γώγος Γεώργ. Θεσ/νίκη	10
Κυπαρίσσης Αντ. Αθήνα	10	Χατζής Σωτ. Θεσ/νίκη	7
Κωστολιά Ελένη Αθήνα	7	Δάλλας Ιωάν. Θεσ/νίκη	10
Σδούκος Δημ. Αθήνα	10	Φασούλης Θωμάς Θεσ/νίκη	10
Γεράσης Αθαν. Αθήνα	10	Ντίνης Η. Δημ. Θεσ/νίκη	10
Παναγιώτου Στεφ. Αθήνα	8	Κασιώτα Ασημούλα Θεσ/νίκη	10
Δαγκοβάνος Γεωργ. Αθήνα	25	Χριστοδουλίδη Φρόσω Θεσ/νίκη	7
Νούτσος Γεωργ. Αθήνα	10	Βλάχος Ευαγγ. Θεσ/νίκη	7
Μούχος Νικόλαος Αθήνα	10	Βυρτσώνη Μελπ. Θεσ/νίκη	12
Δήσιος Χρ. Αθήνα	20	Κολόκα Χρύσα Κομοτηνή	7
Καραφλιάς Γεωργ. Αθήνα	14	Κολόκα Σοφία Λάρισα	7
Αρβανίτης Θωμάς Αθήνα	25	Σοϊλού Σελήμ. Κομοτηνή	7
Χρυσικού Στέλλα Αθήνα	14	Γκιώκας Νικ. Πάτρα	7
Δάψης Λεων. Αθήνα	7	Κυρίτσης Ιωάν. Ρόδος	10
Κιτσαντά Ευλευθ. Αθήνα	13	Πορφυριάδης Αθαν. Τεμένη	6
Κούκης Χρήστος Αθήνα	50	Κασκαβέλης Αθαν. Λάρισα	7
Κωστρόγλου Σάββας Αθήνα	14	Νάτσης Σωκρ. Βόλος	20
Ζακόπουλος Αχιλ. Αθήνα	10	Βούρης Πέτρος Αλιβέρι	20
Τσόγκα Μαρία Αθήνα	7	Κονίνης Παναγ. Λέρος	20
Καραμπέτση Αγγελική Αθήνα	20	Ρούβαλη Σοφία Βόλος	13
Οικονόμου Όλγα Αθήνα	15	Μπανάς Γεώργ. Δράμα	21
Κτσαντώνης Ιωάν. Αθήνα	15	Πορφυριάδης Νικ. Άρτα	10
Αρχιμανδρίτης Βασ. Αθήνα	20	Παπαγιαννόπουλος Βασ. Βόλος	14
Παπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	7	Τσόγκας Σπύρος Λάρισα	7
Παπαδημούλης Χρ. Αθήνα	10	Σπύρου Ελένη Ξυλόκαστρο	25
Παπδημούλης Κων. Αθήνα	20	Ζαραμπούκα Βάσω Λάρισα	20
Βλιώρας Χρ. Αθήνα	10	Κίτσιος Θωμάς Θήβα	15
Νάτσης Αχιλ. Αθήνα	20	Μακρής Γεώργ. Πάτρα	10
Λιόλιος Αποστ. Αθήνα	10	Καρανάσιος Αθαν. Λάρισα	7
Μικρογιαννάκης Βασ. Πειραιάς	8	Παπακώστας Αγησ. Κοζάνη	10
		Αναστασίου Δημ. Χαλκιδική	20
		Πολίτης Χρήστος Πάτρα	10

Κεφάλας Κων. Πρέβεζα	10	Μάλιακας Νικ. Κόνιτσα	7
Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	7	Μουρεχίδης Ιωάνν. Κόνιτσα	20
Γκαραβέλα Αριστέα Κόνιτσα	10	Χουρσάν Πούλια Κόνιτσα	7
Κυρολίβανος Δημ. Κόνιτσα	13	Φασούλης Αποστ. Κόνιτσα	30
Αθανασίου Παναγ. Κόνιτσα	10	Παπαχαρίσης Σπυρ. Κόνιτσα	10
Γαργάλα Μαρίνα Κόνιτσα	7	Σπανός Γεωργ. Κόνιτσα	15
Νικολόπουλος Ανδρ. Κόνιτσα	20	Μπάρμπα Νικολέττα Κόνιτσα	10
Βόσιος Παύλος Κόνιτσα	15	Βουρδούκας Ευθ. Πηγή	7
Κολιού Νεραντζιά Κόνιτσα	10	Νότης Δημοσθ. Βρυσοχώρι	20
Κρυστάλλης Χαραλ. Κόνιτσα	7	Μπάρμπα Κώστας Δίστρατο	20
Αμπάζ Χατέμ Κόνιτσα	10	Ξεφτέρης Μιχ. Μοναστήρι	8
Ρούκα Ευθυμία Κόνιτσα	10	Γρέντζιος Πούλιος Παλιοσέλι	7
Πασχάλη Αλεξάνδρα Κόνιτσα	7	Κεφάλας Θεοδ. Ηλιόρραχη	7
Ντίνος Σπύρος Κόνιτσα	20	Κοντογιάννης Κων. Πάδες	30
Ζαχαρόπουλος Παν. Κόνιτσα	18	Ράπτης Χρ. Κ. Πεδινά	10
Κακαράντζας Χρ. Κόνιτσα	7	Βαζούκης Θωμάς Νικόνορας	7
Πολύζου Παρασκευή Κόνιτσα	7	Φασούλη Ναυσικά Κεφαλοχώρι	7
Ζιακόπουλος Αποστ. Κόνιτσα	7	Γιαννόπουλος Γ. Μιχ. Κλειδωνιά	7
Τζίμα Βασιλική Κόνιτσα	7	Κολόκας Κοσμάς Καλόβρυση	7
ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ	88	Μάκκας Γεωργ. Αμάραντος	10
Αντωνίου Νικ. Κόνιτσα	20	Δάσκαλος Ιωαν. Καβάσιλα	10
Μπάρμπα Παναγ. Κόνιτσα	10	Παπαχρήστου Μαρία Ελεύθερο	13
Λάππα Γεωργία Κόνιτσα	10	Πορφυριάδης Τάκης Εξοχή	7
Γάκης Κώστας Κόνιτσα	7	Πίσπας Ε. Γεωργ. Δίστρατο	15
Χούσος Κώστας Κόνιτσα	7	Μπλιθικιώτης Π. Κων. Λαγκάδα	10
Κέντρο Νεότητας Κόνιτσα	10	Σερίφης Ευ. Μόλιστα	20

ΤΟ ΤΖΑΚΙ

Pension

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΜΕ ΑΤΟΜΙΚΟ ΜΠΑΝΙΟ, ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΑΡΚΙΝΓΚ

Δεμερτζίδης Ευάγγελος

ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΚΟΖΑΝΗΣ
ΤΗΛ.: 0655-22867, ΚΟΝΙΤΣΑ

ΕΥΗ ΣΚΟΥΡΤΗ-ΚΑΡΑΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Δέχομαι: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
9-12 π.μ. και 5-8 μ.μ.

28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25   Τηλ.: ΙΑΤΡ. 28.25.298
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗ   ΟΙΚ. 28.20.644

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 13ου Τόμου

(Τεύχη 102-107) 2002

- ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ Κ: Εκδήλωση Συλλόγου Οξυάς, σελ. 49.
 ΑΘΛ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΓΙΑΚ: 58.
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ: 321.
 ΒΟΤΣΙΚΑΣ ΔΗΜΟΣ Κατάφωρη αδικία, 351.
 ΒΟΥΡΔΟΥΚΑΣ ΒΑΓΓ. Πεκλαρίτικα, 52.
 ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ: Εκδηλώσεις Συνδέσμου, 45-224-315.
     Ιστορικό Συνδέσμου, 43-125-177-221-362.
 ΓΚΟΥΤΟΣ ΧΑΡΙΛ. Η επαρχία μας το 1886, 14 - Στην Κόνιτσα το 1893, 93 - Γεωφυσικά της επαρχίας Κόνιτσας, 149 - Το νέο βιβλίο του Ι. Λυμπερόπουλου, 171 - Η Κόνιτσα το 1896, 371.
 ΔΑΦΝΗΣ Ι. Η Βασιλόπιτα Μολυβδοσκεπασινών, 51 - Φυλάκιο Μολυβδοσκεπάστου, 110 - Το Φωτ. Λεύκωμα Ε.Δ.Ε.Σ, 175 - Εκδηλώσεις στη Μολυβδοσκεπάστη, 229 - Δεκαπενταύγουστος, 231.
 ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ: 227.
 ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΣ: Δροσοπηγή (Κάντισκο) 21 - Δροσοπηγιώτικα γεγονότα, 359.
 ΕΖΝΕΠΙΔΗΣ Λ. Η καθαριότητα, 109 - Λουτρά Καβασίων, 324. Οι κατασκηνώσεις, 383.
 ΕΝΩΣΗ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΩΝ: 85, 349.
 ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΒΑΣ: Βρυσοχώρι - Κόνιτσα, 235.
 ΗΠΕΙΡ. ΕΣΤΙΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: Βασιλόπιτα, 41.
 Θ.Α: Φεστιβάλ Ηπειρ. Μουσικής, 264.
 ΚΑΝΑΤΣΗ Τ. Χριστούγεννα, 346.
 ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΥ ΑΘΗΝΑ: Αποκριές στις Πάδες, 128.
 ΚΑΡΡΑΣ ΝΙΚ. Η Πυροσβ. Υπηρ. Κόνιτσας, 105.
 ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒ. ΕΚΠ/ΣΗΣ: 29.
 ΚΙΓΚΑ ΕΥΘΑΛΙΑ: Ο Αντζηρούχης
 ΚΙΤΣΙΟΣ Γ. ΚΩΝ. Αποκριά, 97, Ο Όσιος Νικάνορας, 153 - Ανοιχτή επιστολή, 319.
 ΚΙΤΣΙΟΥ ΕΙΡ. Βυγον: ένας ρομαντικός, 7 - Η μύτη, 101 - Επιστολή, 239 - Λίγα λόγια για τον Σαίξπηρ, 279.
 ΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘ.: 1940-41 (Αφήγηση), 269
 ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ: Εκδήλωση για την Παλαιστίνη, 107.
 ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝ. Όσα κλείνει η πόρτα σου, 117.
 ΛΑΠΠΑ ΓΕΩΡΓΙΑ. Εκδρομή με την Αναγνωστοπούλειο, 370.
 ΛΥΜΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Η μοίρα ενός τόπου και ενός ανθρώπου 17 - Της κυρά Φάναινας 81 - Για τις Δημ. εκλογές, 139 - Το ίδρυμα, 157 - Αντιγράψτε το Μέτσοβο, 199 - Ενδειξεις πολιτιστ. κύκλου της Κονιτσιώτικης Κοινωνίας, 339.
 ΜΑΪΠΑΣ ΣΩΤ. Από την Κατοχή (αφήγηση) 273.
 ΜΑΛΙΑΚΑΣ ΒΑΣ. Ο καρκίνος του μαστού, 36.
 ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΑΣΧ. Ηρωικοί νεκροί του 1940, 303 - Μαθητές Λαγκάδας, 384.
 ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Το κλειδί της πόλης Ιωαννίνων, 147.
 ΜΠΑΚΟΛΑ ΠΑΝ. Εταιρεία Ηπειρ. Μελετών, 217.

- ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΣΩΤ. Απώλειες Ελευθέρου 1940-41, 162 - Στη μνήμη Η. Πλατή, 187.
ΜΠΟΥΡΗΣ ΓΕΩΡΓ. Αναστάσιμο μήνυμα, 73. Για τη διατροφή, 357.
ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Π. Φιλοσοφία και στόχοι του προγράμματος "ΜΕΛΙΝΑ" 32 - Σχολείο, 233.
ΝΤΙΝΟΣ ΜΙΧ. Ανακοίνωση για τις Δημ. εκλογές, 67.
ΞΕΙΝΟΣ ΣΠ. Ο Νταμπακόμυλος, 121 - Πρωτομαγιά, 181 - Ιούλιος ο Θεριστής, 237 - Ο τρύγος και η χαρά του, 317 - Η κλαδονομία, 381.
ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΕΛΕΝΗ: Η συνάφεια: 309.
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΜΑΡΘΑ: Πως γιορτάζαμε το Πάσχα στην Οξυά, 100 - Από την Ουγγαρία, 240.
ΠΑΣΧΑΛΗ ΑΓΝΗ: Επιστολή, 308.
ΠΕΤΡΟΝΩΤΗΣ ΑΡΓ.: Ένας Ηπειρώτης στην Αιθιοπία του 19ου αιώνα, 26. Επιστολή, 114. Για το βιβλίο Μ. Τσούπη, 173.
ΠΟΛΙΤΗΣ ΑΓΑΘ.: Οι σημαιοφόροι στις εθν. γιορτές, 353.
ΠΟΡΦΥΡΗΣ ΑΘ. Η Οξυά τίμησε τον προσάτη της, 50.
ΡΕΜΠΕΛΗΣ ΝΙΚ.: Ο Ιησούς ενώπιον του Πιλάτου, 3. Το γλωσσικό συναίσθημα, 75. Η ζωή και ο θάνατος, 143. Η ελλ. Σημαία, 201. Ο σημερινός ρόλος της Ορθοδ. εκκλησίας, 265. Εικονομαχικές έριδες στην εκκλησία, 347.
ΣΑΜΑΡΑΣ ΤΑΚΗΣ: Απελευθέρωση Ηπείρου 1912-13. Επανάσταση Κερασόβου, 87.
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝ. - ΚΗΔ. ΛΥΚ. ΚΟΝΙΤΣΑ: Γράμμα στον Υπουργό, 60, 131.
ΣΥΛΛΟΓΟΣ Α. ΚΟΝΙΤΣΑΣ 121.
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΔΙΩΤΩΝ: Εκδήλωση, 40.
ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Βαδίζοντας στον 18ο χρόνο, 1. Πορφύριος Δημ. αρχιτέκτονας, 80. Μια ιδιωτ. πρωτοβουλία συνεχίζεται, 219. Η νέα παραδοσιακή αρχιτεκτονική, 241. Μετεκλογικά, 263, Από τη δράση της Π.Υ., Κόνιτσας, 290. Εριφίλειο έπαθλο, 355.
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΡ. Ηπειρώτες αγωνιστές του 1821, 365.
ΤΖΟΚΑΣ ΛΕΥΤ. Βιβλιοκρισία, 54-170-245.
ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ. Η πίτα του Ε.Ο.Σ. Κόνιτσας, 39. Εγκαίνια αίθουσας στο Γυμναστήριο Κόνιτσας, 141. Τα διαβατάρικα, 136. Εύαθλος 2002, 163. Βιβλιοπαρουσίαση, 170 - Επιτυχίες συμπατριωτών μας, 215 - Μετεκλογικές σκέψεις, 291. Εγκαίνια Μέρτζιανης, 335 - Σχόλια, 387.
ΤΣΑΜΗ ΜΑΡΘΑ: Μαθ. έκθεση, 115.
ΤΣΕΓΚΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ: Ποίηση, 57-96-119-235.
ΤΣΙΑΓΚΗΣ Ι. Βιβλιοπαρουσίαση, 57 - 113 - 373.
ΤΣΙΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓ. Παναγία η Πληκατιώτισσα, 129.
ΦΑΣΟΥΛΗ ΚΩΝ/ΝΑ: Ερήμωση της υπαίθρου, 379.
ΧΟΥΨΙΑ ΟΛΓΑ: Η χορωδία του Π.Κ.Δ.Κ., 225.

ΕΘΝΙΚΗ
Η ΠΡΩΤΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Ιωάννης Δ. Ευθυρίου
Διευθυντής
Ομάδας Πωλήσεων

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε

Δ/ση Γραφείων : Μοναστηρίου 109 - 546 27 Θεσσαλονίκη

Τηλ. Κέντρο : 0310-553 422 Fax : 0310-553 764

Κιν. 0977-463 008

ΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΔΙΟ: ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ. - ΤΕΤ. - ΠΕΜΤ. 6-8 Μ.Μ.
ΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝ. 091 392 273

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ: ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΤΗΛ: ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά με ραντεβού
Πρωί 9.30-12. - Απόγευμα 5.00 - 9.30 και
Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ.

ΑΣΤΑΜΑΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ
ΡΙΑ - ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΛΑΜΠΑΔΕΣ
ΩΛΗΣΗ ΧΟΝΤΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ

ΑΤΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ☎ Καταστ. 0655 24573
0974186455 Οικίας 06510 70282

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288

Κόνιτσα

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΙΝΤΕΡΗΣ

ΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - ΒΟΡΚΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
049
118 02

ΠΡΩΪ
"ΥΓΕΙΑ" ΤΗΛ. 68 27 940
ΟΙΚΙΑ : ΤΗΛ. 66 45 647

ΚΟΝΙΤΣΑ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΕΖΕΣ · ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΓΡΑΠΗΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ · GRADAR · ΟΞΥΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ · ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΣ

ΣΩΤ. ΛΟΥΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΕΠΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ · ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ · ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ

Λάμπας Μάκας
Λογιστής

12 501 00 ΚΟΖΑΝΗ - Τηλ. (0461) 41414, Τηλ./FAX (0461) 22372

 **NATIONAL
SECURITY**

ALARM SYSTEMS

Τάσος Κορτσινόγλου
ΚΙΝ.: 093664.6868

Α. ΛΑΥΡΙΟΥ 121, ΠΑΙΑΝΙΑ
ΤΗΛ.: 664.6868
ΤΗΛ./FAX: 664.3388

Τ.Κ. 19002, ΑΤΤΙΚΗΣ